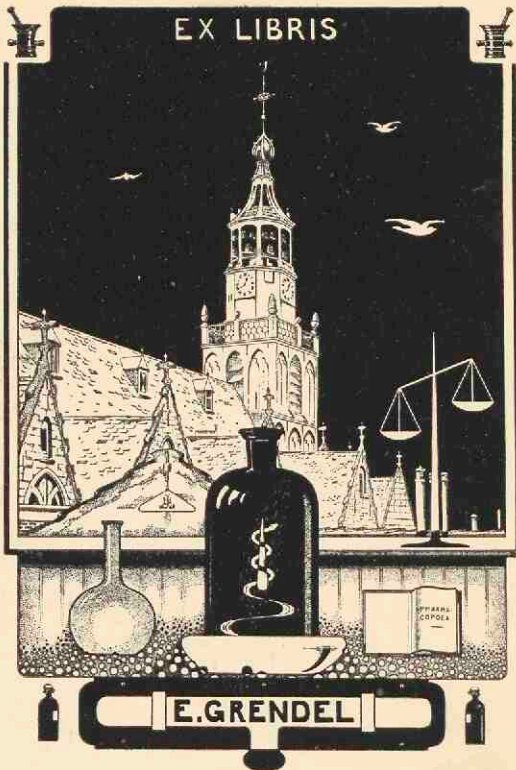

Levenders reden-feest, oft Amsterdams Helicon, op-ghestelt by de Brabantsche Reden-Rijcke vergaderingh Uyt Levender lonst

<https://hdl.handle.net/1874/35895>

EX LIBRIS

Amst. 64. 106

Levenders Reden-Feeft,

Of

Amfteldams Helicon /

Op-ghetelt

By de Brabantsche Reden-Rijcke verga-
deringh uyt Levender Ionst.

KONINKLYKE
VERKOCHTE
DUBBELEN
BIBLIOTHEEK

KONINKL.
BIBLIOTHEEK
TE SHAGE.

TOT AMSTELDAM,

By Willem Ianz. Cloppenborch, Boeck-vercooper / woon-
nende op de hoeck vande Beurs/inde bergulde Chronijck/1624.

SONNET.

Boem-Rijck Batavia, bralt uyt tot lofs ver-
meeren

Door een beruchte galmt, 't gheen onlangs is
gheschiet,

Ziet hoe de vlugghe Tyd' de Lust en Rusts gheniet
'Bondich heeft afgebeeld' door minnelijck begheeren.

*Aenmerckt (doch wel te recht) hoe sichtig men comt
leeren*

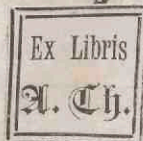
Op zoete thoon en maet, 't gheen ghy voor ooghen siet,
Waeromme men veracht de Reen-vrouvs trou gebiedt:
Comen met waer bewijs, haer achterclap beweeren.

Mercuri suel ghevlerckt als Bode van Iupijn
Daelden tot Amsteldam, wilden meed' vrolijck zijn,
Beroepen deed' by een Const-Minnaers uyt veel
vrijcken,

Nae Broederlijke plicht, Beminnen vvaerhejts-lijn,
Dus leest, verstaet, en tract niet na vermomde schijn,
Maer wilt uyt 's Levens jonst dit vverck met ernst
door-kijcken.

Een in 't Hart.

J. I. COLEVELT.

2

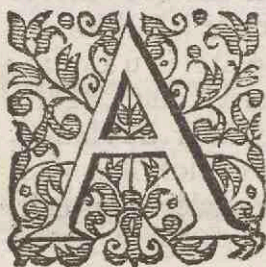
Aen alle Konst-liebende

der Wyse Reden-konst /

Wenschen die

WT LEVENDER I O N S T

Veel Heyls.

Achtbare voorsienighe Minnaers der Reden, men seght voor een ghemeen Spreek-vvoordt: *Hy spiegbelt hem sacht die hem aen een ander spiegbelt*, 't vvelck vvaer is, en dat de tydt alles leert, 't vvaer geliefde vvel te vvenschen voor ons verdorven en rusteloose Eeuve, dat vvy aen vveele straffen, ons soo met schrick spieghelden, te rugghe bleven, en alsoo gheleerder vverden, mydende de zonde, ende 'tquaet ghebruyck der Wereltsche gruvvel-lusten, die doch reghel-recht strydende zijn teghen der Christenen vvaere rust, dagelijcks meer en meerder zyn dat bevindende, hebben vvy Regheerders van de LAVENDEL-BLOEM, voor ghesteltaen alle Reden-Kamers dees onse vraghe uyt te zenden, ende hebben daer op ontfangen stichtelijcke antvvoort, derhalven goedt vindende 'tselfde deur den Druck yeder ghemeen te maecken, om te moghen recht verstaen vvat de Reen-Vrou

deur haer lust heeft doen vergaderen: Verhoopende
daer van een goedt oordeel nevens 't onse sal ghe-
streecken vverden, of tenminsten teghen de Konst-
haetighe verantvvoordt:

*Want waer was oyt so vvyfen Man
Die 't yder Mensch wel passen kan.*

Wy dan bekennde dit deur lust-vverckingh der
Reden-Konst uytgheghen, so volcomen niet te zyn,
daer is ghenoech te verbeteren, vvy hoopen dat de
Dichters hun vverck over-siende, met claerder op-
merck sullen oordeelen van 't gheen dat gheschiet is
als na eysch ende ten besten. Biddende u L. kloecke
Rymers, neemt dit ons slecht voorstel in u L. gun-
stige vvelduydinghe, en Konst-vierich ghenoeghen
op, ende laet dit ons vverck rusten onder de vleuge-
len van u vvyse bescherminghe, 't vvelck dan ghe-
noegh zynde, en onnoodigh meerder vertreck.
Vaert vvel.

U L. Dienstwillige en Gunstige vrienden,

*Als Prins, Hooff-man, Dekens,
Facteur, ende ghemeene Kam-
mer-Broeders, oyt Levender
konst. In Amsterdam den*

1624.

VAERSEN
Op de dry Verthoo-
ninghen vanden *Heliconſchen Bergh.*

D' E E R S T E.

Siet 't bolle Helicon in 't venghd' op desen dagh
De konſtens Minnaers met haer lieve galmt ont-
moeten/

Siet 't uwaerts is haer jonst gelijck sy altoos plagh/
Laet lust dan bloepen recht om danckbaer te verſoeten/
Siet haer ſprinck-Aber ſtraelt tot u met welcom groeten.

T V V E E D E.

'T Levender oeff'nend graeg' / dat Wyſen Raedt behoeft/
Verſoecht de Raedt en hulp/aen haer Gheſuſters heden/
Tot eere van haer werck/dies zy niet langhe toeft/
Maer ſiet haer aen de voet des Berghs bynmoedigh treden/
Verſoecht der Muſen cracht tot bloeping vande reden.

D E R D E.

Apollo die gheneygh't is haer de hant te bien /
Werckt Caliope en Clio tot haerder zyden /
Om mede op dees Feest aendachtigh toe te ſien
Wat yder Minnaers doent behoort/ en ſonder nyden
Crecht ſelfs na boben/om Minerva nu ter tyden
Hier toe betweghend' op te maecken dat haer Gheest
Du gunſtigh neder daelt want dees wy b'hoeben meeſt/
Dit ſal 't Levender zyn een trooſt noch jonck en teder
Hart gheben ſtercken/en verluſtend' wecken weder /
Gen yeder zy ghebeen/om achting en ghehoor/
Waer op 't Levender tredt u met haer jonſte vooz...

Bemint de Waerheyt.

I. S. KOLM.

T Y A

MYn oudt begruyfde huydt, mijn vvitte gryfe
haren,
Waer over dat veel duysendt Kielen syn ghe-
varen

Met ontelbare fchat van Ooften en van West,
Van 't Zuyden en van 't Noord, al tot 't gemeene beft,
Hier in ic my verheugh, vvanneer rijck'lijc geladen
Ick fie den Coopman comt bevryt van alle fchaden,
En met zijn wimp'len bralt, en loft ooc zyn getchut,
En in myn Haven haeft met zyn profyt en nut,
En anckert in mijn vloer, en doet 't Schip braef op-
proncken,
Soo dat de Reeders 't hert in vvendigh moet ont-
foncken :

Dit is de meefte luft die 'k oyt met ooghe fach,
Maer onlangs door de galmt, en murmerend gewach
My quam ter oor, hoe dat 't LAVENDER had ontboden
Haer naefte Maghen al, en vriendelijck doen nooden
Na Feefts-vvys op het braefft' vvyt spelende Toneel
Om winnen prys met rym, reen, zang, en met gefpeel
Mijn yvers-luft ontftack om 't felfchap eens t'aen-
fchouven,

Die na reen-rijcks manier dees Feefte sullen houwen.
Dit ziend' ick noyt en ben fo vreuchdich oyt geweest
Ick zie de GOON te faem, ic zie fo menich Gheeft,
Ick zie meer als ick fach in hondert jaer en daghen,
Ick neyg' mijn oor en oog' om tot mijn wel behagen
Genietend' meerder vreugt, daer na ic weer vertreck
Ick zie en luyfter fteets na yder zijn ghespreck.

AEMSTEL.

Soo lang de Volck' ren hier tot woeling zynb' gedreben/
 Soo lang sal d' Amstels stroom al hipp' lend' vrecht-
 digh leven/

Soo lang als 't kieligh- blot snel wieklich dooz de wine/
 Soo veel dupst zielen voert / so lang men my b' minc/
 Soo lang den handel duert/ soo lang men my sal streelen/
 Zo langhe sal men met welbaren my bedeeleu.
 Ha heuchelgck welbaer/ mijn aenghenaemste vrecht/
 Insonderheydt wanneer ick sie de jonghe Jeught
 Met pvers grage gheest in Schuyten ende Jachten
 Proech 's morgghens/ 's avondis laet/ hun neygings lust be-
 trachten/

Zy cieren hun op't moyst braveren gins en weer
 Met Vlagghen winp' len braef van dagh tot daghen meer/
 Niet min so denckt my oock des Winters koude daghen
 My hebben vaeck ghestremt/ wat pracht dan veele saghen/
 Is noch wel in gheheugh / ick meen van narrerij
 En menich dupsent die daer wand' len dan op my /
 Dies ick my roemen mach van 't aldergrootst' vermaeken/
 Vernies men my bepronckte met beeldersepe saken/
 Maer nu heb ick verstaen van 't soet vermaeck gheewis
 Waer in dat 'tsoetste soet vermaeck ghelegghen is/
 'Welck uyt Levender jonst op dese plaets sou schieden/
 Dooz hun gesonden kaert/ en vriendelijck ontbieden/
 Dies ick my hier verboegh/ dooz dien ick lust benuin
 Om hoorjen en verstaen de reden en den sin.

Ha! my alreede 't hert verquickt dooz sien en kijcken /
 Mits ick mijn daghen noyt ghesien heb dier ghelijcken/
 Ha! eel Levender- Maeght, wie had opt sulchs betrouw
 Dat ghy tot uwen Lof soo veel uptrechten sout ?
 Ick sie/ ick hoor/ ick swoggh/ en blij met aendacht legghen
 Om uwen Lof hier dooz aen yder boort te segghen.

't Welcom-Speeltjen,

Op de Dzaghe

Der Brabandtsche Ca- mer tot Amsterdam.

Caliope en Clio comt voort met

't LEVENDER.

't Levender.

Opt heughelijcker stondt hebt ghy Konst-rijcke Son
Ghenieten konnen als u Daephnes glans ver won
Deur reyoheys stralen, g'lyck u harte wert ontsteecken
Om tress'ijc van haer Kamp het volle Lof te sprecken.

Cypria kost u wel in Ida 't Bos gheschien
So lieben gift als my t dit jonstigh blydt aen-bien
Dermaecht en wecken doet tot varsche groene telghen
En acht niet meer wat voozt den spottet tracht om belghen.

Was u Penelope 't sang-droevigh missen leydt?
Als daer en teghen soo veel waerder 't wis bescheydt
Dat u Vlisces selfs stont weder op de stranden
Van Ithaca, soo lef gheliefde zien ick Landen
D' Eer-planterx van u roem / Caliope en my /
En sien 't ghewenscht' vooz handt met pver / lust daer by
Wt rechte Levens jonst, in Liefde bloeyen heden
In d' Amstelsche Princes / de Phoenix van ons steden /
Ghy Mules Sust'ren beyd' / die van u meerder tal /
Mij soo veel trouwe dienst bewyset dat ick sal
Met u verwachte gunst my stellen om t ontfanghen
Veel bloemen van ons Landt : dus bondigh nae t verlanghen
Van mijn leergier ghe Geest die garen reden wacht
En 't mi / bypck op het hooghst' te niet doen en betracht.

Caliope.

Soo doende / dat ghy deur-dzingt nae u reen-rijck lusten /
En soeckt om vozd' ring van de gaven niet te rusten /
Sal 't gantsch Helicons tal by u zyn om u deught /
Dat ghy na vast beleyt dit werck wpt-voeren meught /

Woe wel 'nau moogh 'l'ick is een peder wel te passen
En na misdeel by vee; de wybel eerst comt wassen/
Is d'oozsaeck dat zy haer ghebrecken pzoncken op
Soo gaet het ye'en ten daegh met menigh Werrelts pop.
Clio.

Maer die recht heldigh zijn int schoon eerkantwent leven
Betracht de vzoome deught; soo veel deur my beschreven
Sal anders zijn van aert; hier zijn die gheen die'k weet/
Dat opt tot sulche dienst waeren recht jonstigh reet/
Willing; en tot ghemeene-vlyt van Pallas daden/
Tot wijshepts grooting der Goddinnen gunst aen-baden
Beminnen vvaerheyt; soo in daden wpt berucht.

't Levender.

VVie faelt mach kceren dan; toont my u goede v'zucht/
Een int hart; bondigh hout; 'tgheen u saem mach verrijcken/
Op Godt betrou; en doet ghewissen pber blijcken
Hier nummer-groot-ghenoegh; in't gheen de Mensch doch heeft
In waerden achttingh; want de werenschap die leeft
Dan tydt tot tydt; of schoon het Lichaem moet verteeren/
T onderloeck leert; wel hem die wijshepts v'zucht begheeren/
En 't voedent-rijcke nut dat soo mee waerigh troost/
Ja starckt; seifs maticht; en de zielen glans deurgloost/
Tot welck dees oeffeningh; als men se recht bemerken
Is een haer-moeder van veel loffelijcke werken
Daer van ghy heden sult sien rechte teyckens van.

Mercurius comt uye.

'T schijnt of 't gheluck my dient; dan of ick 't passen kan/
Ghy Pimpfens sonderling veruoeght; ben ick 't aenschouwen
W'alderbegaeftē van de Heliconsche Vrouwen
Daer by 't Levender in haer Feele wpt vermaert.

Caliope.

Treet tot ons; soo u lust mee toont ziju rechten aert.
Mercuri.

Het r'opff'len is onnut; ick daelde vande Wolcken/
Om u een blyde grøet van Iovis hint te to'cken/
Die alreets vaerdigh was met Phœbus tot begheer/
En comen metter pl ras vanden Olimp neer/
Tot u repn jonstigh Dier (wacker) om te verluicken/
En al u liebers; tot bezozdering te trecken/
W'stozten huns ghemoede gunst hier aen den dagh.

't Levender.

Dopt lieber tyding ick nu har waert komen sagh.

Clio.

Ghy siet wat hart hy dzaeght de Nymphen als se schoon// zijn/
Of anders sou hem dienst wat moep lijk onghewoon// zijn.

Mercuri.

Wat segt ghy Clio daer f

Clio.

Dat volck daer roem ick van/dit weet Mercuri wel.

Mercuri.

Ghy sult myn Helbigh hart/ dat veel heeft dozven waghen.
Derwarpen/ acht ick niet/noch gheensins ober claghen.

Caliope.

Wien waeren u party als ghy dus dapper waert.

Mercuri.

Soete Goddinnekens van onghewensder aert.

Levender.

Ghy schalcke Godt/wat hebt ghy tot u lust bedzeden ?

Clio.

Hy komt by redens- Chooz/om rekenschap te gheben/
Dermits zijn leytische tongh soo veel ontwozst len kan.

Mercuri.

So zijnder denckt me- Drou de Reden-rijckers an.

Levender.

Ghy weet nae 't leven wel u rolle upt te speelen.

Caliope.

Wat heeft Minerva an haer staet- Drouws te beveelen f
Welbaet u hoodschap/ 't is hier gheen tydt/ kaker stilt/
De stulte/ is ghewenscht upt wat ghy segghen wilt.

Mercuri.

Dooz eerst mijn groete aen 't achtbaer verfaem gheboden/
Hoe vvelcom dat se zijn de konst gheneghen Goden/
Vvelcom dat ghy na 't woozt der sin- scherpende reen
D Lieden vaerdigh stekt/ waerom ick mee verscheen/
Derop de komste van Minerva vvys Goddinne/
Met Apol bey/die u uyt Levens jonst hier binne
Verschijnen sullen/en de wercken nemen aen/
Want al d'omstrandigheyt is by haer al verstaen/
Dit doet my inder pl/ Levender tot u daelen/
Om upt der Goden wil u Peste te bestralen /
Mercuri die u dient/die van 't Conceelen weet/
Die bande Nete heeft de stelling dus ghereet/
Die van soet- aerdigh bly/en lieffelijck vermaecken.
De iupste booztganch weet/ dit zijn toch al u saecken/
Caliope hielt noyt van swaere suffingh dzoef/

Caliope.

Caliope.

Ick werck mijn aert/ 't was vzeemt dat ick sulcks ondergroef/
Wp vord ren al te saem eens willich eeren Feesten/
En alst mocht zijn gheseyt/ met ons zijn doch de meesten
Wenhouder't tot vermaeck in blyde vzeught en boert.

Clio.

Ick zie 't ghetwelste scheurt/ 't ghevolckte sich beroert.

Levender.

En scheidet van malcaer ziet zy haer meer verspreyden/
En 't Helicon met spel Minerva by ons leyden.

Den Hemel daelt, daer in sit Minerva en Apollo,
met eenighe Muses singhende.

Mercuri.

Hooft wat een Melody van boven neder klinght /
Dat lieffelycke stem ist die so wacker zinght &

Op de Stemme :

O schoonste Personage.

L Of Redens-boetster jonstigh
Minerva vvys, Goddinne die 't konst bieren /
Syt toe gheneyght/ als konstigh/
Helpt nu den staer 't Levender als bercieren
Met blyde groet/ haer nu ontmoet
Ghy Muses in't ontfanghen
Diet u Goddinne// verrycht deur haer u Minne
En verlanghen.

Sy daelt en treedt nu heden
Int Amfels weeldigh Hof daer reden groepde
Met sulcke waerdigheden
Bekracht de Frest/om dat' in Liefde bloeyde,
Levender-Vrou// die u ghetrou
Blyft/komt u nu omstralen/
Losghck verbullen// als zy met zanghe sullen
Neder dalen.

O Prins Helicons moedigh
Sit neben haer met Lauwerier om-streecken
Tot u beroeping' goedigh
Geneyght/ om sien wat boozder mocht gebreecken
'T is nu na lust//u hope rust/
Siet u groot-maekster nad'ren/
Levender eeret//haer comst die u begheeret
Te bergad'ren.

Sy treden tot Minerva.

Mercuri.

Welcom Drou Dochter van des Hemels Koning groot.

Clio.

Welcom te samen/want u comste was van noot.
 Welcom vereende twee/wiens lust en liefde paeren.

Levender.

Welcom bereierster van dit losselijck vergaren/
 Goddinne noodigh hier verscheenen op dees dach/
 De mir is ghepasseert dat niemant meerder mach
 Sijn wercken bzenghen in als d'haerte heeft ghebooden.

Minerva.

Eer dat ghy boozder treedt/ soo sal't dan zyn van nooden
 Datmen d'aenschouwers eerst vooz-lesen sal u haert
 Om weten wat ghy eyscht.

Apollo.

Dat is eerst noodigh daer's
 Meest aen ghelegghen is/en doet d'aenhoorders mercken
 Bevozderd dan dat elck volghet nae looting de wercken /
 Laet dit Mercuri doen/de haert te lesen vooz.

Minerva.

Mercurius begint.

't Levender.

Hout daer dan.

Minerva.

Gheeft ghehooz.
 So ghy reen-lievend zyt/bewijst sulcks hier ghenegghen
 Tot dees Levender/ en hout Momus van de wegghen
 Daermen dus leerlyck sicht/en vuzghdigh 't mir aenbietet/
 So is ons sin dat sulcks nu daedlyck hier gheschiet.

Mer.

Mercurius leeft hier de Kaert vande Vraghe.

Minerva.

'T is wel gaet ghy nu boort / Kegeerders van dees Maeght /
 Als Dooghden van haer eer / waer van ghy name draecht /
 Siet wel op alles toe / dat u gheen quade letter /
 Wie een' ghe onrust weckt / wilt daed'lyck buypen setten /
 Bekrachticht nu in als u oorden / want 't is tyd
 D eer te grooten / die niet dees doent / om eer strydt /
 En hebt uyt enckel Liefd' de Bloemen hier ontboden
 D Pypsen opgheset / soo wilt van u uprooden
 De schenders van de konst / de haeters hier versmaen /
 Vermits dit werck elck sticht / soo laet het onbelaen
 Doort baren nae den eysch / loslyck ist ('kseg) gheheeten
 Een licht boort ydts gheweest / waer van de oude weten
 Te spreken / zynde onder 't komsch dypster ghebiet /
 Doen is deur redens mondt veel waerd en nut gheschiet /
 Neden-ryck d' eelste parl in eyghenschap der tyden /
 Die laes nu om 't nuf bypck moet veel verachting liden /
 Dus ist eens noodigh dees scherpinnighe Dooghdes
 Weder te heben in haer Eer als een Princes
 Van rype sinnen / die uyt jonst haer Liefde moeyen /
 So sal Rehoica veracht recht weder bloeyen,
 En gh'nieten rust en lust. by nae heel afgheslaeft.

Apollo.

De gaben u bereert / soo gantsch niet t' onder-graest /
 Toont ghy weel gier gers zyt / doch eerst sult ghy u wachten
 Van quade werken / en nae 't goede leven trachten
 Sulcks leert u Neden-ryck / wiens naemen ghy verplet
 Deur onghgebonden staet / als spotters van haer Wet /
 En starcke ozdeningh daer 't quade wert verboden
 Hier op deur reden lust zyn Feesten dus van nooden
 Te roepen / om dat ghy boort staen meught / 't gheen behoort.

Levender.

Ghy Musen-Vader, weet dat my u troost-ryck woor
 Ant midts der harten weckt tot alle soete zeden
 Der vrye sijn-konst / om de lust soms te besteden /
 Verliefd in Liefde van de Gde Rymery.

Caliope.

Gh'lyck beelt wijs tot u treckt / lust tot Poetery /
 Comt u Caliope ver-schappen (met desen)
 Die u uyt 't Helden-Boeck doet veel matery lesen /
 Om wel tooneelen na u tresselyck ghedicht.

B. 3

Clig

Clio.

Wat ons vermoghen is doen wy u als bericht.

Minerva.

So welcom als ghy zyt nu Kamer-Broeders samen
Cuyght dit bereypt Coneel/ tot welck veel liebers quamen/
Hoozend' een blydt gheluyt/ verbullend' door' 'tgherucht/
Ghy zyt hier by 'tghewenscht/ toont ons dan Liedens vrucht/
Soo welcom als ghy zyt hier op den dach van heden
Is daerom dat gheen redens lof gantsch wert vertreden
Is daerom dat de waerdy diemen oyt besagh
In redens Dooghden weer te rechten blycken magh/
Is daerom dat de haeters sonder rechte jonste
Werden ghestuyt/ en dat de wyse steden-konste
De excelente Maeght mach na veel tyden ondt
In't hart van velen nu werden als ovghehoudt/
Deronschult van veel smaets/ 'tghheen strecht tot haer berclepen.

Apollo.

En sullen nummermeer dees eelste Dymph ontrepen/
Die 'tgantse Helicon haer jonste hebt by u/
Sels d' Hemelsche Goddin hier om vceest noch zyt schu/
Hier is d' uytvoerster van u dagh/ om u te stichten/
Gh'lyck u Apollo sal verlichtende belichten/
Dat dan 'tbeginnen voozt verschijnen sal hier vooz.
'tLevender.

De vrienden zyn gheloodt/ en volghen na 'tbehooz.

Minerva.

Wy stellen ons ter zy/ om wel op all's te letten/
Gheliefde hier vergaert/ wilt u t' saem neder setten/
Aenshoort/ siet/ merckt/ neemt acht wat reden nu ontslyft.
'tLevender.

Men sal by Pysen voozt d' best doende deelen uyt
Van beste uyt spraeck/ zang/ en 't speelen wilt op achten/
Want sulchs kan best gheschien/ zijnde vass in ghebachten.
Minerva.

Die een ghewichte saeck om d' Cer alleen aenbaert /
Betoont deur zyne lust zyn rechte liefdens aert/
En wel te voozen let op alle stucken bondigh/
Begint en uytboert recht ter lof want 'twerk is grondigh
Op een vast fondament begonnen/ ziet noch by
Tot d' Cer uytbreyding hier den Amstel en het Y
Verscheenen elck ter zy/ die al dees lof omvanghen.
Mercurius.

Goddinne wijs/ ick acht d'aenschouwers met verlanghen

Dach.

Wachten na d'antwoort van dees Kaert om hoozen aen /
 Ghelieft u hier om hoogh ter zyden wat te gaen /
 En jommen dit Cooneel de Minnaers nu ten daghe /
 Die t sal ten besten zijn tot antwoorzen der Vraghe /
 Dat d'eerste Looting nu op trede en begint /
 D'pplijck uyt s'Levens jonst die recht de vvaerheydt mint.

Bemint de Waerheyt.

I. S. KOLM.

'T Y A.

So lang mijn krōme narm de Suyt-zee sal beroeren
 So lang sal ick den lof van 't eel Lavender voeren,
 Dat zo konst rijc vertoont den Heliconschen Bergh,
 Waer dat de Goden selfs verschynen door 'tghetergh
 Van grage yvers lust ghedreven tot de Konste
 Die hier nu is in svvang, recht uyt Levender Ionste,
 De Lievers sie'k ghereet tot antvvoort op de Vraegh
 Waer na dat vvert verlanght met yvers luste graegh,
 Icben hier inde weegh, 'k sout anders garen hooren.

AEMSTEL.

Han Amstelsche-cieraet, Levender Maeght u waerde
 Kan ick verhaelen niet / midts ghy so lief van aerde /
 D' Minnaers wilkomt hier dus met de Goon verselt /
 Die u behulpzaam zyn in 't ghene ghy voorszelt /
 Dae antwoort my verlangt / hoewel ick moet mi scheyden /
 Maer d'Amstel salnien 't al in korter pl verheyden
 Ter schuyt / ter schep / ter sacht / daer veel nieuws wert verhaelt /
 Ick hoor veel wonders / mits de galnte 't my waerts daelt.
 Comt 't Ya duyckt met my, de klanc klinet my in d'oozen.

Wie fact mach keeren.

VOOR-REDEN

Tot de

KONST-LIEVERS.

Heliefde gheeft ghehoor, naedien gheneghen lusten

By ons *uyt 's Levens Ionst* bereyt syn niet te rusten,

En hooret vvacker toe, deur redens soete tael
Wt dees vvelcome schaer veel loffelijc verhael,
Vermaect u, laet u gheeft vry tot Parnasse ryfen,
Hier zyn de Lievers die u grage hongher spyfen
Met veel leerlijcke vreught, quaemt ghy *uyt Ionst*
om sien,
Aenhoort, fiet aen, en svvyght, en laet gheen tydt
ontvlien
Deur u onnut gherel zyt ghy leergier'ge finnen
So b'hoort ghy met aendacht dus vvaerheydt te be-
minnen,
Gheen grooter vyandin heeft *uyt Konsts-lof* be-
streen
Als d'snoo onvverenheydt, vervvorchter van de
reen,
De voedtster - M O M U S die den spotter styft in't
blaesen,
Nochtans vvy vaeren voort, en laeten S O Y L U M
raesen,
Bidden noch eenmael aen 'rbeleefde van u aert
Dat ghy dees na haer Eer, en komfts met danck ver-
vvaert.

16
CAERTE

**Uyt-ghelonden aen alle
vrye Keden-Cameren in onse Ge-
unieerde Prouintien/ van wegghen
't WIT LAVENDER.**

TE compareren den 28. May 1624. des Dinsdaeghs
ten 2. uren nae middagh.

Wate in't Rymen sal zyn 12. ende 13. Sillaben.

Prysen op de Vraghe.

Den opper-Prys/ een schoon Lampet.

Den 2. Prys/ een schoonen gheamaellierde Beker.

Den 3. Prys/ een gheamaellierde Beker.

Den Din-tycksten Reghel / een gheamaellierde Fruyt-
Schael.

Het beste Prononceren :

Een gheamaellieret Sout-Vat.

Prysen op den Reghel.

Den Opper-Prys/ een gheamaellierde Kelck.

Den 2. Prys/ een gheamaellierde Kelck.

Den 3. Prys/ een gheamaellierde Kelck.

Het beste Liedeken.

Ghetwint tot Prijs eenen grooten Beker.

Het beste Singhen/ een Timmen Beker.

Van 't veerst' comende :

Een Dinghels Wijn-Kan.

Vande beste Clucht te Spelen.

Een Dinghels Wijn-Kan.

Een Pints Wijn-Kan.

Eenen Kroes.

MInervas Clercken/ wiens lust-gier' ghe groote gheest
So menichmael in Kamp beroepen zyt gheweest :
Daer met gheneghen Jonst u sloecke Daersen stelde/
Hier wert ghy wederom ghedach-vaert/ om te Velde.
In 't Amsteische Parnas u te verthoonen weer/
Om winnen Aedens Lof/ de rechte Lauwer Eer.
Ghy die wpt d' Hencxkens Sojn u trachtet meer te laben/
Die gheen Wyjs-gier ge ze' en soud' t onder 't stof begraven :
't gheen dus ghebruycken 't mach bestaen/ en wesen vry/
Tot Momus trots/ die 't alles noemt een sotteray.
Dus hler dan voorghefelt/ 't gheen wy in vrygheit verachten/
Doch byten onrusts spoor ghy a' s nae Jonst sult trachten :
Antwoorden dees ons Waegh' / u vlygghe sinnen sust :

Waer door geniet de mensch, zijn meesterust en lust?

In viermael seventhien u Regghels ghy gaet wpten/
De rechte meeningh hozt op 't eyndt des werchs beslypten :
Wie dat sijn rijckste zijn Stock-Regghel is ghevoet/
Wint Prijs/ so van ghelick/ die best zyn wpt spaeck doet.
Doozts/ vier seftchien sult ghy aen dees Regghel binden/
Om te verrijcken d' Edel Aedens Waeght beminden :

Wijst veel Peuf-wyfen aen/Consts rept en wisse aert/
 Oock wat rvoorzstel opt nuts by d'oude heeft ghebaert/
 Hier op laet dan u lust in als ten vollen bloeyen/
Soo sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Wijdt' schimp in al u doen/ op Landt/ op Raedt/ en Staet/
 Oft Kercken- Leeringh/ oock wat pets tot naedeel gaet:
 Wilt ghy Pijns- waerdigh zijn/ en van ons ffeest gheprezen/
 Cracht al nae Liefd' en Wyed'/ tot sichtigingh als voor desen/
 Deel wercks was aenghenaem/ en meer u Naem bet groot/
 't Misbyrpeck is u verniel/ uw's selfs een harden stoot:
 Singht voort met een soet Liedt V Vc's Levens jonste goedigh/
Lang blijf ons Vaderlandt in Eendracht's bant voor spoedigh.

Dees Reghel sult ghy voen deur een blijdt Lofghezanch/
 Die ons dit lieff'lyckst' quect/ wint Pijns/ en alle danck/
 En die van t' veerst' ons by verischen comt deur desen/
 Sy nae verdiende Pijns/ in vzienschap eer bewesen/
 Men siend' de rechte lust van een rept lievent hart/
 Nu dan op dat hier me elck Kamer- Zoeder warr
 Ghewaerschout dat ghy byten kost ter Kamer binnen
 Verschijnen meught en zijn/ voort zyn hier mee te winnen
 Dyz schoone Pijns met een Clucht oft Casel- Spel/
 't Best Spelen/ men verschafft u kleedingh en bestel:
 Tot sulcks voor die upt lust gheen oeff ningh laet ontbreken/
 Die gheen Clucht Spelen sal/ wert daerom niet versicken
 Dan d'ander wercken/ t is voor die nae Cere spoozt/
 Te langh van Reghels mydt/ want daer veel tijds toe hoozt/
 Oock meerder niet als dyz van Personagies Speelet/
 Hier mee verwachtende u comst/ als u bebeelet/
 't Lavender die upt Liefd' dees ffeest langh heeft begheert/
 Dat ghy gheen onrust weckt/ deur t last ren onghelert/
 Maer strich'lijck: Hier op comt ons by in d' Amstels Vesten/
 Daer gheeft 't Lavender u dan t groot Conneel ten besten.

Wi Levender Ionst.

Bemint de Waerheyt.

Aen wie de
P R Y S E N

Wt-ghedeelt zijn.

*Des volgend' na verdienst de Pryszen zyn ghedeelt,
Of veel ter eygen schand wat qualyc zyn te vreden
Ghy toonet dan te zyn, die Redens-lof ontsteelt
Deur u te zot gesnap, vuyl vol onvvetenheden,
Geen grooter vyandin heeft d' Konste oyt besreden,
Waert ghy met anders oordeel noyt te vreden eer
So valt u Brieftkens toe, en komt wry nergheus weer.*

Op de Vraghe:

Vvaer door gheniet de Mensch zyn meeste rust en lust?

HAERLEM, *De Wyngaert-ranck*, Den oppersten prys.
VLAERDINGEN, *Den Akerboom*, Den tvveeden prys.
SEGVAERT, *De Seg.bloem*, Den derden prys.

Den Sin-rijcksten Reghel.

MIDDELBURGH, *'t Bloemken Iesse*, Den eenigen prys.

Op den Reghel:

So sal Resthorica veracht, recht weder bloeyen.

MIDDELBURGH, *Het Bloemken Iesse*, Den oppersten prys.

LEY,

LEYDEN, *De Witte Accoleyen*, Den tweede[n] prys.
 SEGVAERT, *De Seg-bloem*, Den derde[n] prys.

't Beste uyt-spraeck.

VLAERDINGEN, *Den Akerboom*, Den eenighen prys.

't Beste Liedeken.

VLAERDINGEN, *Den Akerboom*, Den eenighen prys.

't Beste zinghen.

HAERLEM, *De Wit Angieren*, Den eenighen prys.

Van 't verft' coment.

MIDDELBURCH, *'t Bloemken Iesse*, Den eenighen prys.

Van't beste Speelen in een Clucht of Tafel
 Spel nae d'Acte van yders voorstel.

VLAERDINGEN, *Den Akerboom*, Den opperften prys.
 AMSTERDAM, *Den Eglentier*, Den tweede[n] prys.
 HAERLEM, *De Wyngaert-Ranck*, Den derde[n] prys.

Op't Knie-werck.

Wat wijsheydt meest tot loff de Reen-Vrou baren kan.

LEYDEN, *De Wit Accoleyen*, Den opperften prys.
 VLAERDINGEN, *Den Akerboom*, Den tweede[n] prys.
 HAERLEM, *De Wyngaert-Rancken*, Den derde[n] prys.

WT LEVENDIGE IONST vuyvare Liefde
 kroonen
 Met een LAVENDER-Krans vvit-vervich on-
 besmet,
 Die soo soet-geurigh is als Liefd' is in 't beloonen,
 Diens aert ons plicht betracht te volgen vredigh
 net.

MIDDELVRCH

't Bloemken Iesse.

Refereyn op de Vraghe 4. 17.

Et Menschelijck vernuft heeft dolen de ghesoefte
 Waer in zijn hooghste goet/ rust en lust legghen, moech s:
 Een neus wijs hebet sus/ de and're so ghebreden /
 Maer David den Psalmist heeft treffelijck dit bevrocht
 In wepnich woorden ons 't verstant en zin ghegevens:
 Wel hem die zijn misdaet ghenadigh is vergeven/

Wel hem (seght hy noch eens) wiens zonden zijn bedeckt
 Dooz Godts barmhertigheyt/ sal ghelucksaligh leven/
 Al vint hy hem veeltydts met seplen noch bebleekt/
 Alst desen Bozn hy meest zijn rust en luste trecht/
 Want Godts gheest werckt in hem de hoop' en 't vast betrouwen.
 Dat hy met Christo is ghestorven en verweckt
 Om 't alderhooghste goet in eeuwigheyt t'aenschouwen/
 Dit is de meeste rust en lust vooz Mans en Vrouwen /
 Al wozt het nu ter eydt van veelen cleyn gheacht /
 Hoe dit den Mensch gheniet/den Reghel sal't ontbouwen
 Door Godts Liefd' en Ghenaed' in Christus doot volbrachte.

Dooz Godts Liefd' en Ghenaed' in Christi doot voozwaer
 Is nu de Mensche vyz ghemaect van zonden swaer /
 En is met hem versaemt daer hy was afghescheyden
 Dooz d'obertreding van't ghebodt/in 's doots ghebaer/
 In weedom en verdziet daer hem 's vleeschs lusten leyden/
 Wat vooz een rust en lust can Jode / Turk/ of Heyden
 Ghenieten: die in Godts ghenade niet en staet/
 En die noch alle daegh' gaet inde zonde weyden /
 Verwacht noch rust noch lust/maer wel het hooghste quaet /
 O Mensch gheluckigh Mensch! die dit vast meiter daer
 Ghelooft: dat hem gheen zond' sal toegherekent wesen/
 Dit is de meeste rust die't al te haden gaet/
 Met rechte wozt hy dan ghelucksaligh hier ghepresen
 Van Doot/van T'nytel/Vel/is hy vyz en ghenesen/
 Want Godt (dooz synen Zoon) benomen heeft haer cracht /
 So dan geniet de Mensch zijn rust hier/en naer desen
 Door Godts Liefd' en Ghenaed' in Christus doot volbrachte.
 Noch

Noch 't' boozghezen ghelooft/ noch oock gheen Wercken goet/
 Noch kracht van vyen wil/ noch een bereypt ghemoet/
 Of dat hy wel ghebyept het groot Licht der Naturen
 Beweghen Godt de Heer zijn gansf ergabe soet
 Als een verdiende loon den Menschē toe te sturen/
 Maer zijn Liefde en Ghenaed' die eeuwigelijck sal duren
 Is hier oorzaccke van/ daer dooz ghenieten wy
 Dat noyt gheen ooghe sagh/ noch oore hoorde ruten/
 Ten is in 's Menschē herte noyt ghecomen bli/
 De vzeughde/ rust en lust/ booz die den Zoone vyz
 Ghemaect heeft van de zond' / met samen 's Vaders verdomen/
 Want in alsacck een Menschē heeft zy gheen Heerschappy
 Die hem verhind' ren can tot dese rust te komen
 Den schepdts- muer was de zond' / die is nu wech ghenomen/
 De toe- gangh' open staet / wel hem die sulckx betracht/
 Want het gheniet daer van ghegheben is den Vromen
 Door Godts Liefde en Ghenaed' in Christus doot ghebracht.

PRINCE.

Dooz Godt gheniet de Menschē zijn meeste rust en lust
 In Christo zynen Zoon. die 't alles heeft ghesust/
 Dooz hem zijn wy versoent/ in hem heeft Godt behagghen/
 Hy heeft de Pars ghetreen/ en 's Vaders thoorn gheblust/
 Hy heeft ons zonden al met hem aen't Cruys ghedragghen/
 Hy is om onsen't wil vermozfelt en gheslagghen/
 Hy doezgh booz ons aen't Hout den Bloeck en bitt' ren Doot/
 So dat nu een hint- Godts gheen oorzacck heeft om clagghen
 Al is hy van zijn meeste rust en lust noch bloot/
 Het sal hier nae gheschien als hy in Abrams- schoot
 Sal zitten vol van vzeucht/ als d' and' re sullen weenen
 En roepen : Bergghen valt op ons in desen noot /
 Maer Godt en sal haer rust/ noch lust al dan verleenen/
 Doch die de zonden zyn verghen al met eenen
 Ghenieten dese rust en lust/ daer ick nae wacht/
 Gheensintx als eenen loon/ maer jonstigh na mijn meenen
 Door Godts Liefde en Ghenaed' in Christus doot volbracht.

In minnen groeyende.

Godt is mijn Burgh.

LEYDEN:

Orange Lelye.

Refereyn op de Vraghe.

En Vraag uyt 's Levens Ionst, van d' Amstels Born gebloet
 V Vaer door geniet de Mensch sijn meeste rust en lust?
 Verroozsaecht onder soeck/ om binden waer besloten
 Leep/ sulc een weerden schat/ wiens deuchde is gesproet
 Wi den spzing- aders bloet/ door wien t' al is ghesust
 Godts mitheyt heefi ghebaert ver schepden lust en rust

In slaep, in spys/ in d' anck/ en weelden uytghelesen/
 Die d' ouerboozen Mensch/ als aenghenanue kust/
 En acht in sulck gheniet sijn meeste vzeught te wesen
 Hy blyft als aert sch om leegh wenscht met t' sijn opgherefen/
 Maer den herboozen Mensch/ verlicht door t' clare Licht/
 Hout sulcks te recht gheen vzeught/ ja achtet als mispieren/
 Verganckelijck en bzoofsch/ slaet hoogher het ghesicht/
 En bou wt door 's Heeren handt veel vaster een ghesticht
 Daer hy met rust en lust een beter mach verwachten/
 En t'welck hy hier gheniet als Gheeft' lyck onderricht
 Door Gods blymarigh woort, in Lofghezangs betrachten.

Want wat booz rust en lust/ ist/ 's Werelts vzeught t' aenleuen
 Die met onrust ghemenght/ veel onlust bzenget an/
 Wat rust en lust heeft doch den Balchalar beseuen?
 Wat was booz een dermaeck de sijcke Vreck ghegheuen/
 Int midden haer der vzeught moest elck daer schepden van/
 Maer denckt op David wys/ nae 's Heeren hert een Wan
 Hoe hy hem heeft verblpdt in vzeught en teghensoeden/
 't Was al sijn rust en lust te zinghen mi en dan
 Van 's Heeren wercken groot/ als troost der swaer ghemoeden/
 Als Honichraten zoet/ acht hy dees dierbaer goeden
 Een lust- hof zijns ghemoets/ geen hem so aenghenacm/
 Ja achte selfs vooz mit Gods Vaderlijcke roeden
 Als noodigh t' zijnder baet/ en tot de rust bequaem/
 Dus wie recht rust begheert/ die voegh hem in t' versacm
 Daer recht vercondighet wert des Heeren gonst en kracht en
 Want d' meeste rust en lust gheniet men sonder blaem
 Door Gods bly- maerigh Woort, in Lof- ghezangs betrachten?

Ⓜ

Ⓜ

Dat Keet en Snaer gheklanck den Mensch is een vermaeckend
 Iahem een rust en lust/mits hy daer door gheniet
 Verlichting zynes drucks/ghelijck door soete spraecken
 t Verquicht tbenout ghemoet en onrusts sel ghe maecken/
 't is selfs aen Saul boos/en and' re oock gheschiet/
 Het welckmen nochtans haer maer tijdtlijck aen en biedt/
 En welckes afschept haest zy moeten doch ghehinghen/
 Hoe veel te meer dan die met David t' Hemels-Liedt
 Dat een'wigh dueren sal / so vzeughdelijcken zinghen /
 Hoe moet daer sulck t'gheniet van recht vermaeck toe bringhen
 Daer t' repn ghelooovigh hert verstercht door 's Heeren Gheest
 (Al quame haer al 's Werelts macht en v'acht bespinghen)
 Op tsoet blymarigh Woorz noch blyvet onbevreest
 Als op een vaste Bozcht / rust daer zyns herten keest/
 Wie ander s hem verwepd/moet dzuch int lef verpachten/
 Want ziet de Mensch gheniet zyn rust en lust doch meest
 Door Godts bly-marigh Woort, in Lof-ghezangs betrachten,

PRINCE.

Wie dan doorvzeughet steets zyns lebens loop en tyden
 In deught en lof daer vzeught/d'welck al in maect bestraet/
 Een af heer heeft van t'boos' en Satans fel benyden/
 Een schyck van 's Werelts lust/en lust om te bestryden
 De Werelt/Dupbel/t'wlesch/en alle zonden quaed/
 En voort oock alles haet/d'welck ziel en Lichaem schaed/
 Daer steunt op Gods belofte blymaerigh hem ghesonden/
 Die heeft een rust en lust/ die nimmermeer vergaet/
 En wienz vercooren Ziel steets wert in vzeught bevonden /
 Diens woonstee is ghebout op vast onseylbaer gronden/
 De sulcke zijn verjond/als d'Arend t' zijn verjeught/
 Repn consten hy hantiert/allen is zyn vermonden/
 Den Heer te dancken soet/daer in hy is verheught/
 Hem loben zijnder macht/hem dancken zijnder deught/
 Hy singht een v'ollich Lied/d'welck swaerheyt doet versachten/
 Dus bliect dat sulck gheniet zyn meeste rust en vzeught
 Door Gods bly-maerigh Woort in Lof-ghefangs betrachten,

In Liefden groeyende,

Ick yvensch om 't best Celosse.

SEGWAERT.

Seg-*v*waerheydt.

Refereyn op de Vraghe.

In't Amstels Helicon/daer konstigh opghesegghen
 Dit repin Levender Jonst/d'witte Lavendel bloept/
 Daghgen om redens-losf uyt te bryeden ter degghen:
 Waer dooz meest rust, en lust by de Mensch wert vercregen?
 Daer nae te raden is van ons jonstigh ghemoect/
 Piet die in gierighepdt hier steets toeueent en groept
 Daer 't Aertsch vergaenck lyck goet/met veel onrust dooztoghen/
 Met sinnen heel onstelt/begheerigh opgheroept
 Waer hy hem keert of wend/ghen rust en kan begoghen
 So de Fortyn hem schijnt in ryckdom te verhooghen
 Dooz ybers gier'ghe lust/naer meer en meer hy tracht/
 Tot natuerlycke rust en kan hy hem niet pooghen/
 Synde te seer gheuepght naer veel ryckdom en macht/
 Maer om te treffen recht/ gheijck als wozt verwacht
 't Caerts wel ghemeende wit/wy ons ons met aendacht keeren
 Meest rust en lust vercrighet de Mensch hier op acht
 Die zynen wille stelt inden wille des Heeren.

Piet licht en sal dien Mensch eenigh onrust betrapen/
 Want hy hem heel en al beueit in Godes hant/
 Hy weet zyn Schepper leeft/van wien hy is gheschepen
 Tot een red'like Ziel/niet hoogh noch trots int wapen/
 Waer nederigh hem dzaeght volghens der Liefden-vant
 Dat hem is opghelepdt met ghedult en verstant
 Hy sulcks verdzaeght en lydt/want troost hem naer 't behoozen/
 Dat hem niet en gheschiet/te Water of te Landt/
 Of 't is dooz Godes voorszicht hem toegheschick tte voozen/
 Wozt hy met Crups versocht/ghest den moet ni et verloozen/
 Dat Godt slact en gheneest/bloft vast in zynghem oet/
 Het zy dat hy becomt veel ryckdom te oozbozen/
 Of dat hy wozt verarmt dooz veelderley onspoet/
 Hy viandt hem steets gherust/hy denckt 't is Godt die't doet/
 Met lob: Godt gaf/ Godt nam/spreekt hy tot rusts vermeerens
 D'oozsaek hier wozt ghestelt om meest te rusten soet
 Die zynen wille stelt in den wille des Heeren.

Contrary wozt van dien in die menschen behouden
 Die anders willen hier dan Godt de Heere wil/
 't Herte gheduerigh blyft aen 's Werelts goet ghebonden
 Daer Armoed haer aenleest/als van Godt toe ghesonden
 Poozwaer dien Mensch hem bind in onrust en gheschil/
 De sinnen loopen om als een dyaepende spil/
 Dooz dien hy anders wil dan Godt in hem wil wercken/
 Hy loekt/hy loopt/hy dyaest/wepnich gherust en still/
 En daer hy 't binden sou en gaet hy niet aenmercken/
 Dat's te sien op den Heer/van wien dat hier den stercken
 Sijn sterck en macht vercreghyt/de Kijcken zijn rjckdom
 Ten zp dat 's Heeren jonst den Mensche gaet om-blecken/
 Hy moet versincken haest/als een cierliche Blom/
 Dat heeft ghebleken wel aen menigh meer dan som
 Wiens bejegh'nen dat ons tot nut hoozde te leeren
 Van meeste rust en lust/dit's d'oozreick en waerom
 Die zynen wille stelt inden wille des Heeren.

PRINCE.

Hy eet zyn broot gherust/en dooz arbeydts ghedueren
 Vermoeyt den slaep hem lust/om we'er te zyn bequaem/
 Om holdoen zyn beroep tot zyn noodzuyts ghebueren/
 Hoe wel het lastigh schijnt/hy en weet van gheen trueren/
 Waer als te vze den wel/zinght hy den Heer Loffsaem
 Met lust een danckbaer Lied/en toont seer aenghenaem
 Dat Godes Wil alleen is zyn will' en behaghen/
 Hy myd Menschen vernuft/d welck werckt schande en blaem/
 Maer volghet alleen het spooz nae 's Heeren Woordts voozdraghen/
 Dat's houden middelmaet/niet al te seere claghen
 Wanneer de Heere comt/met armoede castpdt/
 En oock niet al te seer verheffen t'gheenen daghen/
 Als de Heere me-deeldt zyn zeghen breeidt en wyt/
 Maer datmen segghen moet/danckbaerigh t'alder tydt
 Van sulcx de Heere gheeft/t'gheschiet al hem ter cerea
 De meeste rust gheniet/in vze of in strijt
 Die zynen wille stelt inden wille des Heeren.

Segh vvaerheyt.

LEYDEN.

De vvitte Accoleyen.

Refereyn op de Vraghe.

En Mensch hier op der Aerdt is ghemeenlich gheneghen
 Tot vercreyging zijns lust/ in als wat hy begint/
 Want so hem sulcke niet volght/ so comt hem onlust teghen/
 Oock nimmermeer soo wert by hem dan rust vercreghen/
 Hoewel de rust altyt by peder wert benint/
 Want rust in het ghemoet maect den Mensch wel ghesint/
 Waer dooz dat veel onheyl van hem dan wert verdyeben/
 Maer menich hier op Aerdt niet sichteich en vindt
 De rust/dooz dien hy hem tot onrust gaet begheven/
 En dat dooz eyghenbaet/die hem van gaet aenleuen/
 Lust van begheerlichheyt wert in hem niet gheblust/
 Daerom t Lavender dan byaeght niet conck waert verheuen :
 Waer door geniet de mensch zijn meeste rust en lust
 Ist dooz t veel Aertsche goedt/ twelck men onheyl en lust /
 Daer elck niet puer groot hem selven toe gaet keeren/
 Aldermeest men ghemiet/int herte lust oock rust
 Door een vernoeght ghemoet, twelck siet op Gods begeeren.

Want dooz t ghemoet vernoeght/gaet men t'bertrouwen stellen/
 Wat dat ons obercomt/op Gods voozsiemigheyt/
 Men vzeest gheen Aertsche pijn/noch oock angstien der Hellen/
 Hoewel dat Satan boos den Mensch dickwils comt quellen/
 Op dat hy alsoo mocht dooz wanhoop zijn verleyt/
 Want het vernoeghen ist die de wanhope schiept/
 Oock krijghtmen daer dooz lust om alles te verbyaghen/
 T'gheest oock rust in t'ghemoet/merghens men teghen seydt/
 Met uyt wendigh ghebaer doet het den Mensch niet claghen/
 Hy elmit in t'hooghste niet om Godt aldaer te byaghen
 Waerom doet ghy my dit/en oock een ander niet/
 Maer jaeght de vrede naer/sonder eenigh vertraghen/
 Hy spreckt : O Heer u wil aen my in als gheschieft/
 Soo dat lust tot hem comt/en onrust van hem vliet/
 Want hy dooz d'Heyl'ghen Geest hem in als recht laet seeren/
 Den mensch krijght meeste lust/dat oock de rust aenbiet
 Door een vernoeght ghemoet, twelck siet op Gods begeeren.

Hier afschied een ghemoedt treckt aen het rechte wayen
 Van een betrouwen vast/ dat alles hoogh en wijdt
 Ghedyt/ tot salghert/ mijdt het onachtjaem slapen/
 Alles wat hem gheschiet/ daer gaet hy lust in rapen/
 Neemt het van Godes handt/ die alle d'uch aflijdt/
 Want Godt spzeckt : Ick ben die u ghemaect heeft met vlyt/
 Daerom en vzeest u niet/ ick sal u wel bewaren
 Soo ghy doot/ t' Water gaet/ stroomen tot gheender tydt.
 Sullen u niet ghewelt tot u verdyet beswaeren/
 Het vier sal oock zijn kracht aen u niet openbaeren/
 Want ick ben u Heylant/ de Heer Israels Godt/
 Mijn Volck sal ick upt Oost/ Zuyd/ West/ en Noord vergaeren/
 Dus krijghen lust en rust/ doot/ hoop van 'thooghste Lot/
 Waer onrust en onlust sal haestlick comen tot
 De gheen die sulcks met vlyt alijt soecken t'ontbeeren
 'Tgheniet van lust en rust/ krijghen recht sonder spot
 Door een vernoecht ghemoet, 'twelck siet op Gods begeeren.

PRINCE.

Prins dit bzengt inden Mensch een lust en rust seer grootlick
 Als hy van 't Wertsehe vleesch eens moet onthonden zijn/
 Want hy Godt eyghen is/ dus dunckt hem alsulcks nootlick
 Om tot het hooghste goet so te gheraken blootlick/
 Oock daer met rust en lust te d'yncken Hemels Wijn/
 En oock met volle vzeught t'aenschouwen Godts aenschijn/
 Dit ist dat hem het hert in alles doet vermaecken/
 Des vzees benomen wert/ gheheel vooz 's Werelts pijn
 Hy neemt zijn Crups op hem/ en gaet hem selfs verfaccken/
 Gods wil is zynen wil/ en oock het rechte baecken
 Daer hy zijn oogh op slaet/ met een hert wel bekennt/
 Dus hy met lust hem schickt tot bidden ende waecten
 Met een hert wel ghemoet/ volstandigh tot den endt/
 Gheen onlust noch onrust en comt by hem ontrent/
 Want hy soeckt t' alder tydt/ Godt en zijn Woort te Eeren/
 Lust/ rust/ becomen wert/ alz' Liefd' es 't Fondament,
 Door een vernoecht ghemoet, 'twelck siet op Gods begeeren.

Liefd' es 't Fondament.

Troubaert Vrientschap.

HAER.

HAERLEM.

De VVijngaert-ranck.

Refereyn op de Vraghe.

DEn Mensch boos en veraert/zijnde buyten d'herbooydt/
 En heeft noch rust noch lust/t geen een ghe v'zucht v'zengt booyt :
 Die hem ter saligheyt behoefstelijck can wesen/
 Maer die ghegrontvest is op Christi Gheest en Wooydt.
 Dooz Godts woosienigheyt/en met hem is veresfen
 Van zonde tot de deught/wooywaer men vint in desen
 De meeste lust en rust/want buyten Christo is
 Noch rust/noch lust/noch heyl/wel smert : maer gheen gheuesen/
 Het meest comt niet van t' minst/ t' licht van gheen dypsternis/
 Maer t' meest comt van het meest / derhalven ist ghewis
 Dat wy dooz Christum die t' meest is dan oock ghenieten
 De meeste rust en lust. Al t' Herdix gaet ruste mis :
 Want Croon/Schat/Heerschappij/baert men' gerley verdyeten/
 Maer dooz Christi Ghenaed'/Gheest/Liefd' en bloetvergieten
 Is ons dit wis/vermits in hem de Almacht leyt
 En ons treckt/ smert en geeft : Dus comt dit t'onswaert schietge
 Door Christum,uyt wien spruyt alleen on' saligheyt.

Wie Godt dooz Christum zijn ghenaed' en gheest me-deelt/
 Die is een vaste rust in zijn ghenoot gheteelt/
 Hy acht op vper noch swaert/op laster/nydt/noch looghen/
 Hy vleyt/ noch twyffelt niet/vermits in hem het Beelt
 Christi/leeft inder kracht/al woort hy oock ghetooghen
 Dooz Heysen/Pijns : Want hy siet met Stephanus ooghen
 Zijn rust den Altaer Godts/met lust en blyd'schap aen/
 Hy roept : Meer als ghy wilt cunt ghy mijn ziel verhooghen/
 En haect met Simcon des Vleesches hut t'outgaen/
 Dooz dien hy seecker is des levens Croon t'ontfaen
 Met alle Heyl ghen Godts/ o hooghste rust bestendigh !
 Sept voort/wie wil ny van de Liefde Gods af-raen/
 Noch angst/noch quael/noch doot noch p'zickel hoe ellendigh/
 Hier voort te dancken Godt/ is zynen lust inwendigh/
 Godt leeft in hem/vint dies zijn meeste rust bereyt
 In 's Lams Wyloft/ooch hier/ dus comt dees rust behendigh
 Door Christum,uyt wien spruyt alleen on' saligheyt,

Dooz Christum hebben wy ons meeste lust en rust/
 Daer is gheen heyl dan in hem/noch buyten hem gheen rust/
 Hy selfs roept: Comt tot my/ghy bin t rust uwer Zielen/
 Dit is de saligheyt/de meeste rust/ t gheen blijs
 Alle onlust/dooz lust/om staegh dooz Godt te krielen
 Met ware danckbaerheyt/hy weet dat gheen vernielen
 Sijn rust vernielen kan/mits Christo in hem leeft/
 Wiens gheest hem doet om thert veel duy sent vryghden krielen
 Hier op der Werld/igheen Godt dooz Christum hem in-gheeft/
 Want buyten hem gheen Mensch lust tot de Deught en heeft/
 Waer die dooz Christum is verlost van zyne zonden/
 Dien Mensch dooz die Cracht/en schrickt/vzeest/nochte beest/
 Ja heeft met Pauls lust van t'vleys te zjn ontfonden
 Om zjn ghewisse rust t'onfaen/en t'zjn bewonden
 Int bloet ghewassen cleedt/igheen hem is toegheeft/
 De meeste rust en lust wozt in ons dan beonden
 Door Christum,uyt wien spruyt alleen onl' zaligheyt.

PRINCE.

Dooz Christum dooz gheen ander Middell/Wooyt/nach Wet/
 Dooz dien het alles in/ en dooz hem wozt gheset/
 Niet dooz Paus/Cardinael/of Bisschop/hoe van krachten/
 Niet dooz Coning of Dozt/Soudaen of Machomet/
 Niet dooz Seelden van Gout/of Steen/of wat gheslachten
 Der Heyl ghen/noch dooz igheen men Goddelijk mocht achten/
 Niet dooz Wy-water/keers/noch Oly/Trups/of gheldt/
 Niet dooz ons epghen werck/verdienst/wil of ghedachten:
 Waer alleen uyt ghenaed' dooz Christum/die t'ghewels
 Des Duyvels heeft verdrukt/en de zyne ghestelt
 Een rust die noyt vergaet/met lust om hem te eeren/
 Waer dooz hy wozt ghenoeint/haer Hoofst/Heyl/Troost/en Heyl/
 En zy zjn Lichaem/hoe kan die dan rust ontbeeren?
 Vernits hy is vereent met dien(na't Godd'lick leeren)
 Dit wien de meeste rust en lust comt dan en verspreyt.
 Ons meeste rust en lust comt dan tot lof des Heeren
 Door Christum,uyt wien spruyt alleen onl' zaligheyt.

Ziesd boven al.

Luyckt geen deught.

Nieuw gedicht op de Vraag, g'eelicht door't Lavender Wit
 Dat ulla LeVender Ionst' t'AMstels Parnas besit,
 Daer 't bil d'and're beroep tot 'tVLoellend' onbenepen
 d'Helicon, d'Redenaers, Mand' ulla Ionsten begrepen.

REFEREYN.

Serpent de oude Slangh/ d'welckmen de Dypvelbiet
 Bzacht den eersten Adam en Eva alleen niet
 Maer ons al in't verdyet der eeuwighen ellendt
 Dat onser egeen cond' vergoen/ maer wat 's gheschiet
 d'Almachtige Godt liet d'gramschap/ (twert nu bekeit)
 Blussen / barmhertigh seer in hem selfs is ghetwendt

Tot't Menschelick gheslacht b'hebet een Godt gheswooren/
 Dat hy upt des Vrouwen-zaet onder des Hemels-Cent
 Soude berwecken een/ die all' die wilden hoozen/
 En Onderdanen dien/ booz de Werelt vercroozen/
 Woude maken ghesaem/ vergeten nemmermeer/
 Abraham toeghe seydt/ die zond' werden ghebooren
 Ghelooften/en 't is hem mede 'tDolek krank en teer
 Dat nae hem comend' was/ hopeude inden Heer
 Gh'rekent d'tot gherecht gheyt/ en ontslagh van afg' p'sen/
 Dies meest rust en lust gh niet de Mensch/ tot Godts eer/
 Door ghenaed', Christi doot, ghenoegh-doen in't verrysen.

Wp' waren immers al ghelijck Schapen verdwaelt/
 En isst niet also ! Ja zijn weder ghehaelt
 Van den Herder ghedaelt upt d' Alderhooghsteng-Croon
 Quam der Zielen-Bisschop/ heeft onse schult betaelt/
 Of d'w'ant daer op smaelt/ hy maeckt de sinetten schoon
 Lebendigh wederom Priest ren aenbiet de kroon
 Der onberganch' licheyt niemande mach daer teghen/
 Wie maer den e' Vader bidt inden naem vanden Doon
 Die Doodt/Sathan en Hell verwon/ so upt beweghen
 Alle last op 'hem nam' g'hewillich'lyck te degghen/
 Ende insonderheyt s' der ghener die hem vreesen/
 Wat w'rt ghenomer troost/ wat liebigher ghenegghen
 Iffer gheweest opt petz d' dan ick segh ick wil wesen/
 D'zagghende / sozgh booz u als een Moeder ghep'esen
 Dooz den Sone haers bupck h' met myn vleysch en bloet spysen
 Deen/soo gheniet dan d' Mensch meest rust en lust mits desen/
 Door ghenaed', Christi doot, ghenoegh doen in't verrysen.

2 Math. 9. 37
 3. 12
 1 Cor. 11. 16
 Apoc. 17. 14
 Esai. 66. 24
 Apoc. 16. 7
 4 Eisd. 7. 18
 Luce 13. 26
 Gen. 3. 3. 6
 Luce 13. 26
 Gen 3. 36
 Luce 10. 18
 Apoc 12. 3
 b Gen 1. 10
 Titum. 3. 3
 2 Timo. 1. 9
 Hebr. 8. 27
 Gen. 49. 9
 Dani. 9. 23
 Marh 17. 6
 Johan 12. 47
 en 21. 15. 20
 Eph. 5. 1. 2
 Esai. 10. 22
 Rom. 10. 10
 Gala 3. 6
 1 Pet. cat 13
 d Gal. 3. 6
 e Psal. 132
 11. 12
 Act. 2. 3. 13
 Sapi. 5. 6
 2 Corin 4. 4
 1 Pet. 2. 23
 Psal. 146. 6
 Acto. 4. 7. 8
 Apoc. 13. 7
 ende 12. 5
 Eph. 5. 2
 f Hebr. 8
 g Pl. 103. 13
 h Marh 4. 4
 i Luc. 10. 34
 Psa. 103. 16
 Esai. 49. 10
 Deut. 8. 3
 Tmo. 1. 9
 Apoc. 20. 6
 Dan Rom. 8. 1.

a Philip. 1. 6.
 1 Cor. 4. 7.
 Titim 2. 14.
 Prov. 2. 6.
 Timo. 4. 17.
 Eph. 4. 22.
 Iaco. 1. 17.
 b Apo. 22. 13.
 Eph. 4. 22.
 1 Cor. 14. 34.
 4 Eldr. 7. 7.
 Luc. 13. 20.
 Psa. 16. 9. 10.
 c Marc. 16. 7.
 Rom. 15. 33.
 16. 19.
 d Mat. 7. 14.
 e Acto. 2. 17.
 Erec. 36. 36.
 Johan 1. 12.
 f 1 Pet. 1. 18.
 Esai. 60. 5.
 Gala. 4. 6.
 2 Corin. 6. 6.
 1 Cor. 3. 23.
 g Eph. 5. 23.
 Math. 8. 34.
 Psalm 51. 9.
 noch 32. 2.
 en 103. 4.
 Ma. h. 26. 9.
 Luc. 10. 14.
 Math. 3. 9.
 Exo. 34. 7.
 Psalm 31. 6.
 Luce 27. 48.
 Johan 15. 16.
 Acto. 7. 49.
 Collof. 1. 6.
 Math. 27. 51.
 h Ioh. 6. 40.
 Tob. 2. 12.
 Rom. 7. 23.
 Hiob 2. 7.
 14. 1.
 Marc. 14. 75.
 Mat. 15. 23.
 26. 32.
 Micha. 4. 6.
 Hui. 26. 16.
 En 143. 2.
 1. Mach. 3. 2.
 Agro. 10. 29.
 34. 2. Tim.

Dan ons selven 't is soo moghen wy voeren in
Het alderminste niet/ doch dat is niet te min/
Verandering van a zin/ der wille/ en ghemoedt/
Op dit b al nieuw maect gheeft/ A. O. eynd en begin
Pa twistinghe ghewin des Breefs aenwysingh doet/
Waer de e steed is berept/ d deur d Enge-poozt behoedt/
Door sluyt ren/ struyck len oock d eeuwigen e gheest daer beneben
Zeyndende/ die ons maect e Erfghenamen met spoedt/
En kind ren/ roepend' dan met hert/ met bzeesen/ beben s.
Abba Vader seer lief/ wercht zalighepdt en leven/
Verkiesende ons ras tot Tempels en Woonseden/
Ghedenckende gauwch niet de misdaden bedzeben /
Wast en repat met Wsoop/ staet e als t Hoofst vooz de Leven/
Ontzondighit willend' niet de doode der zondaers heden
Dan dat y doen astandt' ontfermt/ comt soo aenwysen
Dat d Mensch meest rust en lust ghenietet t' zijnder vzeden
Door ghenaed', Christi doode, ghenoeogh doen in't verrysen.

P R I N C E.

'T is sulcks Princen wy zijn vol lyden/ vol swaerhepdt/
Dol conuner/ verstrangnis/ vol moepten/ vol arbepdt/
Dol jannere/ vol lepdt. vol pijn/ vol last/ vol wenen/
Dol aenvechting/ vol kruys/ vol blecken so d' Schyft sept/
Dol strijts/ Petrus verbzept/ ende oorloghs met eenen/
'T weten tegheng den Woest der duyterniss' end' gheenen
Die zijn aenhanghers zijn/ Liefhebbers onser doode/
Doch betrouwende d Heer/ so gaet hy rupint verleenen
Onser stemmen gheroep/ en al waer daer een groot
Legghers heyrkracht ghesticht/ ten can doen gheenen noode/
Want hoe / hy is de gheen die Ziele en Lichaem
Behielt opt ende opt d' bedruckte de handt boode/
Op een ooghenblich tpdts h' t sterfelijch onbequaem
'T onsterfelijk aen doet/ tot groormaking zyns naem/
Ende uyt ionsten heeft begreepen die hem pypsen/
Meest rust en lust de Mensch dus gheniet segghen t' saem
Door ghenaed', Christi doot, ghenoeogh doen in't verrysen.

17. Ioh. 16. 21. ende 6. 28. Mich. 7. 6. Gene. 14. 5. Apocal. 6. 18. Eph. 6. 12. Psal. 130. 25.
 Dani. 3. 12. Iaco. 43. 1. Eccle. 5. 1. 7. Psal. 16. 1. en 32. 16. Luce 17. 12. 18. 39. Regu. 2. 70.
 12. Iose. 8. 9. 2. Mach. 13. 15. Iosu. 10. 10. Sam. 17. 47. Rom. 5. 17. 1. Cor. 15. 22. 2. 31.
 30. 1. Cor. 15. 51. 1. Math. 24. 32. 8. Cor. 5. 4. Esai. 25. 8. 1. Ioh. 4. 9. Ofca. 13. 14. Psal. 135. 1.
 2. 10. 11. 1. Pet. 1. 2. Rom. 6. 5. Tessalo. 3. 26. 27. Mat. 27. 49. Corinth. 1. 30. 12

Wi ionsten begreepen.

Per Hucalzoon Zas. Godts Wet, Is nes.

VLAERDINGEN

Aensiet Liefd'.

Refereyn op de Vraghe.

Is Godt ziet dat den Mensch/die tot 'tquaed' is ghenegen/
 In zynen banghen slaep der zonden is ghelegghen/
 In zynen banghen slaep der zonden lept ghestreckt/
 End' dat van noode is den Goddelijcken zegghen/
 Hy (als een goeden God) den Mensch wylt zyn slaep weckt/
 End' in de bangigheyt tot rust der Zielen treckt/
 Denckt wat een grooten troost is dit vooz b' Aertsch ghesinden
 Dat Godt haer inden slaep der zonden selfs aenspreckt/
 End' haer het middel raemt om rust en lust te binden/
 Om rust en lust des Geest te hebben met zyn Vynden/
 Gods Vynden die haer troost alleen in Christo staet/
 End' door Ghelooft en Hoop haer vast met Godt verbinden
 Ghenieten rust/en lust der Zielen vzoegh end' laet/
 Want 't middel des Gheloofts/daer Godt den Mensch aenraet/
 De Ziel door hoop des Geest met rust en lust sal spysen/
 So krijght den Mensch dan rust en lust tot zynder baet
 Door vvaer Geloofen Hoop in Christo te verriysen.

't Ghelooft is een bewijs van onzienlijke saecten/
 Van saken/ die den Mensch door 't Hopen zaligh maecten/
 Van saken/ die den Mensch verseken in 't ghemoedt/
 Dat hy (als een kindt Godts) de eenw'ghe rust sal smaken/
 En Godes epgghen is/door Christidierbaer bloedt/
 De hope/die haer ooght is op't toecomend' goedt
 Is een volstand' ghen troost/end' een vast toe ver'trouwen/
 Een troost die inden Geest met Spys' des Hemels voet/
 Dat zy Gods Heer'lyckheyt in Christo sal aenschouwen
 End' vooz haer epgghendom ghenieten en behouwen/
 Soo volght dan dat den Mensch die 't waer Geloof geniet/
 End' door een vaste hoop/op Christum soeckt te houwen/
 Noch rust noch lust onthreect/wat dat hem oock gheschiet/
 Waer rust en lust des Geest in Christi toecomst' ziet/
 Waer van een Christen-mensch hem danckbaer sal betwysen/
 Dat Godt hem inden gheest zyn rust end' lust aanbiedt/
 Door vvaer Geloof en Hoop', in Christo te verriysen.

Dood

Dooz waer Ghelooft end' hoop dat Christus sal toecomen
 End dat hy is den gheen die ontlact van t' verdomen/
 Den Mensch den meesten rust/ end' lust der zielen gheeft
 Dooz eers/ als t' waer ghelooft heeft plaets in hem ghenomen
 End' dat hy dooz de hoop/ in Christo God aencleeft/
 In Christo die in hem als in syn eyghen leeft :
 End' upt syn eyghendom den byant sal verjaeghen/
 Den Mensch Crupffen sal/ den Mensch die noch sneeft/
 Flux dooz syn eyghen Crups/ ter doodt int Graf doet draghen.
 Daer hy in hem verrijft/ tot Godes wel behaghen/
 Daer hy in hem verrijft/ daer hy in hem verhoecht/
 End' rust end' lust des Gheest/ gheniet tot allen daghen :
 Die Ziel end' Lijf verquicht/ end' inden Gheest vernoocht/
 End' inden Gheest aenschout/ end' inden Gheest beooght/
 De laest Verrijffenis om God met danck te prijfen/
 Dat hy hem rust end' lust/ des Gheest heeft toe ghevoocht
 Door waer Ghelooft end' hoop', in Christo te verrijfen.

PRINCE.

Dat dooz Ghelooft end' hoop' (ghelijck als wy verclaren)
 Den Mensch den meesten rust/ end' lust sal openbaren/
 Dat dooz Ghelooft end' hoop' / (als hy ons is gheseyt)
 Den Mensch met t' Hemelsch Hoop/ in Christo sal vergaren
 Om weder spreck'lijck is/ want dit heeft syn besehept/
 Al die in Christo zyn/ wort d' eeuw' ghe rust bereypt/
 In Christo wert den Mensch/ tot het Ghelooft beroepen/
 In Christi dooz t' Ghelooft werckt hy syn saligheyt/
 In Christo sal hy oock op syn verrij'nis hopen/
 End' met Stephano zien de eeuw' ghe rust plaets open/
 Daer hy met rust en lust / op Godes toecomst staect acht
 Tot dat t' Lichaem lijck Vleesch/ t' sal met de doodt besopen/
 End' wed' rom met den Gheest te voozschijn wort ghebzacht/
 End' syn verrijffenis dooz Godes aenschijn betracht/
 In Goddelijcke lust/ die van onrust sal pfen/
 Al waer dat rust en d' lust/ staect op den Mensch end' wacht
 Door waer Ghelooft end' hoop', in Christo te verrijfen.

Aensiet Lied'.

I. V. Waels

BEVER:

34
BEVERVVYCK;

Vvy vvycken Toorn.

Refereyn op de Vraghe

Dat t' Confliebich hart/ t' begheeren wert gheblust/
Welck wt Leven der Ionst/ doet vuzagen onghesust/
Aen haer meed Broeders all/ Rethorica/ ter eeren/
Vvae: door geniet den Mensch, syn meeste Rust en Lust,
Dat hem steeds syn gemoed/ in t' geen hy gaet begeeren/
Een goed veruoegingh gheeft/ in onrust gaet afkeeren/

Segghen wy Lely Bloemken, die Godes Toorn machtich
Wycken/ tot aller tijdt / aen Borghers ende Heeren/
Ghelucksalich is den Mensch/ die hier voordachtich/
Rustelijck verlusticht/ in t' overdencken crachtich/
Met een vast gheloof/ op Gods ghenaed' ghepreesen/
Steunende op syn woort / t' welck oock is waerachtich/
Dat hem een voorszwaeck gheeft / in al syn doen en weesen/
Dan niet te vallen swaer/ daer elck vooz moet vzeesen/
In dypsternisse strangh / en t' er uwighe beberuen/
Wy gheben vooz antwoort/ vooz die t' hoozen of leesen/
Gheen meerder Lust en Rust, dan inden Heer te sterven.

Die in dres Weerelt leeft / met een opzecht ghemoet/
In eenicheyt en deucht/ gheduldich in teghenpoet/
Op God vertrouwende vast/ ons eenich middelaer/
Verwint syn vpanst cracht / in t' gheen hy hem aen doet/
Die den Mensch dach en nacht / hier quelt met groot ghebaer/
Syn hart twecht hem gherust / Gods zegghen volcht naer/
In als wat hy begint/ op straeten ende weeghen/
T' is hem een grooten lust/ dat blijck in t' openbaer/
T' bewaert syn ziel en goedt/ dooz Godes hant vercreeghen/
Slaet syn Gheboden acht/ en hoozt oock daer en tegghen
Syn heyligh woort en naem/ en dat in t' harte plant/
Hy vind hem gans gherust/ en nimmer meer versleeghen/
Syn Zielen zalicheyt / soecht hy met goet verstant/
Op t' Offeren t' allen tijdt / in Gods mogghende hant/
In d' euntwighe vzeucht hier naer/ upt t' moepelich swerven/
Dies wy noch segghen moeten/ t' is t' costelichste pant/
Gheen meerder Lust en Rust, dan inden Heer te sterven,

Den Rijcken Coninck van Tijdiert/Crefus ghenaemt/
 (Een Heerser zijnde) heeft hem niet mede gheschaemt
 Te stellen al sijn lust/en rust op Goedten Schat/
 Welck hem v' t' heemisseghen Wetgheber onbetaemt
 Bewesen heeft te zijn/en toont niet woorden plat
 Dat noch Rijckdom/noch Wellust/of wat dat hy oock hadt/
 't zy Cer of groote macht/ende zijn hooghe staeten
 Hem in al zijn doen/van 't ghene hy hem vermadt
 In 't minst tot Lust en Rust/gheenintz en mochte baeten/
 Als zijnd' verganckelijck/dat hy 't hier al most laeten/
 Maer dat hem van nood' was een saelighen uytganck
 Met een volcomen vzeught/wilt desen zin aendaten/
 Sijn Ziel die Godd'lyck is te rusten in Gods-dwanck/
 Dragghende hy voorts/verthoonende zijn vracht krank:
 Wie is gheluckigher als ick in 't Wereltz Erven?
 Solon antwoorde doen (hoewel met cleppen danck)
 Gheen meerder Lust, en Rust, dan inden Heer te sterven.

PRINCE.

Ghy Princen wie ghy zijt/den Schepper der Naturen/
 Liefhebber van zijn Schepfels/verlicht t' aller uren/
 Dooz zijn Hepligh Woort/als Dader van de Keden/
 Dat vast sal blyden staen/en eeuwigelijck sal duren/
 Iohannes ons betuyght/al daer hy zept in vreden
 Saelich zijn de Dooden/die hier en t' aller Steden
 Inden Heere sterben/Paulus gaet oock verthoonen/
 Wenscht ontbonden te zijn/en op den dagh van heben/
 Saligh te zijn ghestroben/met Chzisto te woenen/
 Met wat een Lust en Rust/haer harte gaet verschoonen/
 Die sulcke kennis heeft 't zy Mannen ofte Vrouwen/
 Enuyt Levender Ionst' verkrijcht hier naer't beloonen/
 Dat hy op Gods beloft/vastelijck gaet vertrouwen/
 Wereltse wellust/daer sietmen hem dooz grouwen/
 Wy zijn van Werde broosch/en raecken Licht aen scherben/
 Dus gheniet den Mensch meest so men mach aenschouwen/
 Gheen meerder Lust, en Rust dan inden Heer te sterven.

Wy wijcken Toorn.

LEYDEN

Den Palm-boom.

Refereyn op de Vraghe.

Verwackert mozt den gheest / t'verstant spicht na de Dolckens
 Na t' spitse van Parnas om rusten in de kalcken
 Van Iocrenes bloet/om worden wat ghelaest/
 Met boetsel van Mynerb/ dat ick als ander Dolcken
 Mocht byspucken redenkonst/ daer liefdich hart om dzaest/
 Waer ick nu na myn wensch/ met cloeckheyt/ trofs/ begaest
 Dat ick recht tressen mocht/ den inhoud van dit vraghen/
 Antwoozden/ na den hepsich/ als een die vlytrich slaest
 Arbede ick in proef/ als die om vanghen jaghen
 Waer dooz den Mensch/ gheniet/ word' ons nu voozghedzaghen
 Zyn meeste rust en lust hier diend' wel op ghelet
 t' Is niet dooz t' groote goed' / daer veel haer lijf om waaghen/
 Om garen scharten veel/ t' hart gverich steeds besmet
 Gock niet dooz t' Arm ghemeen/ te gheven straffe wet/
 Waer dooz hem peder graecht/ tot twistige manieren
 Waer dit myn antwoort is/ opt vraghen voozgheliet/
 Door Liefd' tot God, eendracht, en s'Princen trouw regieren.

Wee t' Lant daer is den Dozt/ als kind' in al zyn baden
 t' Moet d' edel en t' ghemeen/ ghedpen al ten quaden/
 Gock daer den Coninck is/ als Leeuw die grimmich bylt/
 t' Ghemeen onrustich leest/ t' verziert pet t' spnder schaden
 t' Ghemoet verbystert is/ staech dooz het onghedult
 Wat sachmen in Parijs/ moort/ oproer en temult
 Dooz een moordaed ghe Dourw/ alsoomen vind' beschzeben/
 Hoe menich edel Velt/ Hartoock en Graef ghehult
 Wert daer dooz haer beleyt/ moordadich vragt om t' lebent/
 Had' zy recht/ God belieft/ eendracht en trouw daer neven,
 En als Reghente vroom/ t' wist vier met ernst gheblust/
 Den Adel en t' ghemeen/ waer onghequetst ghebleden
 Waer noyt heeft zy ghetracht/ om houden t' Lant in rust/
 Ons trouw Ozansen Dins/ weerdtich omhelft ghekust/
 Die liefd' God/ en eendracht/ t' vlyckt in al zyn hantieren
 God is syn hulpe steeds wy vinden rust en lust
 Door liefd' tot God, eendracht, en s'Princen trouw regieren.

Heers

Heeft in Bacayi niet ghebleken langhe Jaren
 Hoe vzedigh dat 't ghemeeen quam by maleander paren
 Tot nieuwe twisters vord' op quam/ en seech om hoort
 Eerst leefden wy gherust t' saem die in Hollant waren/
 Tot men dat narrich soch/ wpt vzeender bozsten sooch
 In plaets dat lust tot Godt/ ons alder schepper vlooch/
 De betterheyt ontsack/ elck branden schier in d' yver
 Den Harder omt' ghewin/ t' verdoolde Schaep vedzooch
 Men ondersocht/ elck scheen/ schier Euangelij Schypder
 t' Was al bzengh toe/ elck greep/ dat Wijsen in myn Dypder/
 Eendracht noch rechte Liefd' / men nergheens schier en vant
 Die vzeed saem eerst in rust leefd' / woerd als had den dypder/
 t' Welck oproer wraecht int eynd by na aen elcken cant
 Die God liefd' heeft gheen vzeucht/ in twistich onverstant/
 Maer soecken rust en vzeet/ t' ghemeeen als Officieren
 Want wis den mensch gheniet meest rust en lust iut Lant
 Door liefd' tot Godt, eendracht, en s'Princen trouw regieren.

PRINCE.

Een Prinz Dorst' of Monarch/ of Coninek trots en vrachtigh
 Soo hy niet recht en Liefd' den Heer zyn Godt Almachtigh
 Al zit hy hoogh en groot/ in t' eynde them mislucht/
 Zyn opgheblasen bozst maecht zyn ghemeeent t'weedvrachtigh/
 Die se ongodd' liek leeft wozt haest dick' t' rijck ontreucht/
 t' Raecht in vbanden handt/ t' ghemeeen dat wozt ghedruucht
 Daer is gheen rust noch lust/ in plaets van vzeught zy suchten/
 Dus gatet t' gghen stroom wat sulck een treckt of plucht/
 Waer den Dorst die Godt liefst hoeft daer niet vooz te duchten/
 Den Coninek Iosaphat en Alla's goede vruchten
 Dooz t' houden van Godts Wet/ zy kregghen rust en vzeught
 Dooz haer/ en vooz haer volck/ maer Ioram rust deed' vluchten
 Dooz t' dooden/ Dzienden Bzoers/ Godt straff' hem vooz d' ondeugt
 En om d' Afgoden dienst/ maer Godt den Prins verheught
 Die onderhout zyn Wet/ en gheen Afgoden vieren
 Den Mensch erste rust en lust/ alsoo ghy lesen meught/
 Door liefd' tot God, eendracht, en s'Princen trouw regieren.

In Liefd' werckende.

A. M. D. Z.

SANT.

40

SANTVOORT,

Aensiet de Kintsheydt.

Refereyn op de Vraghe.

Treuchigh Lavender vvit, uyt Levender Ionst kraechtigh/
Om volghen uwen spoor/van u gheselt voozdachthigh
Tot voldoenigh van dien dooz Liefden onghesust/
En vzaecht dooz redens-konst Aen ons Kintsheyt klepnachtigh
Waer-door geniet de mensch zijn meesterust en lust?
Den Wertelicken Mensch soecht dan zijn meeste Rust
In Godes heylsaem Woort-sulck is hem een veruoeging
Welck hy ghenieten kan als hy hem hout gheblust
In Rijckdom/Er en staet/en alsulcke toevoeging
Besit dees gaven/dat zy niet en zijn tot wvoeging
Maer tot Rust des gemoets/in een ned' righen gheest/
En bint zijn hert niet vast in dese Aertliche ploeging
Die'p onseker besit als men genoeghsaem leest /
Sulck dyt het al ghewis in dees Werelt Jozest
Tot meeste Rust en Lust/so Schyftuer verhaelich//sept/
Dierom ick vzy beken vooz minsten ende meest
Door vast betrou op Godt want dient elck ter saligheyt.

Alle Schepselen zijn tydelijck en doock ontfaecklijck/
Onderwoopen toeval/aen bleesch/bloedt/en Ziel kranklijck/
Doch soo en staet de saeck self met den Schepper niet/
Hy is van eeuwigheyt/blijft eeuwiggh onverganc'lijck/
Hem behoeft gheen toeval ghelijck als 't Schepsel gheschiet/
So veel waerder is den Schepper als 't Schepsel ziet/
Dat hy't Schepsel gheeft Rust ende Lust inwendigh/
Doch 't Schepsels Rust en Lust verbzeecht met hem als Riet/
Ja wat van boven comt is eeuwiggh en bestendigh /
Ontfang is tydelijck/ende hier naer onendigh/
Dus meeste Rust en Lust is een veruoeght ghemoet/
't Bestaet in't vast Beloof banden Vader toe-zendigh/
Siet hoe't hem Godt toeschickt/hy nemet al in't goet/
Ick weer mijn Schepper leest/dus is 't gheloof de boet/
En wie daer op betrou/hy af van den wech dwaligh//sept/
Dit haert meest Rust en Lust seg ick als vooz in't broet
Door vast betrou op Godt, want dient elck ter saligheyt.

Door t'vast vertrouwen Godts leeft den mensche g'lyckmaec di.
 Hy acht gheen teghenspoet/al waer hy noech voozspoedich/
 Sulckx hem niet en deert noch gheen wellusten quaet
 Sijn rente grondet vast op synen Schepper goedich/
 Hy neemt hem tot een Schilt dat hem in noot bystaet
 Al waert dat een Moeder haer eygghen kint verlaet/
 Hy verlaet syne niet al komt haer t'Kruys besegghen
 Dus deurt t'vertrouwen vast naer Godes wil en raet
 Heeft den g'loovighen mensch meest rust en lust verkreghen/
 Komt een Vaderlyck hart syn Soon niet goet beweeghen
 Hoe veel te meer hy die een oorzpronck is bekent
 Van alle gaben goet/wie sou dit spreucken teghen/
 Dus in gh'lijckmoedighheyt leyt t'rechte Fondament/
 't is sijn ring in t'ghemoet/in t'laetste uur en endt/
 Want als Consciency rust/soo elck wel leeft wpt taligh//bzept/
 So rust het al ineen/dit s't noodighst vooz gewent
 Door vast betrou op Godt, want dient elck ter saligheyt.

RESLUYT.

Abram betroude Godt ghehoorzaem en sozghbuldigh/
 Gaf zyn eenighen Zoon ten Offerhand onschuldigh/
 Men w'ien stontt de beloft soo vastelijck ghehecht/
 Leest 't Exempel lob, vertrouwd Godt/leert verbuldigh
 In zyn verfoeck hy kreght vzeughde te loon oprecht/
 Van Gedyon, Barack, Samson, Iephta niet slecht/
 David en Samuel, dooz t'oprecht vast betrouwen
 Verwonnen Schatten groot/Coningen dooz t'ghebecht.
 Bede g'herechtigheyt tot Israels behouwen/
 Iregghen de beloft (Propheten) in t'behouwen
 Betrouden vast op Godt als zyn leden aenstoet/
 Bespot/geessel/en bant/bang'nis/ghesteent' niet houwen/
 Saghmen een van dien al werdens. ghedoot/
 Singghen in vellen om/ met dyck/verdziet en noot/
 Om vernoeving tot Godt/daer in t'hert yncepaligh//wept/
 Hier in gheniet den Mensch meest rust en lust 'k seght bloot
 Door vast betrou op Godt want dient elck ter saligheyt.

Aensiet de Kintshets.

Hout u matigh.

AMSTERDAM.

In Liefd' bloeyende.

Refereyn op de Vraghe.

De uye Levender jonck schijft met konstigh vertrouwen
Van d' Eglenier In Liefd' bloeyend' weest seer ghegroet/
En op u diepe Dyaegh ontfangt haer slecht ontfouwen/
Dat zy Kunst-lievend' meer als Kunst-ryck heeft ghebroet
In den Mensch, die dooz den Geest wort herboezen/ vzoet
Seventy en zy stelt/d eerst van dees' wort bebonden
Als hy int dypster van de stinckende zond' vzoet/
En lept onder de doot: Tot hent noch niet ghesonden
Sijnd de Ghenaede Godts. De tweed' / nae haer berconden
Is/wanneer hem Godt dooz inwendighe roep vzecht.
De derd' / als hy boet kiest/dies te vzeen t'alder stonden.
De vierd' / soo wanneer zyn doen tot Leer wesen streckt/
De vyfde / als hem dus ghestelt niet en ontbreckt
Rechtvaerdigh-maechings-Gaef. De sesse als hy eben
Die te bewercken tracht. De sevend' als hy steckt
Tot voldoen/Rust en Lust zyn hem steets meest ghebleven
Door Gods ghenaed' aen hem sonder verdienst ghegheven.

Dees' Sin bebest de Naem. Niet anders luydt ghenae
Als onverdiente gunst/die de Mensch crijght om niet/
Een Werckman volght zyn Loon: quaelijck is hy beraede
Soo wie meent datmen hem sulcks upt ghenaed' aenbiedt
En niet upt kracht van Schult. Die de ghenaed' bespiet/
Dempt all' t'werck/ of zy is niet die zy is waerachtigh/
Maer d'perley is dees' / soo ons' t' Hepligh Boeck bediet/
E zy niet de Natuer sulcks/ of boven haer is krachtigh
Met goude woorden spreckt de Wijse-man aendachtigh
Van d' eerst. De tweede blyckt by Leeraers groot en veel.
De derde verthoont haer in Godts goetheyde Almachtigh
En halt de Menschen dies / gantsch onwaerdigh ten deel/
Mits' Christi bittere doot. Dooz dees' om niet en heel
Wozden wy saem verlost/ ghelijcker staet gheschreven.
Dier versterft Adams val/in Edelen en on-Edel/
Sijn meeste Lust/en Rust werft dan de Mensch int leven
Door Gods ghenaed' aen hem sonder verdienst ghegheven.

Tweederley is dit goet. Een eeuwigh/t aer tydt-matigh/
 Dat is die liefd' daer mee dat ons Godt heeft bemint
 Dooz de gheschapen Werlt. Dit is dat de Mensch datigh
 In salighe roep en rechtvaerdighmaeckingh vint/
 En als de wercking vpt haer oorsaeck heer const wint.
 Dees ghewert weer om niet/en can aenghenaem maecten/
 Zoben natuerigh goet is d'erst: en zy verzint
 Gheen Schult. Verweed is dees ghelijck: Maer als de baecken/
 Licht die int algemeen. Dees tot peder eens saecken
 Van Gheestelijck ghewin: Maer met rechtvaerdigh recht
 Is eick vandien een gaef/die niemant en can wzaecken/
 Verschepden te zyn met de Patner broes en slecht/
 Nu isser noch een aert van ghenaed' die ghehecht
 Blyft van besonder hulp/ noch een ander daer neben.
 Die bestaet int gheloof, hoop en Liefden perfect:
 Dit is beweging Gods. Rust en Lust hem meest aenleuen
 Door Gods ghenaed' aen hem sonder verdienst ghegheuen.

P.R.I.N.C.E.

Ghy wel-beraeden Prins, ontsluyt hier de Chrefoozen
 Van't ziane-choozs vernuft/de hulp van Godt aenschout/
 Die int ghemeen/en int bysonder om bespozen
 Men peder een verleent/van zyn hant haer om souwt/
 Dat die van Godt als de Patuer-schepper is/houwt
 Tot 't wercken en endt die saem met de Pat uer verlijcken/
 Dat dees van hem is/ als die gloz ghceft/vertrout
 Tot wercken waer vooz die Patuers-krachten beswijcken/
 En mits zyn schieking op seeckre salighepdt kijcken/
 Dees hulp in een die wreckt/en een die helpt voozbeelt/
 Dat wy keeren tot Godt/en zyn weed' same rijcken/
 Mits hy ons wreckt en helpt/het Egentiertjen queelt/
 Ghenoechsame ghenae/en krachtigh zy met heelt
 Als tacken van een Boom. Maer dooz Waerheyt gedreben
 Onder het algemeen verbat zy oock 'ghedeelt
 En zept den Mensch gheniet Rust en Lust meest verheben
 Door Gods ghenaed' aen hem sonder verdienst ghegheuen.

In Liefd' bloeyend.

HAER.

H A E R L E M,

In Liefde getrouwe.

Refereyn op de Vraghe.

M Gheht hoe den grooten Al/ons Godt Vader den stercken
 Alles in al regeert/ en doet wonderbaer wercken
 Alleen dooz zijn macht en Goddelijke hant/
 Geen Wertfchen mensch en kan begrypen noch bemerken
 Zyn groot almoghentheyt en al-wetend' verstant/
 Hy laet zyn goedigheyt blijcken aen elcken kant/
 Ja toont dat zyn hant is noch niet vercozt dooz desen
 Van 't gheen dat hy ons doet/maer uyt ghenaed' noch plant
 In binnenst van ons hert/ 't ghelooft repn uyt ghelesen/
 En wilt dat wy hier d' o: hem sullen gh' hooz/ saem wesen
 Met een danckbaerheyt groot d' welck' dooz 't ghelooft gheschiet/
 Gh'lyck Abel en Henoch, Noach deden gheprezen/
 Abraham, Isack, en Jacob en wecken niet
 Van Godt/maer houden vast op hem/ Moyses verliet
 Hem alleen op den Heer. ginck Pharon's Rijk verfinadent/
 Doch zy waeren van Gods-gheest ghesterckt/ hierom ziet
 Godt kroont syn werck in den Mensch alleen uyt genaden,

Ich ben alleen de Heer dijn Godt/ een helper krachtigh
 Zept hy/ ick wil alleen ghe- eert wesen bedachtigh/
 Want mijn comt toe de Eer/ voozwaer/ en anders ghem/
 Ich bent die s' vpants trots werpt onder voet onfachtigh/
 Ich gheef verwinning zelfs/ ick de Heer doet alleen/
 Niemand can sonder my pet d' en' t' sy groot of eeren/
 Ich slae en heele weer/ ick spys ende ben vordigh
 Wey Menschen en ghediect/ tleest al vooz my ghemeen/
 Ich h'lp die gheen die op my betrouwen seer goedigh/
 Ich vreeck de macht en wil van de Czammen woedigh/
 Ich bent die Israel met kracht hebbe ghelept
 Wt het Egyptische Lant/ ende was haer behoedigh
 Dooz der Weyd'nen ghewelt/ k heb haer den padt berept/
 Haer 't vruchtbaer Canaan/ ick gaf vroom Overhept/
 Die wonder wercken deen/ met dapper kloecke daden/
 Wt dede de Heer alleen: dies segh ick met beschept
 Godt kroont syn werck in den Mensch alleen uyt ghenaden?

Hy ist die Iosafat berwinningh heeft gegeven
 Dat hy Jericho de Stadt bracht heel in sieben/
 Met ander Steden groot/ Godt liet Son ende Maen
 Stil staen/om dat syn volck haer byanden om t'leven
 Mochten bzinghen al t'saem/Sidion heeft bestaen
 Dooz Godts toe doen/met by hondert Mannen te slaen/
 t' Midianiters hanz/ Godt schickte dat sy bielen
 Sich ander in syn sweert/lephcha quam op de haen/
 Gheskerckt dooz Godes Gheest/ om de bedzuchte zielen
 Te helpen upt den noot/Davit die ginck vernielen
 Den Keuse Gohpat/dooz t'betrouwen op Godt/
 Asia en Hukia en vreesden niet het krielen
 Van haer byanden/maer riepen alleene tot
 Den Heer haren Godt/die maecte dat sy met spot
 En schand/wierden verstroyt/ghesheel tot haerder schaden/
 Iosaphat kreech dooz hem d'overwinnende lot
 Godt kroont syn werck in den Mensch alleen uyt ghenaden.

PRINCE.

Godt werckt wonderlijck dooz den mensch soo't blijktt te begene/
 Men Elyas want dooz syn ghebet sant hy reghen
 Hier op der aerden/en dooz het vooz bidden van
 Elysa, heeft de Vrouw haer Soon weder gheke reghen/
 Lebendich die doodt was Machabeus die wan
 Veel stryden dooz Godts hulp/ den raetslach van Haman
 Wiert van Hester ontdeckt/ziet hoe de Heer vooz waerlijck
 Werckt dooz den mensch/nu doch waer dooz den mensch meest kan
 Ghemeten rust en lust gheef sich antwoozt eerbaerlijck/
 Dooz t'gh loof welc Godes Geest baert upt g'naed in't hert klaerlijck
 Betrouwend bast al op de volderingh Christus/
 T'g loof werckt in hem een g'rust een repu gemaet eenpaerlijck
 Bewaert/ in hem een lust/ al om te kommen by
 De Heer in s' Hemels Tent/wenscht om te wesen by
 Onthonden heel van t'bleesch daer hy me is beladen/
 Dus in Liefde gheerou segh ick vooz elck wiet sy
 Godt kroont syn werck in den Mensch alleen uyt genaden.

In Liefde getrouwe.

Omhelst de Deught.

BERGEN:

BERGEN-OP-ZOOM,

Longe Vreughde-bloem.

Refercyn op de Vraghe.

Aer dooz den Menschē meest can rust en lust becomen?
 Wozt van 't Lavender soet uyt Amsterdam gebraecht/
 De een de Wyshēypt segt/ of Deught seer uytgenomen/
 De ander soberheyt/ of sterben als de Dromen/
 Maer soo den Menschē niet na staet of rijkdom jaegt.
 So heft hy rust en lust/ en al wat hem behaeght/

Het gheen dat ick hier naer met reden sal verclaeren/
 En eerst wat Martial int cozt hier van ghewaeght/
 Alleen weest dat ghy zyt/ ten sal u niet beswaeren/
 En wenscht niet meer te zyn/ 't sal rust/ lust t' sinnen baren
 Soo Seneca hier op dit selfde Spreeck-woort secht/
 Het gheeft rust/ lust/ en vzeught/ ghenoeghen en welbaren/
 En Dioclerian den Kieper neder lecht
 Sijn Kieperlijcken staet/ en wert als eenen knecht
 Op dat hy dees ourust ontcomen moecht dooz reden/
 Hier dooz gheniet den Mensch zyn rust en lust te recht.
 Dat hy in cleyne staet volcomen is te vreden.

Men Aristoteles ist te recht wel ghebleken
 Wanneer hy npt het Hof van Alexander gaet/
 Hy zep den hooghen staet die is te recht gheleken/
 By een beroerde Zee/ of Wint die 't al wil bzeken/
 Oock Anaxillus die ontsept den hooghen staet
 Dypwerben van Atheen/ en haer versoek af-staet/
 Hy wijst dat onrust was in dese sozgh te leven/
 Ick dien veel liever 't goedt/ dan dat ick straf het quaet/
 Spzack hy/ en wil nyp gaen in ned'ren staet begheven/
 Dan Marcus Curius daer is oock van gheschreven
 Dat hy zyn Raedtmanfchap in Roomen oock verliet/
 Als de Ghesanten der Samniten hem beneben
 Ghecomen zyn om van hem te verfaecken pet/
 Den goeden Man soeckt rust/ hy wil gheen groot ghebiet/
 By pluckt en wast zyn Crupt met rust/ met lust/ en zeden/
 Soo dat den Mensch hier dooz meest rust en lust gheniet.
 Dat hy in cleyne staet volcomen is te vreden.

Aurelius beclaeght hem seer met groot beswaeren/
 Dat hy oock onder die daer heerschen was ghetelt/
 Sp zijn ghelijck de gheen int midden der Zee-baeren
 Het onrust gins en weer dypben in groot verbaren/
 O wel gheluckigh Volck/ die u daer meed' niet quelt/
 Ghelijck als zeker Dion verthoont haer Schat en Ghelt
 Men een Cornelia der Gracci Moer vol deughden/
 Die doen ter selber tydt ten thoone heeft gheselt
 Haer kind' ten al ghelijck/ziet hier dees jonghe Jeughden/
 Siet dit is mynen Schat/ daer in zy haer verheughden/
 Hy heeft het altemael die niet met al begheert:
 O overtreff'lyck woort/vol rust/vol lust/vol vzeughden/
 Ghy Crates die u Schat gheacht hebt cleyn van wert/
 Die woypend' in de Zee heeft dat u niet ghedeirt/
 Hy wist den Mensch wiert dooz begherlyckheyt bestreden/
 Doo dat den Mensch hier dooz meest rust en lust aubeirt
 Dat hy in cleynen staet volcomen is te vreden.

P R I N C E.

Het Beliaren Volck die woypen al te samen
 Haer Schatten me in Zee/ op dat niet dooz het goet
 Welck groote onrust bzacht de een de ander namen/
 Of haer vpanden oock haer daer dooz mochten pzanen/
 Dus wepghert oock den Schat Xenocrates heel vzoet
 Die Alexander hem met Cer aenbieden doet:
 Diogenes ick mach u Leering niet vergheten
 Die ghy den Coninck zeydt met sulck een bly gemoet/
 Daer ghy in uwe ton sliapt/woonden/en ginckt eten/
 Dat ghy meer hadt als hy/ al had hy't al beseten
 Een Werelt niet ghenoech/ oft u begheert en blust/
 Heeft Pericles d' onrust des Hooghepts niet gheweten
 Als hy ginckt vpt Atheen alleen en stil ghesust/
 En schreef op zyne deur: Ik heb mijn ghewenschte rust
 Haer dat ick menich Jaer veel onrust heb gheleden/
 Hier dooz gheniet den Mensch zijn meeste rust en lust
 Dat hy in cleynen staet volcomen is te vreden.

Liefde maecte Eendracht.

Wie weet der Creken eynd.

A D R I A E N v a n d e r C R E K E.

B R E D A

Een is noodigh.

Refereyn op de Vraghe.

GWelck gheen meerder smert is naest de pijn der Hellen
Die den Mensch meer bedroeft/en doet inwendigh quellen/
En zyne Ziel ontcrust ja inden hooghsten graet/
Als dat hem zyn ghemoet beclaeght en gaet vertellen
Dat hy dooz zonden veel van Gode wert ghehaet.
So waert de meeste vzeught den Mensch die inder daet
Ghevoelt dat Godes Zoon vvoor hem oock is ghegheben/
En hem zyn doot toe past met het ghelovigh zaet/
En gantsch verzekert is dat hy sal eeuwigh leven/
Oock voelt in zyn ghemoet den vrede hoogh verheben/
Verboeninghe met Godt dooz Jesum ons ghebroecht.
Sulck mensch gheniet veel rust/vzeughde gaet hem aencliebet/
Sijn Ziel is wel ghetroost/al word hy schoon verfoecht/
Dus om dat wert begheert dooz konst te zyn ontkenocht
Waer in des menschen rust en lust meest is ghelighen/
Alsoo leert de Schryftuer (*t is waerdte te zyn bedocht)
Door vrede soet met Godt in Christo ons vercreghen.

Want desen vrede soet/ doet peder Mensch verstaen
Dat Godt in zyn gericht met hem niet en wil gaen/
Maer hem vercoozen heeft van alle eeuwicheden/
Dewijl hy weet dat Godt in Christo hem neemt aen/
En hem gheheel toepast zyn liden en ghebeden.
Nu desen vrede soet (so Paulus leert met reden)
Wert in ons dooz tghelooft van Godes gheest gheplant/
Nu hy die sulckx ghevoelt is een van Christi leden/
Want niemant dit en heeft die leeft in zond en schandt.
Dus die in't hert beseft Godes vrede 't waerde pandt
Gheniet den meesten troost/zijn Ziele leeft in rust/
Want stadigh hy daer dooz grijpt Christum by der handt/
En altpdt dooz t'ghelooft Jesum den vdeplant rust/
Want desen vrede soet toe vzeugt den meesten lust/
Den Mensch seer benant/in zonden gantsch verslegghen
En vindet groote vzeught/want vzeel' wert uytgheblust
Door vrede soet met Godt in Christo ons vercreghen.

Ose desen vrede heeft/ten rechten wyl mach roensen/
 Wie is hy die wy sal in Godts gherich verdoemen?
 Als zyn ghemaet ghetupghet dat hy is Godts zint/
 Niet overhept noch macht/noch yet dat is om noemen/
 Want Godt den Vrede gheeft die van hem zyn bemint/
 Nu desen Vrede soet de vzoefhept gantsch verwint/
 En doet een groote vzeught in 's Menschen herte baeren.
 Schoon hem de Werelt soeckt/zp nimmermeer en vint
 Den Vrede goet met Godt die hy schenckt zyn Dienaren/
 Want Christus alsoo spzack/gaende ten Hemel varen:
 Den Vrede schenck ick u/ tot uwen troost in noot/
 Dies desen schoonen Schat wilt in u hert bewaeren/
 Die u niet nemen can de bleecke bitter doot.
 Die desen vrede heeft/ gheen Cruys hoe swaer en groot.
 En isser dat hem can tot onrust gaen beweghen/
 Sijn Ziele is ghetroost in dese Werelt snoot
 Door vrede soet met Godt in Christo ons vercreghen.

PRINCE.

O Princelijcke Prinz/hebt doch met ons ghedult
 Al is der zonden maet op t haoghst in ons verbult/
 Met David bidden wy: D rechten ons wilt leeren/
 Al hebben wy ghedwaelt/wy kennen onse schult/
 Dus uwen Vrede wilt van ons niet en wilt keeren
 Welcpl o stercke Godt/ghy Heer alleen der Heeren/
 De rust te recht bestaet in desen Vrede soet/
 En doet ons hert in vzeught meer ende meer vermeerren/
 Ja u oock dancken Heer en dat in diep ootmoet/
 Want die den Vrede schoon ghehoecht dooz Christi bloeds
 Het u o Heere voelt zyn herte gantsch doozstralen
 Can roepen dooz den Geest: o Abba Vader goet/
 En leeft gheheel gherust/ ja hoeft gheen troost te halen/
 Dus Heere doch bekeert die vanden vrede dwalen/
 Gont haer oock uwen Geest/en troostelijcken zegghen
 Om te ghenieten rust in dese droeve dalen
 Door vrede soet met Godt in Christo ons vercreghen.

Een is noodigh.

Van de Camer van Vreuchden-dal, ghenacme
 's Bercken-Rijs, binnen Breda in Brabant,

BERGEN-OP-ZOOM.

Longe Vreughde-bloem.

Refereyn op de Vraghe.

Deluckigh is den Mensch van Moeder hier gebooren/
Die hem tot deugde went/en can niet gaen verloozen/
Wat dat hem over comt/oft wat hem over gaet/
Want siet de ware deught/die is van Godt vercooren/
Want zy bevyt den Mensch van al des werelts quaet/
De deugt die bryngt den Mensch in seer gerusten staet/

De deught maecht dat den Mensch in alles is te vreden/
Hy is te vreden met dat een ander versmaet/
De Menschje dooz de deught bedeckt de narckte leden/
De deught die doet den Mensch in lust en rusten treden
Dat hy van peder een met herten woort bemint/
Dat hy in lust en rust mach zynen tijdt besteden/
En dat hy is gherust als een onnosel kindt/
Die deughdelijcken leeft/ in rust hem altyt vindt/
Wat overschot hy heeft/den Armen sal hy gheven/
Die hem veronghelijck/die hout hy noch tot Dient/
De meeste rust en lust comt deur een deughtsaem leven.

Gantsch onbetweechelijck soo woort de deught bevonden/
Sy gheeft den Menschje loon/en dient hem t' allen sonden/
Sy is de Wyshheit self die't al ten besten keert/
Den Menschje zy vertroost/die slavigh zijn gebonden/
Den Mensch woort dooz de deught zyn rust en lust vermeert/
De deught maecht dat den Mensch gheen gramschap over-heert/
Sy wilt doch by ons zijn/hoewel dat wy haer vlieden/
't is niet dan Wyshheit self/dat zy den Menschje leert/
Lanchmoedigh is de deught/zy kan niet straf ghebeden/
Sy leert sachtmoedigh zijn aen alle Christen Lieben/
Sy is den staet van Eer hier vooz de jonghe Jeught/
Men zietet al den dagh vooz oogen hier gheschieden/
Den klaghenden zy troost/den doeben zy verheught/
Sy gheeft volcomen rust/zy gheeft volcomen brynght/
Den haet/en oock den nydt/die woort van haer verzeven/
Daerom de deught aenbaert/terwyle dat ghy mencht/
De meeste rust en lust comt deur een deughtsaem leven.

De deught doet ons ghebedt hoogh dooz de Wolcken dzinghest.
 Daer den Verlosser rust/en d'Engghelen lof-zinghen/
 De deught duert eeuwigghijck/en nimmermeer en sneeft/
 De deught maect soo gherust den Mensch in alle dinghen/
 Dat hy te vreden is met 'tghene dat hy heeft/
 In zynen wandel recht/de deught altydt aencleeft/
 Hoewel 't hem teghen gaet/noch sietmen hem beloven.
 Dooz gheenderley ghebaer/niet lichtelijck en heeft/
 De deught bzengt ons de rust/die't alles gaet te boben/
 De vrientschap bzengt zy boozt in alle Princen Hoben/
 Het quaet zy overwint/de straffe zy weerlept/
 Den haet ende den nydt/die wozt van haer verschoben/
 Des Heeren Lof/die wert alleen deur haer verbzept/
 Onrust wozt hier dooz rust/maect lust in die waerheyt:
 O loffelijcke deught/daer veel is van gheschreben/
 Want zy is die het goet altydt van 't quade scheidt/
 De meeste rust en lust comt deur een Deughtsaem leven.

P R I N C E .

O Princelijcke Deught/waer dooz den Mensch moet rusten/
 En oock ontfanghen moet zyn aldermeeste lusten/
 Die deughdelijckenleest/en u van herten dzaeght/
 Alleen de waere Deught den bzant der zonden blusten/
 Zy wozen wel bewaert/al die de Deught behaeght/
 Den Mensch heeft goeden moet/al wozt hy dick gheplaeght/
 Want deur de deught alleen soo kan hy't al verwinnen/
 Sy maect 'tghemoet gherust/en nimmermeer en knaeght/
 Daerom gheduerigh mint/de deught met al u sinnen/
 Sonder leben deughtsaem/en kondt niet beginnen/
 Dus hout u aen de deught/o Menschen wie ghy zyt/
 Want deur de waere deught comt ghy ten Hemel binnen/
 Daer ghy met rust en lust althdt sult zyn bezyt/
 En wint doch achten niet/al wozt zy seer benyt/
 De deught doch boben dzyft/maer is noyt onder bleden/
 Dus segh-ich tot beslypt/maer niemant tot der wypt/
 De meeste rust en lust comt deur een Deughtsaem leven.

Timmert met Liefde.

Knapen van't Ionck-Vreughden-bloemen,
 binne Bergen-op-Zoom.

BRE-

B R E D A :

In lyden verduldich.

Refereyn op de Vraghe.

Nat den mensch Godts Beelt dooz de Sond' had verlooren.
 Was wegh syn lust en rust om te doen eenich goet/
 Maer dooz Godts genaed' groot/die hem doen quam te boozen
 Als Godt sprac t'Woutwen-zaet sal t'Serpent' thaost doozboozen
 Wenquam hem dooz Godts gheest weder een goeden moet/
 Want den gheest die hertschiep zyn hert op staenden boet/
 So dat Adam doen was ras tot het goet gheneghen/
 Dolbacht syn Ampt/ voelben oock den rust soet/
 Als hy na Godes Woozt richten al zyne wegghen/
 Een gherust ghemoet is voozwaer den hooghsten zeghen
 Die Godt dooz zynen Geest op Werden den Mensch schenckt/
 Een kint Godts sulcks ghemet/niemant can't spreucken tegghen/
 Die Christ' epghen zyn haer rust wordt niet ghekreent/
 Dit is den rust en lust het welck den Mensch toebrenckt/
 Als comt zyn leste uur hy vooz de doot niet beeft/
 Dees reden is dan vast peder het wel bedenckt
 T ghemoet dat door Gods Geest rust heeft, in meeste lust leeft.

Salomon den Coninck betuycht/dat dit is waerheyt/
 Hy seght een goet ghemoet den mensch secdts hout in vzeucht/
 Het vzeugt welleben by t' verdyjft alle ghebaerheyt/
 Hier om die wil hier nae comen vooz Godt in claerheyt
 Moet trachten nae de deucht/die t' hert alleen verheucht/
 Want sonder deucht niemant verquicken ran syn jeucht
 Oft oprecht roepen sal Abba, o lieven Vader/
 Dus soo langh als ghy leeft doet wat ghy cont of mencht
 Alleen tot Godes eer hy is u lust versader
 Syn Gheest sal u syn by/ en blyben u berader/
 Ghy sul oock nimmermeer comen in het verderben
 Maer sult met rust en lust dyncken uyt s'levens Ader/
 Jae sult met rust en lust wilken vooz Godts eer sterben
 Want ghy weet dat ghy sult het Hemelrijk be-erden/
 Godts Enghel u bewaert om uhy alrijdt sweeft
 Dies zijt ghy niet bezreest al sondmen u doozkerben/
 T ghemoet dat door Gods Geest rust heeft, in meeste lust leeft.

Met een gherust ghemoet gingen de Maerladers treden/
 Wijnmaedich nae het vier/ loofden haer Schepper groet
 Om dat sy waren weert te lyden als syn leden/
 Daer ruste was in Godt deden met lust gebeden
 Dit doet t' gherust ghemoet t' beswyjcht niet inden doode
 Dus al moet een kindt Godts/ hier lyden veel aenstoort/
 Van Satan/ Werelt/ Vleesch/ hy kan het overwinnen
 En dat door Godts ghenaed' want hy is in t' blaet root/
 Christi ghewasschen reyn die hem oock cocht uyt minnen/
 Wy Christi epgen syn by Christi sy ons zinnen
 Want Christi comt ons toe met syn verdiensten al/
 Door Christi wy alleen comen ten Hemel binnen/
 Die Christi niet en heeft/ die leeft in truerendal
 En die Christi niet soecht die naectt d' eeuwighen val/
 Die Christi niet bemint hy rust noch lust en heeft/
 Die Christi draecht in t' hert die roept met bly gheschal/
 T'ghemoet dat door Godts Geest rust heeft, in meeste lust leeft.

PRINCE.

Prins Godt ons Heer voleer/ vol goetheyt goedertieren/
 Ons rust en lust alleen uyt Levender Ionck bestaet
 Sonder u niemant niet can richten syn manieren/
 Door u zullen wy noch den Eeuw' ghen Sabbath vieren/
 Ghy onsen trooster zyt ons eenich toeverlaet
 Ons wijshet ons toevlucht/ ons vorst/ ons helt/ ons raet/
 Ons beschermmer ghy zyt/ en sult het eenwigh blyven
 Wt rechter Liefden wy u volghen tot ons baet/
 Van al t' goet dat wy doen/ wy u de eer toe schryben/
 Wilt doch door uwen Gheest den bossen lust verdryven/
 Die in beelen noch woont/ u Kercke oock behoudt
 Van valsche Herders boos die in het quaet berstijven/
 Gheeft dat ons hert alijt met vlijt haer leeringh schout
 Want Heere op dijn Woort ons hert alleen vertrouwt/
 Beschut u volck en Lant dat u Erfdeel niet sneedt
 Ick staect myn reden nu en seggh tot jonck en oudt
 T'ghemoet dat door Godts Geest rust heeft, in meeste lust leeft.

In lyden verduelich.

H. W. Muysenbloet.

BRE.

BREDA,

T'gheloof aengrijpt.

Refereyn op de Vraghe.

Den Paulus verwoet/dooz ghedurich sachtich hghaven
 De ghemeente Godts/ginck vervolghen ende kringhen
 Als eenen Bloetfont boos/met Sweert/stock end' wappier
 In Stadt/Lant ende Delt/t'welck men niet can swijghen
 Om die te dooden ziet / als Lammerkens goedertier/
 Doen was hy ongerust/ghenen lust hadd' hy schier:
 Tot eenen beter Ampt / noch tot een beter leven/
 Maer blaeckende durich voozt/bzanden als een vier:
 Maer doen den soeten Wint/en coelte daer beneven.
 De Waren Pauli wyeet/stilte ginghen gheben/
 Dooz Godes Gheest seer soet/in syn hart liet dalen/
 Doen beken den hy dza/wat hy hadde bezeben/
 Dooz t'ougherust ghemoet / reysende loopich dzalen/
 Onrustich synd' altydt/connend' gheen rust behalen/
 Maer nu was hy gherust/en lusten meer en meer/
 Dus stelt den mensch gherust/het welck niet kan falen
 Een stil ghemoet scheidt rust,en lust tot allen keere.

Een gierich Mensch onbzoom / becleet met d'aertsehe goet
 Beclad met een stuck Aerd / die hem met Goude voet.
 Die hoovaerdich is altydt/in wercken en in daet/
 Die en becoemt oock niet / dese stille seer soet
 Poch de luste vermaert / die tot den Heere gaet
 Met goede wercken heen / vooz den Heer een goet saet/
 Maer ghedurich sijghen voozt/in haer groore blintheyt.
 Als de Waren des meirs/ die nimmer houden maet
 In tempeest ende ghetier / soo men ziet met besheyt/
 Maer den stillen seer bzoom / is wat anders bereyt
 In synen soeten Gheest / verleent nyten Hemel boven/
 Hy becommert hem niet / hy syn betrouwen leyt
 Anden stercken Godt/ghedurich die gaet loben
 Die nyt des Weerelts pleyn/haestelijck wert verschoben/
 In Godts Coninckrijck met Simion roept hy teere
 In wensch hy Godt te spu / in syne soete stoben.
 Een stil ghemoet scheidt rust,en lust tot allen keere.

Doet

Den Paulus ghesilt worden des Heeren Dienaer/
 En dachte hy niet meer te brenghen in ghebaer
 Syne mede-broeders goet/noch haer te doen oock leet/
 Maer leefden doen niet Godt/inwendich openbaer
 In t herte binnen sijn/ooch uptwendigh so men weet/
 Doen wenschten hy siet/och mochte ick zyn ontcleet
 Van des Hertfche lichaem/en Godes lijcke erben/
 So woonden ick niet meer onder de Dieren wreet
 D npt woonende hier/moet ick Godes Rijcke derben/
 Hoewel t herte gherust/ghestilt was menichwer den
 Dooz't ghesont ghemoet dat hy dzoeghe van binnen/
 Dochtaus wenschten hy noch veel liever te sterben/
 Om de blybende blyfchap by zyn Godt te winnen/
 So ist gerustich hert dat ghebuerich gaer beminnen
 Den Gheber der Welbaert/met gantscher herte fecer/
 Godes Lof hy niet voldoet/maer algt gaer beginnen/
 Een stil ghemoet sचेpt rust en lust tot allen keere.

P R I N C E.

Een gherust ghemoet wert niet qualijk vergheleken
 By de Paelde snel/met den Zepfteen ghesreken/
 Als zy in't Doozden comt/bedintse haer stil terstont/
 Anders looptse staech/ende heeft veel ghebreken/
 En gheenen lust soo t schijnt raecht niet tot lustighs gront/
 David den Propheet behydet met hert en mont/
 Dat zyn Ziel was vermoept/obertredende het ghebot
 Dat verboden hem was/doen was zyn hert ghewont /
 Maer doen hy weer vernam dat d Heer liet daelen t Lot
 Dan stil gherustigheyt/in t herte sprack hy tot Godt
 Nu is mijn Ziel gherust/ontropmt van alle pijn /
 Den Heere een Woonhuys/den Heplighen Geest een Slot/
 Daer in vaeten hy lust/in t gherust ghemoet certeyn
 Tot ant woozt wederom/is dus de reden mijn
 (Tot beter ick my voegh/daghelijc peder oock leere)
 Dat dit hepl bestraet/ als boden is ghespoocken sijn /
 Een stil ghemoet sचेpt rust en lust tot allen keere.

'r Gheloof aengrijpt.

I O N G S K E N S.

HAER.

58

HAERLEM

Oude Camer.

Refereyn op de Vraghe.

Je in het midden van d'onstuygmighe Zee-baren
Des Werelts/ zich gherusten vzoijck can bewaren
Dooz alderlep verdriet: zo dat gheen ongheluck/
Wat hem oock ober comt/ int minste can beswaren/
Dach vooz/ of regghenspoet/ verhef of nederdruck/
Die moet nootsaeckelijck ghebzupeken tot een kruck

En steinsel van ons swack en zondighe ghenoeben
De groote Liefde Godts/ die onse Ziel comt voeden /
Dooz zijn barmhertigheyt/ met ware rust en lust/
Een middel om ons Ziel vooz onheyl te behoeden /
Voldoening/ waer dooz dat Gods toozen Wert gheblust/
En onse overtredingh t eenemaal verlust/
Dit doet (dooz Gods ghenaed) dat smakelijck verkerghen
Wert wisse sekerheyt/ waer in dat is ghelegghen
Ons troost/ en Zielen heyl/ die tot het zackelijc
Ons meeste rust/ en lust/ daer 'rgheen ding sal bewegghen
Door Godes Liefd' tot ons, en zijn Barmhertigheyt.

Comt tapgcht in d'eerste plaets/ ghy Dooft onder de Helden
Propheet en Coninck/ die so dickmael hebt gaen melden
Wat heyl dat up de Liefd' en Barmhertigheyt Godts
Spoot? als des zonds ghequel u swack ghemoet ontstel den
Dooz d'overtreding en het schenden zjus ghebodts/
Soo lang men't niet en voelt/ blyft men al even trots/
Maer als de granschap Gods/ recht vaerbijgh stelt vooz ooghen
Wat datmen waerdigh is/ soo is te haest verblooghen
De rust van ons ghemoet/ t naer-sleppend' zonds ghequel
(Wat ons niet schijn van rust in't eerst wel had bedrogghen)
Stelt dan ghestadigh vooz/ wat pijn/ wat straf/ wat hel
Op d'overtreding volghet/ wat is dan u voozstel
O Mensch? Of waer dooz meent ghy ware rust te winnen
Die staegh met rust verzelt can oeffnen uwe zinnen/
Treed' hier buyten u zels/ en staecht al u belept
En epghen voozstel/ want zy is alleen te winnen
Door Godes Liefd' tot hem, en zijn Barmhertigheyt.

Wel en Kerbe tuyght / tuyght Krupden ende Bloemen/
 En al wat leven heeft / en wat ick niet can noemen/
 Maer ghy insonderheyt / o Mensch / met reen begaefd /
 Comt tuyght / en wilt Godts Liefd / en Barmhertigheyt roemen /
 Die dooz de doot zijns Zoons met hem in 't Graf begraeft /
 Al wat ons rust belet / en noch ghestadigh laeft /
 Met dese hoop een hart / ontroert en gantsch verflaghen /
 Welck sonder dat gheen rust noch lust soud connen draghen
 Dooz 't zondighe ghevoel / tuyght met my Moordenae
 Men Christus rechter zp / die met u zonds beclaghen
 Ghenoet de ware rust in 't uiterste ghevaer /
 Daer bleeck Godts trouwe Liefd / en Barmhertigheyt claer /
 Een oozsacck van dit heyl / en 't moet ons verber leeren /
 Met ons ontfelt ghenoet alleen tot Godt te keeren /
 Op dat met lust Gods lof / op 't hooghst wert uptghebruypt /
 Maer dien men onse rust alleenigh ziet vermeeren
 Door Godes Liefd tot ons / en zijn Barmhertigheyt.

PRINCE.

Dw' PRINS en Wyde-Doost wert d'hooghste plaets gegeven /
 Waerachtigh Godt en Mensch / die booz ons rust u leven
 Gheoffert hebt aen het verbloecte Hout des Cruys /
 Die ons ellend aenzaght / dooz groote Liefd ghedreven.
 Ghedaeld' zyt op der Aerd / en hebt uw's Daders huys
 Verlaten / om met ons in 's Werelts dyoebe cluyg
 D'Onrust te pzoeben / dat alleen om te verwerpen.
 De ware rust en lust booz ons : dit deed' u sterben
 De smadelijcke doot / so lief heeft Godt ghehadt
 De Werelt / dat om ons te byden booz 't verberben
 Hy zynen eenighen Zoon / zyn alderwaerdtste Schat
 Op Aerd' ghezonden heeft / alleenelijck op dat
 Het onheyl daer booz wy gantsch 't eenemael gheschonden
 Van alle rust berooft waren booz onse zonde /
 Mt loutere ghenaed' soud werden wech ghelept /
 Soo werdt dan rust en lust volcomelijck ghebonde
 Door Godes Liefd tot ons / en zijn Barmhertigheyt.

Trou moet blycken.

BERGEN-OP-ZOOM,

Weldoen ver-vint.

Refereyn op de Vraghe.

Dooz lust tot Dypheyt groot/en ruste goet te comen/
 Haect/tracht/en wenscht den Mensch althit vyz sonder schromen
 Naer Dypheyt/Wet/en Reecht van t lieve Vaderlandt/
 Ontsiet/ waert/dwanck/ noch doot/maer stelt hem als den vromen
 Op spaert gheen goet/noch bloet/maer alles hy verparit/
 Gheen coude/hit/noch doyst/gheen honger/vper/noch brandt
 Ontsiet hy/maer hy wilt zyn Lant van als bewaren/
 Beschermt/beschut en vyzt zyn Werten niet verstant/
 Als nu ghebeurt/en was / seer langhe vooz ons Jaeren/
 Die hadden wil en lust/om vyz zyn van beswaeren/
 En sochten commer/angst/en smerte quyt te zyn/
 Dit sal ick u hier nae int bzyede noch verclaren
 Van 's Werelts aenbegin/wat moepte/noet/en pyn
 Dooz lust is aenghewent/ tot ruste mercket mijn/
 Een pegelyck die soecht/ tse Dyzten/ Gvaden/Heeren/
 Een peder een die tracht nae Dypheyt's claeren schijn /
 Door lust, tot rust, so vviyckt veel druck en swaer verleen.

Nimrot dooz lust soecht rust/ en maecht vooz 's Water's bloeden
 Een Coozen vooz zyn rust/en wilt hem soo behoeden/
 Diet Semiramus 't Wyf/die kloecke daden doet/
 Bout Babilon tot rust/met lust haer daer toe spoeden/
 Dooz lust/tot rust/ soo doecht haer dit te wesen goet
 Te bouwen op een plaets daer rustet haer ghemoet.
 Lubiffa, oock een Wyf/ 't Lant Zemen eerst ghewonnen
 Regheert met lust Cerbaer/en rust daer nae seer soet.
 Den kloecken Hercules, met lust cloeck heeft begouwen/
 Vyzt meest heel Grieckenlant/en heeft so willen jonnen
 Zyn Onderfaten rust en bzyede vooz het quaet/
 Merckt oock den grooten lust / onder den schijn der Sonnen
 Van Conineck Codris trou/die hem als een Soldaet
 Verclaert/ om dat zyn doot aen d' overwinning staet/
 Stelt hem dooz lust ten strijt/om ruste te vermaeren/
 Verliest zyn Lys/en blyft vooz menigh Onderfaet
 Door lust, tot rust, so wiyckt veel druck en swaer verleen.

Siet Darius grooten lust/en groote neersigheden
Om 't bziesschen van zijn Paert/als hy quam aenghereden/
Diens Paert dat eersten bziest/ met rust was Coninck daer/
Zapyros dooz den lust en groote vlytigheden
Tot winst van Babilon/bzengt hem in dit ghebaer
Sijt Dozen/Lip/en Pens af/om dat hy daer naer
Sou rusten sonder moept/ en zyn van d'uck ontflaghen.
Siet Xerx e bzengt dooz lust een Hey seer groot en swaer.
Om zyn Monarch met rust der Werelt in zyn daghen.
Den Alexander groot/Magni, moet ick ghewaghen
Wat rust hy altyt had om wesen inden strydt/
By nae der Werelt wylt heeft hy heel doen vertsaghen.
Om comen soo tot rust/ en een ghewenschten tijdt.
Herodes Antipas, wat lust hy bzeet en wydt
Had tot ghewenschte rust/hooghlyoflyck t' synder Eeren
Sal de gheschiedenis u toonen wie ghy zyt/
Door lust, tot rust, so vviyckt veel druck en swaer verseeeren.

P R I N C E .

Scipio Africaen, dooz lust tot rust om vechten
Die van Carthago dwingt met Kuyters/Man/en knechtens.
Julius Caesar cloeck/ dooz lust/toont hem int Delt/
Om met ghewenschte rust daer nae veel wylt te rechten.
Augustus Hey ser groot wert waerdigh hier vermelt/
Dooz lust zyn byant dwingt/ en hem in rusten stelt.
Titus Vespaiiaen, dooz lust tot rusts ghewinnen
Derwint Jerusalem/en 't Land in zyn ghewelt.
Siet Constantien de groot/dooz lust tot rusts beminnen.
De Chyistenen eerst bzengt/tot rust wilt dit versinnen/
Merck Henri de Bourbon, den Coninck van Franckrijck.
Dooz lust/tot rust ten strijt/was d'eerst in het beginnen/
VWilhelms van Nassau, Maurici van ghelyck
Derpanden goet/en bloet/en zyn in gheen beswijck
Dooz lust tot rust van't Landt den byant cloecklyc keeren/
En bynden D'pheyts. Wet/dooz lust al sonder wijck/
Door lust, tot rust, so vviyckt veel druck en swaer verseeeren.

Weldoen verwint.

BERGEN-OP-ZOOM,

Liefde maeckt Eendracht.

Refereyn op de Vraghe.

Gelijck den Mey nu schoon ons Moeders schoot doet groeyen/
 En byenget vrychten voort van veelderlepen aerdt/
 Het gheen den Mensch verheught/soo doet nu weder bloeyen/
 Het Wit Lavendel eel/om elck tot roust te spoeyen/
 Kiept heel t' Vereent-Parnas, als Broeders t'saem ghepaert/
 En stelt dees Vraghe voor/die t'eerst moet zijn verclaert:
 VVaer door den Mensch gheniet meest rust, en lust t'saem even/
 Veel dinghen zijnder wel die hem dit t'samen haert/
 En dienen wel tot rust en luste t'saem in't leven/
 Als is een boom ghemoet dat hooghlyck dient verheben/
 Hem selfs te kennen wel/ooch houden middel-maet/
 Verachting van Hoogheyt/waer van is veel gheschreyen/
 By Tius Livius, met lof van cleynen staet
 Dat al is Rust en Lust voor den Mensch inder daet/
 Maer niet het rechte wit van mijn ghevoelen heben/
 Dus seg naer mijn verstant/al soudmen't achten quaet/
 Met 'tghene dat hy heeft, dat hy hem hout te vreden,

Dat recht volcomen rust/lust hier in is gheleggen/
 Can elcks wel by sich selfs seer lichtelijck verstaen/
 Al had ghy Cretus Schat/en Caesars macht vercre ggen/
 Sonder dit selfde wit zijn doncker al de weggen/
 Want zyt ghy niet te vreen/t is al om niet t' vermaen/
 'tLeven Diogenij dat wyft dees antwoort aen/
 Siet dees die was te vreen met t'cleyn/wilt dit versumen/
 En sprack: ons de Natuer in alles heeft volbaen/
 Want hy te vreden was/en wilde niet meer winnen/
 Als yne g'rote Con/doet wrelch zijn nay upt Mennen/
 En lecfde soo gherust/versmade t' Connicks goet/
 Eersicht/begheer van t'Gout/Staet/watmen meer can vintgen/
 Het is al ydelheyt/ dat niemant goet en doet/
 Maer die te vreden is gheniet den volken bloet/
 Dan de volcomen rust/ dit zyn de rechte reden/
 Dus is mijn segghen dan/her welch icht pypsen moet/
 Met 'tghene dat hy heeft, dat hy hem hout te vreden.

Den Alexander Groot/naer dat wy daer van lesen/
 En was noch niet te vreen met 's Werelts meeste Lant/
 Daerom hy meerder is een Coninck hoogh gheprezen/
 Die 't clepne reyn besit/en wil te vreden wesen
 Het tghene dat hy heeft/die heeft zyn rust gheplant
 Et sulck een ruste comt de rechte luste/want
 Van paren zy te saem als Broeders recht vol trouwen
 By den Mensch die so leeft/dit is het recht verstant
 Om rust en lust te saem eenigh te onderhouwen/
 Al wat hier byten is/daer op carmen niet bouwen
 Tot rechte ruste goet/hoe ghy het overlecht/
 Eick een die wenscht om meer/ te samen tgoet te vrouwen/
 En hebben goeds gheuech: Oes dienen t goet als knecht/
 Hier in de Menschen meest ter Werelt zyn soo secht
 Dat haer volcomen lust/rust hier in t allen steden
 Sy hebben teghendeel/dus seg ick in het recht
 Met tghene dat hy heeft, dat hy hem hout te vreden.

PRINCE.

Princen die hier nae tracht om rust en lust te erben
 Wilt dan te vreden zyn met t gheen ghy hebt en zyt/
 Dit is het rechte goet dat gheensins can bederven/
 Al dat daer byten is/is oncrupt/en moet serven
 Gheijckamen daegh lijcks siet dooz den verloop van tijt/
 Maer wel te vreden zyn in voozspoet en in strijt/
 Dat was het hooghste goet dat d'oude eertijds achten/
 Die zo te vreden is/heeft tbeste deel seer wyt
 Derkosen t spnder Lof/het welck groot is van machten/
 Dit helder lichtend licht van boven cryghr zyn krachten/
 Welck in ons dooz t verstant met reden werre gheboet/
 Peder pooght dan hier nae/soo sal hy vzeught vermachren/
 En een volcomen lust hebben in zyn ghemoet/
 Sonder te vreden zyn/en can niet wesen goet/
 Dus heeft de rust en lust hier in zyn volle leden/
 Soo seggh ick dan met recht/t gheen my dus schryben doet
 Met tghene dat hy heeft, dat hy hem hout te vreden.

ANAGRAM: Wil, n, daet.

64

LEYDEN:

L. X. N. Tydt.

Refereyn op de Vraghe.

H't Lavender, nyt Ionst, soo woxt alhier ghebzaeght:
V Vaer door gheniet den Mensch (die veel tijt sozge bzaeght)
Zijn meeste Rust, en Lust? terwyl hy is in't leven/
Dooz wepnich onderwin/so woxt hy minst beclaeght/
Lijbsaemich in arbejdt/daer hy vlytigh na jaeght/
Veruoeght wat Godt verleest/hier op Werden beneven/
Hy gheniet Rust en Lust, die hem staech can begheben/
Tot nederighe staet/niet hobaerdigh ghesint/
Gheen oberdaet int miust hy hem r'werden bedzeven/
En daghelijc bewijst/dat hy V Vaerheyt Bemint,
Op Werelt niet en acht/die dwaelt/al ziende blint/
En dooz waenwijs vernuft veel wonders meent te weten/
Hier woxt anders gheleert/dus neuswijs niet begint
Te spotten met Gods Woort/dooz veel onrusts vermeten/
Stoek-Regel te recht voet/en die niet te vergheten/
Smaecht Geestigh swijs en dyanck/vooz gheen swarigheyt bzeest/
Door't Geloof, sonder dwanck, in Beroep, V reedsaem meest.

Hoop was dat dooz't bestandt Bzede sou'd' volghen woort/
Maer op dit clepne Lant zijn al te veel verstoort/
En haechen nae't pzooffijt/de welke loopt op't roben/
Had God 't Landt niet bewaert/om bezypden zijn Woort/
Het Hs was sterck ghenoech/van schrick is wel ghehoort/
Dus gheeft den pzh's alleen Godt de Heere hier hoven/
Hy helpt in tydt van noodt die aen hem vast gheloben/
En gheeft oock Rust en Lust/die hem dienen opzecht/
Hy hoort d'aenlaghen wel in alle Heeren Hoben/
En brengh die aenden dagh dooz een seer clep'n ghebecht/
En maecht dat langhe blyft in Genbzacht vast ghebecht
Dooz vroom ghetrouwen staedt/die op de saech wel setten/
Hierom ghehoorzsaem zijt/en antwoort niet so stercht:
Passen op Wyant niet/Godt sal ons wel ontsetten/
O bot/groot onverstandt/Godt gheeft u ander Wetten/
En straft met hart gheclanck/daermen seer veel van leest/
Door't Geloof, sonder dwanck, in Beroep, V reedsaem meest.

Den Mensch gheniet oock Rust/ die danckbaer is algh
In voorszpoet/ teghenspoet/ dooz oorlogh/ twist en strijt
Op Hoop van Vreed/ hier nae/ en laet de Werelt sozghen/
't Is vooz sijcke een schrick/ dat Arm Mensch hem verbljst
En om de Doot/ en Rust/ altoos hier bidt met vlyt/
Dooz 't leven onghelijck/ van Wondt tot den Mozghen/
Hoe overbloedich sijck/ gheen Paecten garen bozghen/
Liefde is by nae doodt dooz onbarnhertigheyt/
Wongher is een scherp swaert/ of de keel soe te woizghen/
Die zijn byoor winnen moet met seer swaeren arbejdt/
't Is t'huys een schrickel- Jaer/ en noodigh overlejt
Mer wat middel men best tot Vrede soude raecken/
De oude Baraviens zijn willich en berejt
Dooz vyphet van 't Geloof hun ten scrjt op te maecten/
Endracht/ maecht macht in noot/ tot hulpe van 's Lants saecten/
Om Drijs/ Cer/ ende Danck/ als vooztyden gheweest/
Door 't Geloof, sonder dwanck, in Beroep, Vreedsaem meest.

PRINCE.

Prins, hoe onder Werelt/ hoe meerder Apdt/ en Vaet/
Den Sathan froocat het vper/ tot dat den byant op- gaet
En doet altoos zijn best om den Mensch te doen dwalen/
Aristor' les recht schryft/ dat Apdigheyt is quaet/
En byandt vande Deught/ die hoogher is van staet/
Wozt oock gheprezen seer in veel verscheppen Calen/
Plutarchus vergelijckt de Apdt voozt altemalen
By groen senijn ghewozmt/ twelck meest 't rjyp Cooren schent/
En ander Duchten meer die dooz 't senjn neer dalen/
Ciprianus de Apdt vooz schayste maect bekent/
Der Ziele/ maer vyjst meest daer Liefd' es 't Fondament,
Waer op dat elke Mensch mach stellen vast betrouwen/
Om met Rust ende Lust/ van 't begin totten endt/
De Vyphet van 't Geloof inwendigh te behouwen/
Omna Godts Heerlijckheyt dooz ghenade t aenschouwen/
En hoozen den Lof- sanck by die de Ziel ghenest/
Door 't Gheloof, sonder dwanck, in Beroep, Vreed saem meest.

L. X. N. TYDT.

Piero, out 78. Iaren.

Voor.

66

VOORSTEL

Op de

V R A E G H.

W Aer door geniet den Mensch zyn meeste Rust en Lust
Om reden is ghevraegt met rype fins beraden,
Op dat tot voedingh meer ons noeging vvert ghesust
En 't vvit getreft, dies vvy berouwend' ons versaden.

ANTWOORT:

Door cracht des *Heyl'ghen Geest*, midts ons *Verlossers*
daden

Een nieu *herborentheyt* vvaer door men 'tquade vliet,
In *Godes vrees* steeds te vvang'len met beraden,
Hier door de meeste *Rust* en *Lust* de Mensch gheniet!

BEWYS.

Voor eerst, de *Rust* die spruyt als 'therre is ghevinn
Dat *Liefde*, *vrede* steeds *gheloovig* vvert bevonden,
En als in vvaerheyt-vvech volherdinghe gheschiede
Hier in de meeste *Lust* bestaet tot allen stonden.

BEDE.

Elck noegh' in 't zyn, en bidd' aendachtich dat de
zonden
Door *Godts genadens-geest* hem vverden quyt gemaect,
En zy van 't *slaefliche Iuck* des *anbeyls* eens ontbonden
Op dat de meeste *Rust* en *Lust* 'rghemoede smaect.

G. G. *Wie saelt mach keeren?*

1.

SON.

SONNET.

*Idts eyghen vvaen sich selfs vvaeck toeft
door sichyn van reden,
En weels Menschen sien, jae baken vroegh
en laet*

*Nae 't gheen, waer in hun rust en luste streckt tot
baet*

*Daer door sy vanden wech en buyten 't spoor gantsch
treden,*

*Hier om uyt 's Levens Ionst ghevraeght wort en ghe-
beden*

*T'antwoorden recht tot slicht met rijcke Re'ens beraed
Waer door den Mensch gheniet, en waer in dat bestaet*

*De meeste Rust, en Lust te leven steeds in vreden,
't wert hier so deft verbaelt, 't wert hier so deft ghe-
seydt,*

*Doorsoeckt, doorleest, doorgront, hoe't bondigh is be-
leydt,*

*Met antwoordt, waer door Rust en Lust meest is te
winden,*

Dus Lesers leest, u wert te recht ghewesen aen

Te letten met opmerck den claeren wech te gaen,

*Tracht die te volghen steeds, slacht niet de siende
blinden.*

G.G. Wie faelt mach keeren,

Ghelijck 't LAVENDER bloeyt soet-geurich
 vvit in't vvesen,
 Soo bloeyt oock Reden-rijck by ons WT 'sLEVENS
 IONST;
 En na't een spruytjen spruyt het ander weer by desen
 Tot meer'dring van heur Lof, tot vvelstandt vande
 Konst.

BALADE.

Onst-lievers die de reen, en 't *Redenryck* beminnen,
Dit volghend' vvyft u aen 't be-
heerfchend' onverftant,
Oock hoe de *reden* can lof, prys,
en Eere vvinnen
Door *Siicht* en *kennis* die zy in de
herten plant,

Als vaeck ghebleecken is hier en in menich Landt,
Godvruchtich, deft, in *Liefde* door deugdelyc bemoeyen
Maer als men re'en met fmaet veracht, befpot tot
fchandt,

Hoe can heur name dan te recht in Liefde bloeyen?
Wt reden, reden blyct, en onre'en moetmen foeyen.
Dus fiet *Momiften* roemt niet dat ghy red'naers bent,
So mach *Rethorica* te recht eens vveder groeyen,
Als elck hem felf door-fiet, als elck hem felven kent,
Maer die fich *Reen-ryck* noemt, en felfs de *reden* fchent,
Onvvaerdigh is den naem van *Reden-ryc* te draghen,
Doch d'oude fpreuck die leert en vvert vaeck voor-
ghevvent,
Dat's eyghen-lof die ftinct, en can gheen prys beja-
ghen.

Wie faelt mach keeren.

70
MIDDELBVRGH

et Bloemken Iesse

Refereyn op de Reghel.

MInervas Clercken comt op d'Amsteldamsche feestte
Die nu beroepen is/ op dat clek minst en meeeste
Dewercken souden' de haert/ nyt Jonsten' vooz gestelt/
Nicht geel berispen's stout maer thoont niet cloecken geeste
De deucht van Bedens const/ haer cracht/ eer/ en ghewelt/
Wech Momus wech van hier/ u spotten niet en ghelt/
Ghy edt u eyghen hart/ dat ghy niet cont begrijpen
Haer soet Homers bedryf/ t'welck ghy dooz dwaes heyt schelt/
Haer leeren acht ghy slaen/ en haer berispen nypen
Als sy u tast opt zeer of u verwijt het pypen/
Dan knoort ghy overluyt dat sulcx geensins en hoort/
Men mocht u plomp verstant / wel op den wet-steen slijpen/
En vooz u oordeel valsch u maken langh geoozt
Nochtans reyn Minnaers trou u hier niet aen en stoozt/
Ghebeyndt reyn const' nyt jonst' u soeticheyt laet vloeyen/
Woert Zopl' en syn ghesnoet vry bukten rebens' boozt
So sal Rethorica veracht recht weder bloeyen.

Ten tyden Abrahams' was dese conste waerdich
In acht en eere groot: want lob den man recht vaerdich/
Heeft die alsints ghebeyndt/ mit schryven van syn bouck/
De Grieken desghelijcx / als den Homerus aerdich
Virgilius hy dien/ en meer Pouetes clouck
Sy hebben t' domme volck met dees' const' nyt den houck/
Der rouheyt grof ghebeyndt/ tot een goet zedich leven
Den Walschen Hercules deed' hier van onder fouck
Hy trock en leyden t' volck dooz red' nen soet ghebeyndt/
Demosthenes was oock t' Athenen hooch verheben
Met const' van red' nen cloeck/ sild' hy d' Inlantschen twiſt/
Die dan Rethorica bemint/ wilt haer aenleuen/
Sy maecht den dwaesen wijs/ oock als hyt niet en gist
Wt haer Spring- Alder vloeyt eer/ en leer ongemist/
Ontset geen snappers' bot/ die dese const' verfoeyen/
Dicht lieflijck/ nijt schandael/ ghebeyndt reyn red' naers' list
Soo sal Rethorica veracht recht weder bloeyen.

Gheen dingh of woort misbruyckt/ hoe goet/ hoe nut/ hoe eerlick/
 Rethorica is wijs/ reyn/ deughdigh/ en verneerlick/
 Maer van 't grof/ bot verstant woort sp somtijts bebleekt/
 Dat d' eenen acht dooz sat/ dat is den and' ren leerlick/
 Daer upt de Spinn' fensju/ de Wpe honigh trecht/
 Het rou Romeynsche volck dooz red' nen is verweckt/
 Ja tam gemaeckt tot deught en Wooghelijcke zeden.
 In onser Vad' ren tydt heeft dese const outdeckt/
 De heylsaem Ziele spys' dooz een verblonde reden/
 So dat veel Menschenen zijn den rechten padt ghetroden
 Dooz kracht van redenryck daer Godts gheest dan in woocht/
 Dat zy met vzeught tberoof van goet en leven leden/
 Laet dan met ernst en lust twelvspreken zijn ghechocht/
 't is eerlick dat den tydt met stichtings' woord doozbrocht/
 Tot straf/ leer/ en vermaen/ om 't misbruyck af te snoepen/
 Gaet in wel-redens' padt/ en pzoeft haer soete vocht/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

PRINCE.

Dees konste Hemels is/ wilt haer dan supber hand' ten/
 En met wijs/ ryp belept dooz haren boongaert wand' len/
 Ghy hint tot u vermaeck daer allerhande vzeucht/
 Die Lichaem ende Ziel' meer boeden als Amand' len/
 Want zy haet sat ternp/ schimp/ laster/ en ontucht/
 Een leerfaem tafel- spel/ of een eerlicke Clucht/
 Dat is haer aenghenaem/ maer gheen onnutte zanghen
 Van Venus of haer Dicht Cupidinis daer nae sucht/
 En gheensins dese Waeght heeft nae' t boelschap verlanghen/
 Al dat leert/ wypt/ en sticht/ wil zy seer gaern ontfanghen/
 Donnut maecht haer verdacht by veel bedaerde Lien/
 Ghy Const-keninders dan recht alcht uwe gangen
 Dae dicht die leert en sticht/ so sal haer Cer gheschien/
 Spijt Midas oozbeel valsch/ die haer tracht upt te wien/
 Maer 't Molus recht verstant/ doet Phoebus Harpe groepen/
 Maecht dat welsprekenheyt ghehoort woord' en ghesien/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

In minnen groeyende.

Godt is mijn Burght.

LEY.

LEYDEN

De Orange Lely.

Refereyn op de Reghel.

El lofbaer supber Maeght/ wie sou nu onderwinden
Din's wesens recht ghedaent t'af-beelden na den aert/
Doud en schoon cieraet/ en hoe opt recht beminden/
Diet dan den vromen Mensch den wysen wel besinden/
D haogen cloecken gheest dooz Godes kracht ghebaert
Met scherp vernuft verfelt/ met sinrijckheyt ghepaert/

Die dan recht pleechden zoet de wel bequame reden/
Ist dan niet jammer groot/ dat sulcken bloem vermaert
Als een onnut ghewas lept onder voet ghetreden/
En dat meest dooz t' misbzupck der quade hoose zeden
Der Oeff naers uit ghemeyn die veel met onberstante
Besmetten dese const recht als onnutte leden/
Dan sulck een waerdich hooft en repn dierbare pant
Sp die plag t'syn ghe-eert als cieraet van het lant/
Wozt nu van veel gheacht maer werdich upt te roepen/
Maer laet sy doch eens syn te recht ghepoot/ gheplaut/
Soo sal Rethorica veracht recht weder-bloeyen.

Wat hinder haet en smaet heeft opt t'onreynne plegen/
Veroozsaecht en ghewoacht de vrome tot verdriet
Wat nederlagen groot/ heeft zy daer dooz gecreghen/
Wat al verachingh ja/ t'ontreck van s'Heeren zegen/
Heeft dit misbzupck ghebaert/ haer selfs gebrecht tot niet
Doch nu t'gheen is ghebeurt/ dat is nu al gheschiet/
Die noch ten halven keert en blijft niet heel verdwalen
Laet weder als van nieuws het oncrupd syn gewied
Laet alleen s' Hemels douw/ en reghen daer op dalen/
En doet het clare licht de reyne vrucht doozstralen/
So wozt t'ghewas als ryp om plucken zoet bequaem
Die haer eens heeft versoept en salt niet meer verhalen/
Dat eerst s'cheen heel onweert sal wesen aenghenaem/
Den lasteraer en spotter sullen blieden tsaem
En t'vroom oprecht ghemoet sal const met Jonst besproepen/
Als pder mijden wil de vooz vertelbe blaem
Soo sal Rethorica veracht recht weder-bloeyen.

Haer nuttelijcke nut verselt met lofbaer vzeughden
 Heeft opt ghebleken claer/mits haer so reyn gheluyt/
 De Oud en Jonghe saem haer opt daer in verheughden/
 Want troost en reyn vermaeck/en noch ontelbaer deughden/
 Want haer men spruyten sach/en noch seer Jeughdigh spruyt/
 Want die haer recht hantiert/die ploekt een heylsaem Crupdt/
 Clouhertigh hy verquicht/dat anders bleef verflaghen/
 Deroozsaecht Gult en Lust/dyft alle swaerhept upt/
 In rechten stant gheplant/zy moet doch elck behaghen/
 Opt heeft doch 't Jonstigh hert haer jonste toeghedraghen/
 Doordeeligh oock gheweist den loop van't heylsaem Doozt/
 Wat lofbaer spelen soet/wat schoon ghedicht ghewaghen/
 Heeft men van ouds en nieuws al-om ghezien ghehoort/
 Doch als 't ommit ghedicht eens wert ghedempt/ghesnoort/
 En met dan repne kunst en zy al ons bemoeypen/
 Als elck alleen tot Deught zijn hert en zinnen spaort/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

PRINCE..

Als 't oude quaet ghebruyck in't recht ghebruyck verkeeret/
 Als onbestant is wech/en wetenschap ghenaeckt/
 Als lichaem eerst het Hoof/en 't Hoof dan 't lichaem eeret/
 Als Gersucht so veel doet/dat Leerlust yet vermeeret/
 Als elck onrust vermijdt/en na reyn vzeughde haect/
 Als Bachus is verjaeght/en Matighept hier daect/
 Als twist lept onder voet/en vrede wert verheben/
 Als peder 't boose haet/int goede hem vermaect/
 Als 'tonrecht is verplet/en 'trecht zijn macht ghegheben/
 Als afgonst is ghedoot/en Jonste is int leven/
 Als al d'welck tweedzacht vreekt dooz Eendzacht wort ghesticht/
 Als dooz onstichtinghs vloet de stichtingh comt ghedeben/
 Als zothept wort ghedempt/mits wij shepts soet bericht/
 Als schimp/onreyn ghesnap dooz redens crachten swicht/
 Als npt haer selfs verdooght/en laet de Liefde groepen/
 Als 'tso al wort belept/en elck doet zynen plicht/
 So sal Rethorica veracht, recht vveder bloeyen.

In Liefde groeyende.

Ick wensch om 'tbest Celosse.

74
E G V V A E R T

Segh vvaerheydt.

Refereyn op de Reghel.

Als schijnheplich vernuft sal hebben aengebangen
Te trecken upt zyn cleedt/ met een wesen vermomt/
Van veel te schynen/ doch heel weynigh int erlangen
Als hy verlaten sal zyn ghewoonlicke gangen/
En zyn mont snoeren sal van redens schoon verblont
Als menigh waenwijs geck die hem beele beront

Van wetenschap en konst ghelijck als een der zotten /
Die in t minst weren niet dan stout en onbeschont
Met fraepe oeffeningh te schimpen en te spotten/
Als hy hem wachten sal zyn neus meer te besnotten
Met te berispen dat hy kan verbet'ren niet/
Maer steken blijft daer in/ beschaemt niet om verbotten
Als hy bekennen sal zyn fout by hem gheschiet/
Als hy de waerdigheyt van menigh werck bespriet /
En zijnd' als overtuyght syn schimpen sal affuoepen/
Als hy gheheel en al verlaet syn oude Liet/
So sal Rethorica veracht, recht vveder bloeyen.

Als eyghen wijs vernuft hem sal ghevangen gheven
Onder goet onderriecht overtuyght in syn waen
Als men niet onderstant ghehoorzamigh aenleuen/
Leer same oeffeningh/ de Menschē nut int leuen/
En met de reden goet/ hem sal beraden gaen
Wanneer hoozende doof sal doen naer goet vermaen/
En de halstarrigheyt te rugghe sal afwipen/
Wanneer't een eynde neemt/ en sal wesen ghedaen
Met die syn willens bot/ de reden een afgrypen /
Wanneer achteloosheyt sal waernemen en pryfen
Tot syn en s' Daesens nut den kostelicken tyt
Om yet wat loffelick upt hem te laten rijfen/
Dat mochte oorzbooz syn booz den Mensch breedt en wpt/
Als menigh constigh gheeft met ernst en grooten vlyt
Tot boozdeel vande Maeght syn Den sal laten vloeyen/
Beypt en heel gherust van Momus/ Dyt/ en Dpyt/
So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Als de newstypse eens die de Const oeffenaren/
 Lasteren vzoegh en laet/mercken haer eyghen schandt/
 Die selfs dzaghen in d'oogch een baick tot haer beswaren/
 Die zp niet voelen/maer streets noch grooter vergaren/
 En zien een Splinter cleyn/die zp als metter hands
 Een ander wysen haest/als zp haer onverstant
 Sullen bekeninen recht/en nae de reden hoozen/
 Dan sal Rethorica/als op een nieu herplant
 Meer con en in haer fleur/also zp was te voozen/
 Alsinen eens ziet gheweert die veel blasen in d'oozen/
 Tot nae-deel bande Konst spuyghen so haer senijn/
 Om soo de teere lust te dempen en te smoozen/
 Die voozderen de Maeght in een oprechten schijn/
 En met de Minnaers al te saem trecken een iyn/
 Om dees Momunisten al met reden te versoepen/
 Als haer aenrichten al eens vzychteloos sal zyn/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

P R I N C E . .

Dan sal zp peder een van haer Schatten upt-meten/
 Die van haer bloeyen veel/als upt der Consten stroom/
 So f in voozighen tydt haer seer wel heeft heeft ghequeten/
 En noch int minste niet en sou wesen vergeten/
 So haer denpders al maer bleven in den toom/
 Zy zou ontclupcken weer als een Jeughdigghen Boom/
 En van haer gheven dan seer veel lofiamie Dyzchten/
 Die van veel zyn gheacht/als ydelheyt of droom/
 Die oozsaeck zyn dat zp blijft als in een versuchten/
 Die uptspuyghen van haer valsch verzierde gheruchten/
 Welck niet comen en can dan upt een laster-mont/
 Die naer den ouden aert om vzenghen int beduchten/
 Menich Const oeffenaer openbaert synen gront/
 Als dit Momus gheslacht dooz de reden ghelwont
 Light kracht en machte/oos ghevanghen als in boeyen/
 En dooz onlustigheyt ghelijck als onghesont/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Segh vvaerheyt.

L E Y .

76
L E Y D E N

Liefd' es 't Fondament.

Refereyn op de Reghel.

Nemant ter werelt meer de Konst t'onrecht gaet haten
Als diese niet verstaet/dooz oncunds misverstant/
Haer meeningh is altijt dat const haer niet can baten/
Dies 3p neuswyselick de selfdelicht verlaten/
En met verachting groot slaen 3p die vander handt/
Nochtans de Const die bzengt welbaren in een Landt/
Dus dient Rethorica in't minste niet vergeten/
Hoe wel men alder-meest haer aendoet groote schandt/
Sp ist die t'alder tydt seer noodigh dient gheseten
By wetens kennis groot/om t'verstant upt te meten/
Want sulcks comt vooz den dagh/waer dat 3p Heerlijck woont/
Hoe wel dat 3p dooz npt van van Romus wert berbeten
Met seer veel bitterheyt die daeghlijck wert betoont/
Maer Minnaers acht sulcks niet/dees waeght met eeren croont/
Wilt u met redens-Konst by openbaer bemoepen/
Haer nuttelijck ghebyupck seer loffelijck ver schoont/
Soo sal Rethorica veracht recht weder-bloeyen.

Al wert 3p seer versmaet van veel neuswysse gecken/
Die op haer nuttigheyt niet eens en nemen acht/
Maer soecken haer altijt met schanden te beblecken/
Coonen haer botten aert met haer spits-vinn'ge becken/
Schieten upt haer seyn/waer 3p zyn dach en nacht/
Doozsaeck hier af is meest/om dat wert voozghebzacht
De fouten groot en grof dickwils by haer bedzeven/
Sp trecken t'haer selfs aen/hoe wel t'is onberwaecht/
Alsmen een plompen hout maer gaet in't honderdt gheben/
Dan ist: ziet doch eens hoe dees Kedenrijckers leven/
Dat schieten 3p op ons/en selfs hebben 3p aen
Seker rakens ghenoch/hoe wel t'niet is beschzeven/
Ghy redens-oeffenaers acht niet alsulck vermaen/
Maer laet dees lof baer Konst altijt Cerlick vooztgaen/
Op dat veel mit met bzeught upt haer Fonteyn mach bloeyen/
Haer licht laet lieffelijck op den Candelaer staen/
Soo sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Siet eens wat nuttigheyt dat uyt dees Const can rycken
 Als zy maer wert ghebruyckt ghelijck haer toebereyden/
 Het bedroefde ghenoot can zy met vzeughde spien
 Van 't onbedigh ghewoel heeft zy een groot afgrysen/
 Dit haer is oock eertijds veel vzeught ghecomen voort/
 Sy heeft dickwils ghesilt t'onrustigh volck verstoort
 Soo't wel ghebleken heeft tot Romem en Athenen,
 Op haer Conceelen schoon/met het liefelijck woort
 Van vreden t'alder tijdt/daer zy mee is verchienen/
 Pleuwigheyt tot vermaeck gheeft zy haer die schier wenen
 Dooz haer vertoon speel-wijs/en liefelijck ghedicht/
 Ghelijck als Plantius, het selfde recht ginck nenen/
 Oock Terentius cloeck/die haer seer heeft ghesicht/
 Van't gheen dat dypster schijnt/gheeft zy goet onderriecht.
 Dus vreden-liebers wilt t'ouernydt van haer uytroepen/
 Het onde goedt voozstel wilt houden int ghesicht
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen,

PRINCE.

Prins dooz dees nutbaer Const soo houtmen noch in eere
 Veel daden kudderlick van Mannen cloeck vermaert/
 Die haer faem dooz haer daedt sochten seer te vermeerren/
 Sonder Rethorica mosten zy sulcx ontbeeren/
 Sy is alleen de gheen die't heeft gheopenbaert
 Des Hector's vromigheyt/die sou als onder d'Aerdt
 Bedolven legghen gantsch/ ja oock gheheel verfwegghen/
 Dies zy ghenaeint mach zyn recht Hemels onbeswaert/
 Achilles heeft dooz haer by veel volcks Eer vercreghen/
 Tot daden eerlick schoon is zy altyt ghenegghen/
 Al soeckit de swarte Ayr haer te hengen tot niet/
 De nuttigheyt haer selfs die false soo bewegghen/
 Dat sy tot alder tijdt sal openbaeren iet/
 Daerom het noodigh is datmen haet van Const vliet/
 En d'onhepleu van dien stadich soeckit af te snoepen/
 De konst dooz Const ghebruyckt/op dat haer Eer gheschiet
 So sal Rethorica veracht, recht vveder bloeyen.

Liefd' es 't Fondament.

Trou baert vrientschap.

HAER.

H A E R L E M.

De vuyngaert - Ranck.

Refereyn op de Reghel.

Of-rhijcke Reden die met uwe gulde straelen
So hooghlick waert gheert in aller Princen Zaeken
Eertijts/maer laep nu vertreden met de voet/
Van veele die waen-wijs dooz onkunt op u smaelen/
Ten aensien het mis bzupeck/die selfs in haer ghemoek-
Noch binden reen of deught/en last ren soo verwoes.

Geen zy noch selfs verstaen/kennen/noch niet en weten:
Ghy snappaerts leert dees spreuck van Epenethus bzoet/
Ick straff niet so langh ick straf waerdigh word ggheten/
De gulde Deers en de Nymen der Poeten
Zijn waerder dan u Gout/en eider dan u Lof/
Vermits deur hare kracht de ontucht wort ver smieten/
En tot kennits ghebzacht de Menschen plomp en grof:
O kroose vooz't ghediert! O Peerle onder 't stof!
Laet u konst tot gheen hant/ als tot der Wpsen vloepen/
Tot dat het Satyrs rot zy ballingh van u Hof/
So sal Rethorica veracht recht weder bloeyen.

Wie can des redens Ser na recht ten hooghsten rommen
O Mosa! comt en helpt my haeren Lof uyt bzoemmen/
Dochtight mijn Herffens uyt Castalis Hepl' ghe Bzon/
Op dat ick een ghe Deught-verhael uyt haer ghecommen/
Wiens wonder-Fackel bzalt ghelijck de Middaeghs-son/
Midts zy 't verwilbert hert tot deught en ootmoet won/
Dit is de Herp daer deur Orpheus Bergh en Dieren
(Dat's wilde Menschen) van haer plaetse trecken kon/
Dit zijn de smaeren en de Deughdighe manieren/
Daer Amphion den Lof van Theben deed' mee swieren.
Dooz Griecken-landt. Ghy dan Const-lievers/ ep en acht
Der dwaesen laster niet/den Crans der Lauwerieren
Blyst eenwigh/daer de saem des Sots als Caf ver smacht/
Schout slechs het dol misbzupeck/bout Liefde en Gendzacht/
Naer ulwes Hersens blam/die ondeught doet ver soepen/
Dorght u na redens-Wet/en bzupekte inder cracht/
Soo sal Rethorica veracht recht weder bloeyen.

Euripides ghedicht verlost de Grieksche Slaven/
 Die anders noch dooz Gout of Sejat/ of een'ghe gaben
 Schenen kringgbaer te zyn van den Siciliaen.
 Euxious Rieden con Arhenen meerder laven
 Van seven Steden die haer waeren onderdaen/
 Jae miiden liever meerder Landts en goets af-gaen
 Van hem te missen: O wel hoogh-gheachte reden!
 Wat heeft Licurgus, Solon, Plautus dooz t vermaent
 Om's Lofs al deughts ghedaen? veel Landen ende Steden
 Ghebracht tot onderschep/ tot Wetten en goe zeden/
 Het misbzuyck wiert ghevzeest/ de konst Godd'lyck gheceert.
 Ha! Traibulus, 't quaet 'gheen veel C'zannen deden
 Wiert dooz u reden als het Caf dooz 't yper verteert:
 O gulde Rieden! doen was uwen C'rans begheert
 Met gout om-welst/maer nu zietmen u Er af-snoepen/
 Doch als het onberstant eens upr de dwasen keert
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

PRINCE.

Ghy Rieden-spotters/ zyn dan oock de Hepl' ghe Wannen
 Die Rieden liefden oock/ by u als zot verbannen/
 So lastert ghy Godts gheest/ den stuerder van haer Dicht/
 Als Moyses, David, die't quaet sochten wot te wannen/
 Oock Salomon, en meer/ wiens Rijn noch leert en sticht/
 't gheen alle herten heft tot Godes Lof verplicht
 Tot eenen Offer Gods/ en reuck hen upr vercoozen/
 't seggh Ja/ mits ghy 't misbzuyck niet scheidt van het licht
 Des lieff'lijcken Gedichts/maer soeckt het te versnoozen
 Dooz schand' onder 't misbzuyck/ neen reden is gheboozen
 Van Godt tot nut en vzeught/ dus scheidt het goet van 't quaet/
 Het maer op redens cracht/ stopt dooz 't misbzuyck u oozen/
 Denckt dat in alle ding misbzuyck't woordt vzeogh en laet/
 Oock in de Godts dienst sels/ dus so ghy middelmaet
 Bzuyck't met opmerck en Liefd'/ en waere vzeed' laet groepen
 Ha Riedens ep'sch/ en schouwtet twist en overdaet/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Liefd' boven Al.

Luyckt gheen Deught.

GOVDA.

Vvt jonsten begreepen.

Refereyn op de Reghel.

EWijt 't Lavender vvic blinckende heeft ontslooten
t Amskels vermaert/ beroemt/ ende seer wijt gheprezen
Const- vzeughdigh Helicon/ noodende de ghenooten
Die naest Maegden des bloets b toone te zyn in desen
Der Kedenrycke Maegt: eerlijc en schoon van wesen/
Doch vut Levender jonck sulche Gheesten const-gierich

Die haer onthoudend' zyn sonder moepten en vzeesen/
Ind' volstand ghe Vereend Landen gheacht manierich/
Creedt dan oock tot Parnas: zyt d' muskenn' s' bestierich/
Ghy naecom' lingen al van Cersithems begheert
Op den Bergh Olymp: oeffent u selven vierich
Om te acnemen wel d verwaende wijs heyt weert/
De Chebaensch' Philosoph utwen spiegel z' leert/
Besweetende al dat op vernufts leest mach schoepen
In Olpe veel meer als in Wynen verteert/
Benest seyd Cicero, aldus 't gheen ghy wilt moepen/
So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Ghy moetet leeren doch/ gh'lijck Chriofotomus zeydt/
Of blyft ghelijck in als 't steenigh onvruchtbaer Landt/
Euen als inden Visch hem gheen gheluyt ontspzeydt/
So Plutarchus beschryft/ comer oock gheen verstant
Wt die de ledigheyt boven 't hooft hout de handt/
Ep oft wy dan alt saem Sardanapalus weeldt/
En 't Gouts- begheerigheyt/ alder deughden vyant/
Spreket Lodovicus, Vives, dat grouwelicke beelt/
Versetten/ sagheneeng wat nutten heeft gheteeldt/
A den- sicht sich die is een d meest' der Consten vyz/
Gh' dachten hielden in waerd' en zinnen onverdeeldt/
Doe d we- sprekende tongh Pistrani stont by/
En Metridarus oock dan mochten segghen wy
Momus stoppen de mond/ zyn flat' ringhe affnoepen/
Detwyl Hermolaus Barbarus woorden by
Werden beneerst/ om dat kerniss' vooz Ebb' soud' bloepen/
So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Dact

Daer is doch een we gheen/ noch ondt heyt so gheduerigh
 Ghenuich om daten aen aller Leeringhen vrachten/
 So Aristot les spzecht/ al ziet Midas dan stuerigh/
 Ijs maer voorstel doen/ aerdt/ nae het Cleanthes achten
 Des onredigh ghediercs/ hier om scherpe de ghedachten/
 Om te versiene u met manier van wel leven
 Het welcke is de Bericht sulck's die te heeten plachten/
 Paulus Bergerius/ en Augustyn daer b'neven/
 Slaet acht/ neemt merck/ en let/ wat daer deur heeft bedzeben
 Marcus Tullius kloeck in stemme/ spzaeck/ en tael/
 Wilt Iulius Caesar de woorden soo te gheben
 En t'beweghent hert/ dat hy ontsloegh t'eenemael/
 Ligarium, oock heeft Euripides verhael
 Deel beswaerde ontlast/ en verlost iyt d'zuck's boepen/
 Laet dit u wysen aen/ verzoght 't is principael/
 d'Gheest Macrobius seyt deur supverhepts bespoepen/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

PRINCE.

Wat hoe/ ofte waerom soudt ghy Amphions kind'ren
 Viuperus ghespys ontzien/ myden/ of schzomen/
 Neen niet meer als Ajax, Vlises conde hind'ren/
 Princen/ moghen zy u schaed'lyck zyn/ noch d'Gouds-blomen/
 Wilt rechts deur Polus, en Eupolus t'onser vromen
 Betooghen 'tvolck's beweegh/ troost/ en sichtighe mede/
 Verclaert met Seneca, hoe dat nits' tlesen comen
 Veelheyt der saken goedt/ oock hoe Euxinus zede
 De Lacedemoniers' wacht een'ghept/ rust/ en vrede/
 d'Atheniensche haest bemoz'w'den/ doen ghestroozt/
 Als wat Milenus meed' nits' sulckes al goet's dede
 Tot verlichtingh d'woonders aen Danubio, hoozt
 Hoe sulckes handel is/ nae Diogenes woort's
 De Ouders een solaes/ d'Arme veracht een groepen
 Des Ryckdoms ende Schat den Ryck- moghenden hoozt
 Een vereerlickingh groot/ pyjst die ontucht versoepen/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Wt jonsten begreepen.

Per Hucazoon Zas. Godts Wet., 7s net.

VLAER.

VLAERDINGS

Re-wier-een.

Refereyn op de Reghel.

VAnmeer het Kederijck (dat met Sint Jobs ghesellen
Met Koussen end' met schoen altijd moet nader hellen)
Wrijt met huyt/met hair/end' sonder recht of re'en
Dan een neuf-wysen hoop/van een hoop plompe vellen
Met bussten woxt ghelonst/met voeten woxt ghetre en/
Soo sal het Kederijck (dat nochtans is niet kreen/
End' somtys wel een roof derf vooz de Helle halen)
Vooz al te veel verdriet verhuysen int ghemeen/
Want daer Woer onverstant op 't Gijn ghedicht sal smalen/
End' 't Kederijcken sal verbinken en verkalen/
Daer moet de Wpse Waeght Rethorica 't gat upt/
Daer false lasterlyck gaen by der straten dwalen/
End' worden seer verleurt/verleurt end' verschabuyt:
Maer wanneer 't onverstant/dat upt onkunde spruyt
Gheclupfert/end' gheknocht ghelept woxt inde boepen/
En dat den gheest 't vernuft het blint vernuft ontstuyt
So sal Rethorica veracht, recht vveder bloeyen.

Het lofflyck Kederijck/dat niattet soete Dichten
De blinden inden gheest de ooghen sal verlichten/
Het lofflyck Kederijck/dat in vergangen tpt
Op't Grieksche Helicon de Menschen pleggh te strichten
Dat dit dus woxt veracht/dat is te groten spyt/
Het lofflyck Kederijck/dat Grieken deed proffyt/
End' in zyn woestigheyt de Wetten heeft ghegheben/
De zielek heeft vergnickt/de harten heeft verblift/
De Menschen wilt end' woest bracht tot een reed'lyck leven/
Dit lofflyck Kederijck dat wijsheyt sal aenleuen
Dat woxt noch seer veracht als 't altoos is ghedaen/
End' 't sal niet bet'ren oock/nu 't volck blift onbedzeuen
End' 't goed woxt quaed aenziet/dooz haer verblinde waen:
Maer als het onverstandt (dat nu is op de baen)
De kemis bande saeck/begint int hert te groepen/
En merckt/hoe zy 't onrecht het Keed'rijck g'act vermaen/
So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

De Reden-konst die wozt (als cozt'lyck is bewesen)
 Dooz een blind' misverstandt/dooz misverstant misprezen/
 Dooz t' misverstant (seg ick) wozt 'tiederlyck onteert/
 Dooz een blind' misverstant/ghelyck wy daer van lesen/
 Dat dooz zyn kenn' loof heyt al oozdeelt recht verheert/
 End' om dit misverstant/ dat 't rede-ryck seer deert
 Te helpen aen d' een kant/ te saghen upt de Landen:
 So raed' ick 'tiederlyck/ dat zj het nutte leert/
 End' met ghelycke maet niet oozdeelt d'onverstanden:
 Waer d'onverstand ghen hoop die't daegh'lycks sal aenranden.
 Met redelyckheyt verwint/ met reden als 't behoort/
 Met reden die d'onre en met reden maecht tot schanden/
 En reden die dooz re'en d'onred'lyckheyt becoort/
 Met reden/met ghedicht/met 'tiederlycke woort/
 Dat all' onred'lyckheyt met reden can af-snoepen/
 En als de red'lyckheyt d'onreden dus verstoozt/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

PRINCE.

Indien het Rede-ryck/ met reden can verwinnen/
 Wat heefmen meer te doen/dan d'onverstand' ghespinnen:
 Met reden t' ondergaen/met reden/met bescheyt
 Te maecken datse zyn veranderlyck van sinen/
 Op dattet rede-ryck/daer veel van wozt gheseyt
 Ghestelt wozd' naecht end' bloot in zyn eenvoudigheyt/
 End' om dit werck in gang te helpen/moestmen maken
 Een loffelyck ghedicht/dat 't nutt' met vzeughd' upt'zeeyt/
 Waer mede datmen soud' den groben Mensch ghenaken/
 En mettet Snaren-spel der Rede-rycke spracken/
 En mettet Snaren-spel der Snaren zoet ghezangh/
 Der Menschen beest'lyckheyt mocht upt' de zinnen raken/
 Der Menschen onverstant/dat nu vast gaet in swang'
 En 'tloff'lyck Rede-ryck t'hans maecht al byp wat bang'/
 Dat sal hem selven wel als dit gheschiet verfoepen/
 Wanneer de red'lyckheyt d'onreden heeft in dwangh'
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Aensiet Liefd'.

L. V. Wael, 1624.

B. E.

BEVERVVYCK,

VVyuycken Toorn.

Refereyn op de Reghel.

De Reden-rijcke Konst/supper en onghescheit/
Certydts so hoogh vermaert/by Princen ende Heeren
In 't Raomisch en 't Griecsche Land/een pegelijc bekenit
Daer voozstel ende nut/Rethorica ter eeren/
Sal ick verhaelen hier/ op hoop van af te weeren
Menigh nydigh hart/ daer meed zy wert gheplaecht/
Dat dooz onwetentheyt het goet in 't quaet verkeeren/
Als menigh neuswijs Mensch die in 't gheen hem behaecht/
Sijn selven laet voozstaen/hoer jonck of oudt ghedaecht/
Die niet doet naer zyn zin/of daer hy of gaet praeten/
Stracks 't selve gantsch veracht/als 'them niet wort ghebraecht/
Daer steets met achterclap/op weggen ende straten/
Als Nonnus elck bespot/en Zopius vol haeten/
Dat peder hem besiet/sonder niet ander te moepen/
En recht zijn selven kent in al zijn doen en laten/
So sal Rethorica veracht,recht weder bloeyen.

Als men overdenckt wat Iosephus gaet betuygghen/
Hoe David, en Salomon op Kijn hebben ghestelt
Verschepden Deers en goet den Heere toe te supghen/
Esaiaas oock/ schreef zyn Loffanck 't wort vertelt/
En Ieremias meed' dien Goddelicken Heldt/
Welck hier wert voozt ghebraecht/om u te doen wesen
Van meer Godsalighe Mannen/ die meed in het velt/
Als Ambrosius, en Gregorius gheheten/
De Stadt Athenen oock en dient hier niet vergeten/
Is dooz het maecken ziet van eenighe ghedichten/
En Sparta desghelijc dooz 't schryven der Poeten
Met een goet vermaen wederom zijn gheschieden
Die heel waeren vernielt/vermeerdert/en in 't lichten
Ghebraecht dooz soeten Kijn/dat veele ginck besnoepen/
Als men so Const ghebruyckt/'t zijn Redens van ghewichten/
So sal Rethorica veracht,recht weder bloeyen.

Dat yemant segghen wil/en Levens-konst verachtet/
 Doo; dien dat altemet's pet zotheys wert ghepleeght/
 Het welcke dick gheschiet om daer niet naer te trachten/
 Waer tot afkeerigheyt een peggelijck wert beweeght/
 Want hy spieghelt hem sacht/wanneer een ander sneeft/
 Het is noch meerder Lof om konst te doen verstercken/
 Of soo daer yemant is die daer is onbeleeft
 In 't gheen hy maecht of Dicht/ als onbeguame Clercken/
 Van sulcken neemt af heer als ghy het gaet bemercken/
 Dit gaet haer eyghen aen/maer niet de konst gheheel/
 Waer die uyt rechter Jonst altyt uyt Liefde wercken/
 En dat doo; pbers-lust is zelden groot krackeel/
 Alsdan de Liefde bloept/ dus volghet sulch bevel/
 Ghebruyekt de konst tot nut/en twisten wilt versoenen/
 En acht gheen Opders boos in dit 's Weelts Dieel/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

P R I N C E.

Een vollen uwen Lof Princes wy niet verhaelen/
 Verstant by ons noch is/verbozghen ofte cleyn/
 Wy hopen metter tyt/het beter te vertaelen/
 De gonst neemt doo; die daet/segghen wy int ghemeyn
 Dat elck zijn eyghen thyn/hiel supber ende repn/
 En bleef by zyn beroep/en 't gheen dat hy aenvaet/
 So sal die Edel konst weer comen inden treyn
 Als zy doo; is gheweest/ die nu is inden haet/
 Cerlijck maecht u ghedicht/en betoont metter daet
 Dat ghy den Toorn vviijckt, soo wel van Mensch als Godt/
 En dat uyt Levender Ionse, en vveelt niet obstinaet,
 Verwerben ghy dan sult hier naer het beste Lot/
 En menigh die daer zyn van waen-wyshedden zot/
 Sullen verdwynen ziet/dus laet 't Lavender groeyen/
 Als Midas al haer doen/hout by daer meed' den spot/
 So sal Rethorica versacht, recht weder bloeyen.

Wy wijcken Toorne

86
L E Y D E N

Den Palm-boom.

Refereyn op de Reghel.

Wel wonders baert de tijt/ bzeugt/ en veel ongenuecten/
Den eenen heeft playzier/ en d'ander leyt in suchten/
Den eenen spijgh om hoogh/ en d'ander valt te gront/
Den eenen wozt verbruct/ en d'ander erst de Druchten.
Dan 's Werelts overbloet/ 'tgaet dus/ Fortuyn is ront/
't smiert d'een ter deuren upt/ en d'ander inden mont/
Maer hoe 't hier is ghestelt/ men bruckter wepnigh reden/
Daer meest nae dient ghetracht int leven 't alder stont/
Maer neen in plaets ghepleeght/ die spott'lich wozt vertreden/
Hoe leyt Rethorica/ die schoon Princes in zeden
Die eertydts was als pruck/ of trots rieraet int Gout
Daer peders oogh op sagh/ gheliefd' in Dopen Steden/
Daer meed' men sach verciert/ de Philosophen out
Du dooz't acht' loos ghezocht/ en veel waentwysse stont
Wert zy vertreen/ verbruct/ men pooght haer upt te roepen/
Maer als gherechtigheyt/ en Liefd' hier' rvelt behout/
So sal Rethorica veracht recht weder bloeyen.

Dan sal die Edel Const/ die menich nu verachten
Worzen gheliefd/ ghe-eert van alderley gheslachten/
Daer Liefd' en Trouwe bloeyt/ daer bloeyt de reden bast
In ons booz- Ouders tydt veel Const te weghe brachten/
Virgilium den Helt/ de Konst fraep heeft dooz'tast/
Horatij Dichter cloeck/ Homerus hier op past/
Gantsch Konstigh Dicht' en schreef Tantalus. In zijn leven
Heeft Loffelick ghedicht/ Sylum weerden Gast
Dan den Domitiaen/ Doozghmeester was verheven
Alleenlijck dooz' zjn Konst/ Picander weert beschreven/
Filium Theodor, Aristo, en Sabio,
Nazo, en ander meer/ zjn grooten Lof ghegheven
Dooz' haer ghedichten net/ verciert met kloecken zin/
Dees leefden in haer tydt/ als die recht Ziels ghewin
Sochten te erven t'faen/ en d'werelt af te snoepen/
Als peder doet zjn best/ als dees soo ick behin/
Soo sal Rethorica veracht recht weder bloeyen.

My dunckt 't is wonder breeit datter zijn so onbillick
 Verwerpende de Konst/ 't syn enckel wanen grillich/
 Daer pder reed lick Mensch wel weet hier af bescheyt
 Hoe dat Rethorica dooz Const-liebers ghewillich
 Hebben ghebracht int licht 's Pausdoms onred lijckheyt/
 De waerheyt is dooz haer eerst openbaer verbreyt
 Schuyt yemant onder 't Jack der Konst' naers die niet effen/
 En wandelt nae den heylsch moet daerom zijn beleyt
 So menigh Componist/ die Konst en Geden treffen/
 Weetnieten/haters veel/ die 't goet niet 't quaet bekeffen
 Zijn dubbel dick so sijn/ by Bachus gulsich rot/
 Piet dat ick die misbruyckt int minste wil verheffen/
 Want dooz haer souteren wort Rethorica bespot/
 Waer peder Mensch ghene pghyt te doen elck Wet's ghebot
 Dan souder loghentael/ noch gheen misbruycken groepen/
 Als elck hem daer toe snelt/ en oprecht Liefd' zijn Godt
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen,

P R I N C E.

By wie wort meest ghesmaect dan by de plompe grobers/
 Daer gheen vernuft en is/ als stemper's/ bancker's/ hovers/
 Dat's menigh Idioot/ die by wat schijnt in d'oogh/
 En zijn dick vol ghebreck/ twistgierighe saem-robers/
 Dooz haer Rethorica gaet op een Weptgen dzoogh/
 Daer voozryts wel haer saem tot aen de Sterren vloogh/
 In rober Casteleyn/ Fruytier/ en Gistels rypden/
 Doen dooz 's Spaens ryzamp/ het cromme/ trechte boogh
 Datmen de waerheyt niet mocht openbaer belpden/
 Doen saghmen nae't Coneel 't volck d'aven/wagens rypden/
 Rethorica kreegh Lof/ elck nam haer reden-merck/
 's Geliicks veel Dichters nu Lof waerdigh met ons stypden
 Als Mander/ Zouwer hzoet/ en Bred'ro aerdigh Clerck/
 En veel int leven noch/ Konst-oeffnaers hier int perck/
 Die Serlick Pallas Lof vooz peder laten vloepen/
 Ick raed elck tot beslyt/ eert Godt/ doet Liefdigh merck/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

In Liefd' werckende.

Aenmerckt den zin.

SANTVOORT,

Aensiet de Kintsheyt.

Refereyn op de Reghel.

Edzoefde tpden/ach! vol valsche bedriegghelijckheden/
Waer in men ziet dat tgoet van tquade woort vertrede
Merckt aen Rethorica die Edel is van aert/
So ten aenzien van nut/van vermaeck/en van vzeden/
Maer t domme volcxhe segt dat zy onwaerheyt baert
Beusling en mal bedryf welc t vzoog gemaect beswaert

Dan misbzuyck moeder oock/so dat men can besteden
Den tijdt veel beter als in Kedenrijck vergaert/
Ick kent maer goet is goedt/soo dat die goedt opt deden
Misbzuyckten niet hun tydt in volging van qua zeden/
Doch dooz tgoet recht ghebzuyckt men beter kenniss vint/
Datmen upt selfs versier pet voozstelc is de reden
Dooz voozbeelding den Mensch te tomen hoe verblint
Hy dooz zyn dwaes verkies het quade dick begint/
En oordeelt nae t misbzuyck/waer dooz misbzuyck blijft groepen/
Dus soo tvoozstellings nut t valsche oordeel oberwint/
Soo sal Rethorica veracht recht weder bloeyen.

Haer repne aert die is een ander niet berachten/
Maer dooz recht onderwijs naer anders heyl te trachten/
Dooz blp-dicht zy verheught/deur Leer-dichten zy sticht/
Dooz klaegh-dicht zy beweegt/bzengt den Mensch tot aendachten/
Dooz voozbeelds-onderwijs zy tdomme bzeyn verlicht/
Sy is welfegghens-konst/een welfegghende Dicht
En can gheen teere ooz/noch supbere herten schaden/
Wel segghen si pt ghewis/gh'wis segghen is haer plicht/
Daer dooz saecht zy den Mensch van ondenght af te raden/
Hem wy send tot de deught/met voozbeelde van Deughts baden/
En nut berisping van de misbzuycking van Deught/
Sy toont wat elck behoozt te lieben en versnaden/
Wat d'ouderdom betaemt/wat dat wel voeght de Jeught/
Wat elcks endt wesen sal/pijn/dzoef heyde ofte vzeught/
En wat dat elck moet doen/waer mee hem elck mach moepen/
Ghebzuyckt haer naer haer aert dan Mensch te rwiyl ghy meught/
So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Dat elck zient op't mis bypck/ 'twelc segghen woꝛdt vergheten
 En is gheen wonder/ want het doet een peder weten
 Sijn egghen seyls mis bypck/ 'twelck den neuf wijs verdziet/
 En maent wel wijs te zyn/ wert dan met recht gheheten
 Verstandeloos en Romp/ een grobe groot weet-niet
 Die niet naer egghen seyl/ maer anders seplen ziet/
 Therkes egghen wijs is d' Wyse Grieken teghen/
 Den Echphon verwaent op peder saeck aenbiet
 Een gantschen dagh te doen een reden tot be wegghen/
 Tot Virgilius beschump Filistus is gheueghen/
 Avicus egghen wijs Cerbili Espero,
 Petilius en meer d' welssegghers waren teghen/
 Sy zyn al lang vergaen/ en al hun wercken sno/
 Waer d' Wpsen wyse Leer is noch in wesen so
 Dat noch wyt beeler mont haer wyse Leer comt bloeyen/
 Bekent u selfs ghebzeck/ weest int berispen blo/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

PRINCE.

'Twelc segghen nutbaer is/ 'twelck 'tvoozstel doet verstercken/
 En de aenhoorders op dees steden wyt-ganck merken/
 Cineus voozstelling te weghe byngghen kan/
 Het ghene Pyrrhus met Wapens niet can werken/
 Meneni Agrippa verhaelt de Burgers van
 Komen de groote quael die het Lichaem comt an
 Dooz den strydt die ontstaet in d' inwendigh Lidmaten/
 Welck voozstel stilt den strydt der Roomscher Bozghers van
 't Doozstel Simonides, en Euripid been laten
 Hiero zyn Tyranny/ die als Goddeloos haten/
 Verandert int ghemoet woꝛt een Koning beleest/
 De wilde hersens der Egypciensaren vaten
 't Doozstel van Orpheus, Amphioen dies heeft
 Elck redens nut ghebypck ontfangghen/ 'twelck hun gheeft
 Een ware onderschept van't quael/ als't quael comt groeyen/
 Als 'tvoozstel streckt tot nut/ en waent wijs niemant sneest/
 So sal Rethorica veracht, recht vveder bloeyen.

Aensiet de Kintsheyt.

Hout u matigh.

AMSTERDAM,

Oude Camer.

Refereyn op de Reghel.

Iestalighe Goddin/ Minerva toyt vermaert
Wt Jupiters verstandt en Hersenen ghebaert/
Verschijnt daer men met Lof Rethoricam moet bieren
Die rijckst bespraecht is en deuchd'lijck van manieren
Om den misgunner snoot te leeren dooz u Leer/
Dat hy hem naemaels wacht te krencken hare Cer.

Comt met der Maegghden Kap/ Belleriphontis Berggen
Betreedt/ met reden kraft die haer onreed'lijck terghen/
Oft ist ghy t niet alleen bestaet/ Parnassi bloet
Is hier/ die u Goddin d' pver suet open doet.
Snoert bid ick hem de mondt, laet al dees Pythons tonghen
Onder t' Godd'lijck ghebedt van u doch zijn bedwonghen/
Boept haer aen Pluroos luck/laet Cerberi senyn
Haer strecken tot een stilt. Bezyt haer Lof dooz dijn
Wie-mael die Susteren Chooz/wiens stemmen t' Hemel bloeyen/
So sal Rethorica veracht recht weder bloeyen.

Ist dat ghy booz haer vzeest/oft hare laster mydt/
Neemt u Phoebum te haet/die sal u in dees strydt
Dooz Godd'licke Liefd' als verwinster doen bedpen/
Setten Homerum, en Maronem t' uwer zpen :
Die haer ghelauwert hooft heffen op d' Helicon
Derr' boban t' licht des Maens/en t'schijnfel van de Zon.
De Rymmer van de Min sal zijn cloeckheyt niet weygheren
Om haer verdozde stam in t' nieuw Lof te doen stepgheren
In 's Hemels hooghe Slot/waerse is inder daet
En bzalt op t' alder seerst' als hier den dagheraet.
Wat denck ick aen haer pzaecht/ s' is waert eeuwigh te bzallen/
Want 's Werelts Heeren zyn booz haer Outaer gheballen/
Hebben haer Lof verneert/ ghedoot het Scorpioen/
Dat als Saturni Ster met elck een had te doen.
T welck zo ghy nu doek keelt/ of bint aen pfer boeyen/
So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Koeyt/koeyt doch overkuyt. de quaertheyt van't gheslachts
 Dat puer een verfoeyt/ zich selven puyft en acht/
 En seght vrymoedich uyt den bozst/ dat men mach hoozen:
 Dat scheinpeers waerdigh zyn te dyaghen Ezels oozen.
 Die t hier niet doen dooz dien zy beter zyn gheleert/
 Maer om datse dooz t haer niet seer worden ghe-eert/
 Weecht u aen dit ghespuyt/toont dat dees hotte Ezels
 Nihier verder vers zyn van t goet/ als boose Wesels/
 Die niet om te verfaen haer Maegh/ spys soecken/maer
 Dooz gheuoont met de Wolf scheuren het een/en'taer
 Die uyt de natuer spot sal een splinter begecken/
 Alst schoon dat hy niet can syne balck bedecken
 Die men ziet in zyn oogh. Wat is zyn doen dan/ swart/
 Waer dooz de waerste const op't vuyft/ verduyftert wart.
 E gheen al dooz constens-Wet wy trachten te verfoeyen/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

R I N C E.

Ghy Princelijcke Prins, die uyt Levender Ionse
 Dees blyde feest-dagh raemt/aenhoozt hier op het ronst/
 Vrymoedighe beken van d'Egelenier soet luchtigh
 Die schary let op de faem van haer Dooghdesse tuchtigh s:
 En is/ dat noyt den Grieck pet in zyn leven wacht/
 Waer dooz dat hy zyn naem boven de haere bracht?
 Dat Herclus doen met Cocles en meer Romeynen/
 Der Meed/ en Persen daet/haer naem niet en vercleynen/
 Met Emnio zy sayt/ met Basilio meldt/
 Dat Cresi groote schat. Alexanders ghewelbt/
 De Cere van dees Maeght nimmermeer overtreffen.
 En om haer waerde naem noch meerder te verheffen
 Men David zy ghedenckt/wiens Lofzang staet op maet
 Tot haer luyfter en pzonck/jae onsterff lijk cieraet.
 Datmen haer dan omhelt/ en pleeght sonder vermoeyen/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

In Liefd' bloeyende.

HAER.

H A E R L E M.

De Vlaemsche Camer.

Refereyn op de Reghel.

Edel mitbaer Maeght/ hoe licht ghy mi vertreden
 Onder den boet onfacht? in Dopen en in Steden
 Dozt ghy veracht/bespot/ als een Konst onnutbaer/
 En die u Cer aen doen niet sterck bepaelde reden/
 Die wort van 't neus wijs volck gheacht een keuselaer/
 Een tpdot-verdypper/en licht-plouier voozwaer/

Deen zeyt: Wat is de konst? want die haer gaen benninnen
 Dozt by gheen Volck van staet ghe-eert/ of gheacht/maer
 Men segh: 't is een die daer nacht en dagh heel zijn zinnen
 Hangt aen Rethorica/wat is daer meed' te winnen?
 Bzinckt daer een voort/ als ydel Beurs en kas/
 Chups wort qualick voozzien van kleeven en van Linnen/
 Dooz dat zy meesten tyde zitten by 't sot gheblas/
 Schimper s' hout doch op, bemint de reden/ ras
 Maecht selfs mee konstigh Dicht/ wilt dijn tong wat besuoepen/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Rethorica is een Konst/Wel waerdigh om te pypsen/
 Maer het onwerend volck die gaen haer Cer verknypsen
 Met lasterlijck ghesnap/ seggen niet onverstant
 't sou oock wel Dichten wat/kond ick mijn kreucken spysen
 Hier dooz/ of dat ick kreegh roo schyven in mijn haut/
 Een ander segt ick pyhs seer den Coophandel/want
 Hier van de schozsteen roocht/'t ghezijn moet Cetend' blyven.
 Siet hier (o Reden-rijck) hoe ghy aen elcken kant
 Schier wort tot niet ghemaect. O glans van alle Wpven!
 Nut en deughde groot en kannen niet beschyven/
 Want dooz u wort den Lof des Heeren steets vertelt/
 David en Salomon die gingen u verstyven/
 Syrach en ander meer hebben op Dicht gheselt
 Spreucken/ Lofzanghen goet tot sichtiging/ niet verselt
 Synde niet d'ydelheyt/dus Dichters laet so bloeyen
 D' Dicht op maet en zin/op niemant schimpt noch schelt/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

M 1

M 2

Wat

Wat heeft de Redens-konst veel nuts ghebaert/verhebes
Ja menigh Mensch hier dooz gheweest hier in dit leuen/
Deel doncker ooghen zyn dooz Redens-konst verlicht/
Terentius die heeft seer fraep en net ghedreben/
De Creur speelen/waer dooz hy veel volck heeft ghesicht/
Maro en Nafio mee hebben konstigh ghedicht
Tot nut en leering goet van oudt en jonghe Lieden/
Wat groot'e nut en vrucht is dooz konst upt-ghericht
Hier in ons Nederlant/wat nut sachen gheschieden
Dooz de Speelen van Ghent/hoe ginckmen daer upt-wieden
'Tgheen dat onnut haer was/ en int Antwerpse pleyn
Daerde het Lant Inweel/veel nuts/dus naer't ghebieden
Van Rethorica soet/ghy Dichters int ghemeyn
Stelt/schryft/en Dicht tot nut van out/sonck/groot/en cleyn/
Dier straet-Dicht/en onheyl/spot/snaet-Dicht wilt verfoeyen/
Maer tot nut ende vrucht/tot sicht en leering/ repn/
So sal Rethorica veracht,recht weder bloeyen.

P R I N C E.

Het ghemeen Spreeck-woort is by veel: 't Sijn Reden-rijckers/
Opve-simpers/ daer by Dronckaerts en Kannekijckers/
Licht-hoofden/spotters/grof/ ja die vzoegh ende laet
Segghenelck zyn ghebzeck/en selfs zyn't Deught-beswijckers/
Dier dit comt datter veel niet volghen recht den graet
Al naer der Consten aert/maer swieren over straet
Al singer-beenen/en onnutte Dicht voort byinghen/
Hierom woxt zy veracht/dus Dichters hout doch maet/
En wilt zeedbarigh sul zyn en 'tghemoet bedwinghen/
Laet al tot stichting zyn u Dichten/Speelen/Zinghen/
Doet groepen meer en meer de konst naer het betaen/
Wilt onder Honigh zoet gheen bitter galle minghen/
Dolght Kalleyn Houwaert,en vander Voort bequaem/
Dan Gistel vander Mijl,vander Mander Lofsaem/
Heyn us volght steets/op dat de konst mach groepen/
Wlijft vast in Liefd'ghetrou,verheft Reden-rijcks naem/
So sal Rethorica veracht,recht weder bloeyen.

In Liefd' ghetrou.

Omhelst de Deught.

BERGEN.

BERGEN-OP-ZOOM.

Liefde maect Eendracht.

Refereyn op de Reghel.

M te verrhcken van dees Edel Maeghts beminde
 De Keden-rijckers t saem in't Amsterdamsche pleyn/
 Daer dat de Conste bloept/ daer datse is te vinden/
 Hoewel dat menich Mensch hier van ghelijck den blinden/
 Een oordeel van 't couleur gheeft van dees Conste reyn/
 't dunckt haer een zotterny/ verachtense heel cleyn/
 Als spotter's onbewust de Conste zy mispysen/
 Maer 't is ghelijckmen seght het Syzeek-woort in't ghemeyn
 Gheen meerder vpaat heeft de Const als den onwysen/
 Oft diese niet en kent/ nochtans soo canse spysen/
 En maecken seer verheught den dzoeben swaeren gheest.
 Och mochtse ober al met Liefden gonst verrhjen
 Ghelijck' in Grieken en in Romen is gheweest/
 Laet baren schimp en spot/ neus wpsen minst en meest/
 En wilt dees Edel Maeght oft Minnaers niet verfoepen/
 Maer maect u ras van hier/ comt niet op dese Feest/
 So sal Rethorica veracht, recht vveder bloeyen.

Dees Konst was in booztijdt seer Heerelijck verheben/
 En bracht veel nuthepts in by 't Griect en Kroonis gheslacht/
 Sy brachten 't Volck hier dooz meest tot een deughtlijck leven/
 Demosthenes die heeft hier van seer veel gheschreven
 Meest tot der zeden Lof de lieden onbedacht
 Te byngghen tot de Deught soo hooghelijck gheacht/
 Dat Opyheus den Mensch in Velden/ Boomen/ Beken/
 Verandert (so men seght) dat's dat hy heeft ghebracht
 Met zyne Dichten soet/ met zyn seer vriend'lijck sprekem/
 Het zeer Barbaris volck verbeteret haer ghebreken
 Tot d'leven Bozgherlijck' als Doester vande Deught/
 Doozt boozstel van dees Konst/ soo is dan wel ghebreken:
 Dat nut zy heeft ghebaert in d'Oud en in de Jeught/
 Als met een gulden tong' thert bzoecht in sulcken vzeught/
 Als sulcks weer gaet in swang/ en elck dit wil hebzoepen/
 Dat ghy (o supber Maeght) so veel in ons vermeught/
 Soo sal Rethorica veracht recht weder bloeyen.

Het domme neuf wijs Dolck in Reden wierbaren
 Dooz cleynheit van verstandt veracht dees Conste soet/
 Dees const dat is een wit dat doet 't verstant verclaren/
 Dees reden doet den Mensch met Liefde r'samen paren.
 Aurelius hier op ons gheeft een reden vzoet/
 Dees Const van boven comt uyt aller wijsheyt's bloet.
 Horacius gaet oock van dese Const veruonden/
 Dp seght: den Man is w'erde dat men hem Gere doet
 Die deught leert met ghenucht voozdecligh r'allen stonden/
 Sp is het hooghste goede van boven hier ghesonden/
 Soa Seneca verhaelt int Dichten wonder schoon/
 Sp stelt in alles maect/3p weert en straft de zonden/
 Licurgus die ons oock zyn Dichten stelt ten thoon.
 O sup ver Edel Const! wel weert een gulde Croon/
 Macht eens des Ouders Leer van Reden-rijck weer groepen
 In ons lief Vaderlant/3p gheeft veel nuts te loon/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

PRINCE.

Wat Caro heeft beweeght in Reden-rijck te Leeren/
 Waer dooz dat hy verkreegh so loffelijcken naem/
 Was niet om al ondeught in deughtden te verkeerem ?
 Virgilius heeft oock verkregghen zoo veel Ceren/
 Dooz dat zyn Dichten zyn soo Hemels en bequaem.
 Hoozt van Homerus, en van Iuuenalis t'saem/
 Waer dooz den eenen heeft den naem van Pzins ghekreghen/
 Dat elck bespottet en berispet hem dan schaem/
 Dat 3p de Const alsoo onwetend' spreken teghen/
 De Ouders wisten 't Walck hier dooz soo te beweeghen
 Tot eengoet leven/soo dat 3p verlieten t'gnaet/
 Was dit voozstel niet nut/dat peder maectt ghenegghen
 Tot weldoen/eer/en deught/en d'ondeught tegghenstaet/
 Hout dese nutheyt vast/jae nimmermeer verlaet/
 Maer laetse steets by u/ doch meer en meer aenboepen/
 Want uyt Levender lonst de selve niet verstaet/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Liefde maectt Eendracht.

Wie weet der Creken eynd.

ADRIAEN vander CREKE.

B R E

96

B R E D A.

Een is noodigh.

Refereyn op de Reghel.

Also spreeket Godes woort/ 'twelc onse ziel moet laiden
Als dat van Godt den Heer ons comen alle gaben/
Niet quaet/maer goet alleen. Ja 't redelijck verstant
Dat elck gebuycken moet/en nimmermeer begravens
Want hy die also doet verkrijght vsoo Cere/schant.
Rethorica dan is een konste dooz Godes handt/

Aen veelen uyt-gedeelt op 't Vertryck hier beneden/
Die eertydts heeft ghedaen veel vzychten hier in't Landt/
Al wozt zy nu veracht by veelen sonder reden/
Denckt dat onwetentheyt/haet/const nae d'oude zeden/
Want wie can zien haer cracht dooz nydt gheheel verblint.
Gheen wonder isset dan dat op den dagh van heben
Men hier in't Nederlandt veel Const-verachters vint/
Maer treckt u des niet aen ghy die de Const bemint/
Clint op Parnassus Bergh ten sal u niet vermoepen/
En niet de Musen al haer looft en prijst als vint/
Soo sal Rethorica veracht recht weder bloeyen.

Heeft niet dees Reden-konst het repne Woort des Heeren
Dooz Speelen en Ghedicht gaen openbaerlick leeren
En Menschen veel ghetroost dooz Babel schier versmacht
Wsinen d'Wfgodery sach meer en meer vermeerden/
En Godes ghetuyghen soet laghen gheheel veracht/
Want Const-beminders veel hebben alsoen ghetracht
Te leeren 't slechte Volck verstricht in Babels netten.
Den Pary die 't oversach quam sulcks niet in ghebacht
Want Godt en wilde niet dat hy dat zoud' beletten.
Den Heer ghepreesen wert/versoeyt der Menschen Wetten.
Rethorica dan is een Const die 't hert verbiyt.
Dus Momus niet u Volck/die u daer reghen setten/
Welken ghy ontacht en thoont wie dat ghy zyt/
Want schoon ghy dese Const bespot/veracht/bemijt/
Ghy cont dooz dese doet haer Cere niet besnoepen
Als h'eren naemt wert cont dooz haer Liefhebbers wijst/
So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Dit

Hierom Liefhebbers dan/dat weder als een Delt
 Drees Medens-ijdaeghe gheeft Ser/die Konrecht lydte ghevelde
 En inde Conste soet met ons Gheucht wilt Vaten,
 Want als de Meden comt/ gheen onberstant en ghelt/
 Waer moet de Const alijt de overwinning laten/
 't is waer dat 't slechte volck seer neuf wijs boven maten
 Te stellen schynen dooz Methozices ghebezeken.
 Veen zept haer pleggen is bespotten op de straten/
 Pasquillen maken oock/en ander vzeemde treken/
 Verquistinghe des tydts/dzincken gheheele weken/
 Dit berst haer t'saemen upt/ dit leyt haer inden mont/
 Waer Const-beminders al daer teghen sullen spreken/
 V segghen is niet recht/het comt upt quaden gront/
 Want spotten is seer quaet/veel dzincken onghesont/
 Dat elck verachten moet/maer niet de Const upt-roepen/
 Waer zinghen haeren Lof/en dat tot allen stont/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

P R I N C E .

Dus Minervisten al/Const-rijcke Componisten/
 Want eeren wilt de Konst/doch als Poeetsche Christen/
 Waer het seer snoot ghebruyck verjaghet upt u Bildt/
 Want zo die nimmermeer de cracht der Konsten giften,
 't mis bruyck dooz haer verwypt houden als eenen Schildt.
 Weder hem wachte dan/op dat werde ghesilt
 Den achterclap der Const heel bitter en onsoet.
 Want schoon daer yemant is die Const verachten wilt
 Beschaeint so moet hy staen als daer bewijs zyn moet/
 Want de Const altijt sticht/en 'thert verheughen doet/
 Oock in ons Vreughdendal onder het Bercken-Rijs,
 Pu eene saeck heel nut/seer stichtelijck en goet
 Can niet werden veracht dan by het Dolck onwijs/
 Dewyle dan de Const heeft spotters Jonck en Grijt
 Schier nieuwers toe bequaem/dan wel om 't Dee te hoepen/
 So gheeft beminders al de Const met reben vryt/
 So sal Rethorica veracht, recht vveder bloeyen.

Een is noodigh.

Vande Camer van Vreughden-dal, genaemt 't B E R C K E N -
 R I J S , binnen B R E D A in Brabant.

B E R :

BERGEN-OP-ZOOM.

Liefde maect Eendracht,

Refereyn op de Reghel.

Wat Cer/wat Deugt/wat byngt placht ons de Konst te geven
De Edel Riedenryck/ maer laes! nu heel in sieven/
Deur Mars, en Momus bep/gheheel tot niet ghebzacht/
Maer uyt Levender Ionst woxt zy weer opgheheven/
Want by haer is de Konst/ lief/weert en groot gheacht/
Dus roep ick nu als Dood/Mercuri wjs bedacht/
Dat hy de wete doet/ aen die de konst opt minden/
Dat elck syn beste doet/ na pyns en eere tracht/
En thoonen dat ghy zyt/ elck van haer beste vzynden/
Behaecht haer zale schoon/wilt uwe jonst ontbinden/
Bespoept de plaet se net/niet alderhande kruyt/
Dlucht Lauwertarkens eel/besleeckt met groene Linden/
Maect dat Pegalus bloet/daer lustich springht en spuyt/
En dat der Muysen stem/daer vrylych maect ghesuyt/
Laet Midas in syn rust/en hout hem vast in boepen/
Jaecht Charon doch me wech/ met syn ghelapte schuyt/
So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Comt Aristoteles, nu upt den Grieckyschen Lande
Comt ghy Homerus oock/ als maanen van verstande/
En ghy Virgili mee/maect u oock hier bekent/
Orpheus met u spel en zanck menigherhande/
Maet Hof van d'Edel konst u datchycken went/
Maer gheen Konst-haters quaet laet hier doch zyn ontrent/
Want die verachters quaet/die moeten wy versaken/
Want d'Edel Rieden-ryck die woxt van haer ghescheit/
Comt Demosthenes kloeck met uwer Grieckischer spraken
Diemen in Rieden-ryck veel Boecken heeft zien maken/
Staet Rethorica vooz/thoont nu wie dat ghy zyt/
Comt Theophrasto byp. en wilt doch niet versaecken
Dees Edle Const opzecht/ in syht wie dat benyt/
Maect dat doch ober al haer Boeders zyn verblift/
Wilt doch het boos ghespyns nu eens te recht affnoeyen/
Byngt haer gheheel tot niet/ t is nu den rechten tyt/
So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Comt Paris, opper-Ding van d'Amoureuſe Jonghen/
 Comt Ariſtoffanes, die aerdigh hebt ghezonghen/
 Maecht dat Rethorica weer comt in hare Jeught/
 Comt al uyt Liefden hier met zinnen onbedwonghen/
 Laet ons ghelickerhandt nu ſcheppen nieuwe vzeught/
 Want uyt dit Edel Hof ſpzyt niet dan alle deught/
 Sy zyn onwyſe bedacht die deſe Conſt beſtreypden/
 Al is de Menſch bedoeft/ zyt herte weer verheught/
 Comt Pluto uyt de Hel/en wilt ſe doch kaſtynen/
 Gypſ' in Vulcanus tang/doet haer u ſtraffe lypden/
 Al die Rethorica verachten heel tot niet/
 Neemt die in u ghewelt/ wilt gheen Zoyliſten myden/
 Maecht ons dit Volcken gyp/ eer daer meer quaet gheſchiet/
 Vzeugt ſe iurt Dels ghehucht/zingt haer een doebigh Liet/
 Loont haer met ſulcken loon al die de Konſt verſoepen/
 Dan mach dees Edel-konſt leven ſonder verdyet/
 So ſal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

PRINCE.

Comt Iupiter oock hier met u Hemelſche dinghen/
 Mercuri konſtig knecht/ wilt danſſen ende ſpzinghen/
 Diana comt oock meed/ Minerva Liefde thoont/
 Comt Camilia ſchoon die Solimon koſt dwinghen/
 Comt Penticilia, die weerdigh zyt ghekroont/
 Ghy oock Terencius, gheen Pyders en verſchoont/
 Die d'Edel Gedenriek verachten en miſpzyſen/
 Maer maecht dat Liefd' en Trou by haer met vzeden woont/
 En dat zy wort ghe-eert/van Oude/ende Gypſen/
 Laet haer niet dolen meer/wilt haer een plaetſe wyſen/
 Daer zy in vzeden leeft/ een peder doet zy goet/
 Van haer comt niet als vzeught/men ziet daer deught uyt rypſen/
 Daerom Lief hebbers al/ſehept doch eens goeden moet/
 Al is zy ſieck en krank/helpt haer weer op de voet/
 En wilt niet wachten lang/maer wilt u neerſtig ſoepen/
 Ducht enen Lauwer tack/en gheeft haer enen hoet/
 So ſal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Timmert met Liefde.

Koape van't Ionck Vreughden-Bloemken
 binnen Bergen-op-Zoom.

100

B R E D A.

In lyden verduuldich.

Refereyn op de Reghel.

Rhetorica die is een Maeght wel waerdt geprezen
Maer wort dooz spotters quaet getreden met den boek
Zp is en was dooz langh/alsoo wy connen lesen/
Dooz haer geniet hy vzeugt/die by haer soccht te wesen
Vermaect oock s' Menschen geest/en is als honigh soet/
Zp u die haer veracht/wilt doch eens worden vzoet/
Zp bringt Cer en Deught by/ oock een vziend' lijck vermaeckent/
Die haer te recht bemint/die doet zp altyt goet/
En doet den Mensche oock upt-richten schoone saken
Dooz Godts gheest/en dooz haer most d' Afgoderyn staken/
Want zp dooz reden goet 't vuyt ghebreck heeft bechoont/
Die Gods Gheest heeft/en haer zietmen in Liefde blaken/
Want daer goed' reden is/veel deughden daer oock woont/
En die is Reden-rijck wort met Lauwer ghecroont/
Hierom Liefhebbers al/wilt u doch t samen spoepen
Om Minnen dese Maeght/zp haer Minnaers wel loont/
Soo sal Rethorica veracht recht weder bloeyen.

Die dese Maeght recht mint/voelt in zijn hert een vzeugt/
Zp doet dooz Godes gheest veele onlust verdyben/
En die haer recht ghebruyckt/verquicht zp zpue Feught/
Ja dooz de Redenrijck wast den Mensch op in deught/
Dat is doch aenghenaem als het Redenrijck schryden/
Het Redenrijck elck can in veele plaetsen blyben/
Ende dooz Redenrijck wort seer veel quaet belet/
Redenrijck toom stilt tusschen Mannen en Wyven/
En daer goed' reden is/daer is oock Godes Wet/
Dat reden wort veracht/dat comt (hier wel op let)
Meest dooz een dom verstant/dooz Sathans upt ghespooten/
Morus heeft Zoeders veel/maer haer woorden voozet
Zp hem die reden heeft/en daer med' is begoten/
Morus die vlieght dan wech als eenen Pyl gheschoten/
Dit doet de reden-Maeght het quaet doet zp af-sioepen/
Mint haer ghelijck ick doe/ 't heeft my nimmer verdzoten/
So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

En die is **Rederijck** die is **elck** aenghenaemt
Om haer vermaeck lieflyck groot gheacht by de **ouden**
Die Rethorica mint met hert en zinnen t'faem
Die is in syn beroep / neerstich en oock bequaem/
Dooz haer comt groot verstant dat sy den mensch laet houden
Sy doet en heeft ghedaen datmen ledicheyt schouwen
Want niet dan soeticheyt en comt dooz haer in t'licht/
Empedocles die was die op redens maecht bouwen
Hoe aenghenaem was oock al Homerus ghedicht
Virgilius by oock in const noyt heeft gheswicht/
Ende dus sent ander meer / onnoedich te verhalen
Rethorica altydt / altydt den vromen slicht/
En bynght op rechten wech die in onverstant dwalen
Dis waer spotters syn veel die haer met schandt afmalen/
Sulcks laet ons achten niet / maer in reyn liefde groepen
En blyven by de const behouden redens palen
So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

P R I N C E .

Prinz **G**odt **H**eer vande const wilt ons doch goedertieren
Verstercken dooz dijn Geest uyt rechter liefden al
Soo sullen wy bestaen als vrome **O**zangieren
En betoonen dooz const dat wy syn **B**atavieren/
Ende oock dooz de const u loven met gheschal
Soo langhe als wy syn hier in dit treuren dal/
Sal heer ons hert en mont u stedes den lof gheben
Stiert ons doch inden wech die engher is en smal/
Bekeert de boose oock bidden wy **H**eer verheben
En schenckt ons dooz ghenaed hier na het eeuwich leuen
Wilt stoppen oock den mont hem die ons const veracht
Maekt dat het bypl ghedicht van ons wert wech gezeben/
En dat yder dees inrecht omhelsen wilt met cracht
Want sy ghesproten is van **G**oddelyck gheslacht/
En gheen mensch van verstant laet haer uyt syn hert roepen
Du dan tot een bestuyt yder na conste tracht
So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

In lyden v. i. d. d. d. d. :

H. W. Muysenbloet.

102

B R E D A.

'T geloof aengrijpt.

Refereyn op de Reghel.

Rethorica Idoon/ een soet vermaeck eerbaer
Waer dooz men oock becoomt/ een spraecke eloquent/
By d' wijzen eerst verdricht/ by ons ghevolghet naer
Was mi ghestoten ziet/ een wijl tijds aen d' een end
Om dat de luychept / quam woonen daer ontrent/
Met gierichept versaemt / 'twelck is de buerinne
Want gierich gouts ghespups/ tot onverstant zich went/
Becommernis alhier op s' weerelts Cloot hier binne
Zegheeren van dees const / niemant meer ginck beminne/
Daer t nochtans is een deucht / een repn conuersatie
Met recht mach men dan dees const weder beginne/
Ende te comen eens in dees Goddins gracie
Wech moet luychept/ maer beuint d' contemplatie
Van dese soete vyeucht/ haer byant wilt versoepen/
So sal Rethorica veracht recht weder bloeyen.

Cicero vermaert/ Eloquent ende geleert/
Demostenes besaemt/ gheacht in syne tijden/
By dese was de const/ van Rethorica ghe-eert/
En veel meer ander doch/ die ick late besijden
Om dat het ghenoch is ons met haer luyd' te lijden
Als d' beste van verstant/ met Homerus ghespreken/
Dese vaerten ghennicht / ghedurich haer verblijden
In Rethoricas veerskens soet/ lieffelijck uytghelesen
Piet in luychept/ maer in ghedurich arbeits wesen/
Want sonder oeffeningh / en is de conste niet
Soo als Pitagoas seyt/ langhen tijdt vooz desen
Berre moet luychept / 'welck ons brenghet in verdracht/
Van ons wijcken dan/ dat ons gheen schade schiet/
Maer helpen opte been/ en ons daer niet benoepen
Der eeren Rethorica en zinghen een nieuw Liet/
So sal Rethorica veracht, recht vveder bloeyen.

Ghelijck ghesontheyt is d'behoud'nis van't Lichaem/
 So is de Leering doch d'behoud'nis van den Geest
So Aristoteles zept/en ghebet eenen naem/
Rethorica's gheclanck/prijfende minst en meest/
Noch noyt hy hem en schaenden/noch noyt hy hem en vrees
De Konst Rethorica/op't hoogste trap te vieren/
Want het is een vermaeck in't Lichaems soet.Poese
Dat haer verheughen doet op allerley manieren/
Den Mensch het onderwijst/gheduerigh gaet bestieren
Tot een goet verstant/en wijs hept voort gaet gheven/
Waerom wort dees Jongvrouw'/die ons te recht wil chieren/
Dan alsoo seer veracht van Menschen dienu leven/
Ic is het bot verstant en plompheyt daer beneven/
En's Werelts epgheen vrient/soo men nu can bedroepen/
Heder de deure wijst dese faulte boozschreven/
So sal Rethorica veracht,recht weder bloeyen.

PRINCE.

Laet het dan alsoo zijn dooz de seer wjse reden/
Ghelijck Propertius zept/peder wel can mercken/
Datter gheen dinck en is/noch te vinden gheen zeden
Waer dooz den Mensch ghe-eert/doozluchtig t'allen percken
Ghemaket wert veel meer/als dese wijse Clercken
Dooz der Poeten Const/die altpdts sal bipben staen/
Lieff'lijck is haer ghedicht/vermaeck'lijck haere wercken/
Versmadelijck altpdts des lyaerts boos vermaen/
Die licht af-raden sout/om te laten vergaen/
In d'Assen vallen slecht/dese Const hoogh gheacht/
Waer nu zijn zy ghestopt/ontruynt haer is de haen/
Om haer te jaghen uyt/en seggen goeden nacht/
Dooz nu en t'aller tydt/soo hoozt men weer gheen clacht
Leghens repn Rethorica/laet haer op't hooghste groepen/
En treden onder de voet haer vyant nu met macht/
So sal Rethorica veracht,recht weder bloeyen.

't Gheloof aengrijpt.

JONGSKENS.

BER.

104

BERGEN-OP-ZOOM,

Weldoen vervuint.

Refereyn op de Reghel

Is Peste/dueren tijdt/Oorlogh/en swaer ellenden/
Dozt/honger/en verdziet/angst/noot/aen allen euderen/
D naecht/omringt en quelt/dan lept geheel verdzucht/
Rethorica vermaert/dooz sinaetheyt/spot/en schenden/
Veel Steden/Dozp/en Dier/wozt daer dan omgerucht/
Den Menschē sucht en claght met vzeese neer geducht/

Der woest/verstroopt/berjaeght/ghebonden/ en ghevanghen/
Het Dec ontvoert en quyt/en allez qualijck lucht/
Ontschaeckt/ontteert/berkracht wozt menigh met verstranghen/
Gheschentaen Lijf en goet/vermoort en opghehanghen
Wozt menigh Arm en lijck verdzucht dooz Oorloghs hant/
De Wetten zyn veracht/een peder gaet zyn gangen/
Men hoozt gheen clachten aen/staet al in quaden stant/
Dol jammer/rou/en wee is dan t gheheele Lant/
Maer als t Lant weder rust/dan zietmen weder groepen/
Veel konsten groot en kleyn/seer frap aen cicken kant/
So sal Rethorica veracht,recht weder bloeyen.

Men ziet den Echten staet in dees tpdte heel bertreden/
Die Cerlijck is in als by peder Mensch van reden/
Gheen Weeduw/Wees/noch pet/en wozt alsdan verschoont/
Veracht is tucht en Cer/tbcgm van alle zeden/
Schand/Onceer/Hoerery/wozt dan seer veel betsoont/
Den Ouderdom veracht/haer Hupen onbewoont/
t Landt ongeboort/en woest/heel ledigh sonder Duchten/
Het dwanck tot arbeyp swaer/en blyben onghelooit/
Wibus vol groot ghevaer/vol schyepen/Weenen sichten/
Is thert alsdan bedracs/vervint met onghemich ten/
Belast/belaen/ontstelt is s Menschen eel ghemoeet/
Verschickt/verbaest ontzet dooz alle die gheruchten/
Die om ons vooz en nae / zyn by in overbloet/
Die Bedenrijcke Const/die wozt dan met den voet
Bertreden/en verdzucht men soecht haer upt te roepen/
Maer als dit cpndt/en dat ons Lant is in vooz poet
So sal Rethorica veracht,recht weder bloeyen.

Als Dyebe/rust in't Lant dan wort water opgheheben/
 De Wetten heel mis bypckt/ dan wort daer meer ghegheben/
 De Byjhepr/vyp te zyn/vyp/los/van allen dwanck/
 Van machmen wel met rust in vreden weder leven/
 Dien mist/dien roock/dien damp van desen byphen stancck
 Die't Hoofte/hert/lyf/en al/die Leden maecte krank
 Is heel tot niet gheklust/dan comt weer op de beenen/
 De Mensche sehter versmacht dooz desen rydt/die lancck
 Hem heeft verduyckt/bedroeft/ in claghen/suchten/weenen/
 Van hoorzmen clachten aen/dan gaermen recht verleenen/
 Wan is en blyft den staet der Echren onghescent/
 Men timmert hout/en maectt dan vyp sonder bereleenen
 Speel-hoven/Wyssen groot/als ons wel is bekent/
 Men jaght/men loopt/men draeft/gheen vrees is ons ontrent/
 Men leeft gherust en stil dooz Dyedes soet besproepen/
 Als d'Ooylogh eyndt/en lust tot ons is om ghewent
 So sal Rethorica veracht,recht vveder bloeyen.

PRINCE.

Als 't Lant schoon is verciert met Duchten int aenschouwen/
 Den Lantman hem verheught/vyp zijnde van benouwen/
 De Peering die begint te groepen over al/
 Een veder is verheught/'t zy Mammen ofte Vrouwen/
 Van d'Ooylogh zynd ontlast/die brengt veel onghenal/
 Den Coopman repst dan vyp/dooz Bosschen/bergh/en dal/
 Pantwerck-ken veelderley/van soozten en manieren/
 Verbliden haer alsdan dooz Dyedes-rusts gheschal/
 Men hoozt alsdan gheen wee/ in vrede goedertieren/
 'tLavenders-bloemken wit/men croont dan met Laurieren/
 Als Dyeughden-bloemkens groen/ter eeren van haer Deught/
 Die haer tot een cieraet seer lustelick verciereen/
 Van plantmen tucht en Cer al inde songhe Jeught/
 Van groeyt vooz haer en rydt in overbloet de vzeught/
 Van wort gheacht dat was by nae heel in't verfoepen/
 Van wort den Mensche bly dooz lust die hem verheught.
 Soo sal Rethorica veracht recht weder bloeyen.

Weldoen verwint.

H A E R.

H A E R L E M.

Trou moet blijcken.

Refereyn op de Reghel.

Dien de wetenschap ghedempt in Lethes bloet
Vergheten waer/en gantsch ghetreden met den boet/
Inzonderheyt tgh: byzuyck en loffelijcke zeden
Van het voozmaemste stuck/het welc een vzoom gemoet
Doet eeuwigh leben dooz de soet-bloepende reden/
Soo waren al de deughd-Helden vooz langh gheleden:

Dooz't schenden van de tpd't uyt ons ghedachtenis/
Die nu noch leben dooz des Hedens-Konst/ en wis
Noch leben sullen/spijt wat dat haer soeckt te schenden.
Noch tpd't noch avontur? daer op niet machtrigh is/
Maer sullen zyn bezuyt tot aen des Weerelts enden/
End' Edel Hedens-Maeght sal noch wel van u wenden
Verghetentheyt. Daert voozt/Deught-Helden/oeffent Deughd/
Wschommert u slechts niet/maer laet dit zyn u vzoughd/
En ghy o Kyners wilt u schand're zinnen moepen/
Dat ghy der Helden lof in Deersen bzenghen meught/
So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Dit is het oudt ghebzyuck vooz langhen tpd't gheweest
Van al de Hedenaers/en menigh' Edel gheest/
Dat zy de wack're Deughd' en Lof der vzoome Helden
(Maer van men huyden noch soo veel tepekens leest)
Maer Hedens-rijcken aert op steck're maten seide/
En haeren roem in sijn/en rype Daersen melde/
Wie zou van Troyens val/ of Hector's moedigheyt/
Of van Achillis kracht/of van het kloock belept/
Van den deurtapten Grieck/en dupsent and're roemen/
Wel heeft den grooten Doozt ghewenscht/ en dit ghezept/
Doen hy Achillis graf bestropde met veel bloemen:
Die nu so eenen mocht tot zyn Trompeter noemen
Als desen heeft ghehad? dat hy mijn daden schreef/
En mijn ghedachtenis daer dooz onsterfflyck bief.
Deughd-liebers soo gh' u wilt tot redens voozdeel moepen
So volght die lusten die dees Doozt zyn zinnen dreef/
So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Wat Menschen dat out ouder Wetten; in ghebzacht
 Die eenigh wildt en woest gantsch leef den ongherecht
 In rupine Velden/ en in akelighe Clippen
 Is kennelijck gheschiet dooz kloecke Redens-kracht/
 Ghestort (eerst wel beleyd) upt zoet-bloepende lippen/
 Wanneer dit saft ghewelt quam in haer oozen lippen/
 So haerde het meerder macht als Yser/ Duyz of Stael/
 Tugghd' dat Chebaensche Dozt/ en Ophien cloeck ter taet/
 Wiens redens Werden niet het Spel recht verghelecken
 Van d' Instrumenten bzaef/ zo soet als Musicael/
 Wiens Hemelsche gheluyt can d'harde steenen breecken/
 Die dooz d'onwetenheyt in 's Menschen herte steecken.
 Daert kloecke Rymers boozt/ en dooz u bzaef beleyt
 Van Redens bapp're houst/ dempt de onwetenheyt/
 En laet u Vaersen in een peders oozen bloeyen/
 Op dat haer Deught en kracht de Weereit wort verheynt/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

PRINCE.

D'uytnemend' Redens-Konst dyt yeder een tot nut/
 Den vroomen tot een roent/ den swacken tot een stut/
 Den boosen tot een straf/ en ellick om te leeren
 Hoe dooz gheleertheits gaef booz onheyl wert beschut
 Haer lievers. Met wat Lof salmen dan u ver-eeren
 O Rederijcke Maeght/ dat alle sinact maect keeren
 Op u bespotters rug. Toont dan u groote gonst
 Lief hebbers vande Deught/ Lief hebbers vande Konst/
 Wilt met ghezang in Rijn/ en Veersen haer verrijcken/
 En op dat onghelerd' onwetenheyt moet wijcken/
 Soo toonen wy ons lust upt recht Levender Ionck.
 Op dat aen d' Eed'le Maeght ons Redens Trou moet blycken
 Met onvernioepde gheest dient dit tot offerhand
 Op Redens Altaer/ die dooz lust gheduyzigh brandt/
 En noch gheduerigh sal't lust-geerigh hert doen gloeyen/
 So dees ghenepgtheyt blyckt aen pder kloeck verstant/
 So sal Rethorica veracht, recht weder bloeyen.

Trou moet blycken.

SONNET
OF
KLINCK-DICHT.

Omt vvaek're SANG-GODDIN
helpt lieffelijc nu queelen
Den Lof van 't Vaderlandt , dat
't langh voorspoedigh blijft,
'Twelc hier so menich GEESE
met soete Vaersen schrijft,
En op verscheyden thoon om 't
braefft' u comt bedeelen,
Iuycht nu , vermaect den lust , met held're soete
keelen
Tot *Godes Eer*, en 's *Lants Wel-varen* vreught bedrijft,
Ghy **BATAVIEN** inde Eendrachts-bant ver-
stijft,
{T vvelc noch als voormaels moet ons meeste voor-
spoet teelen,
Band uyt de nyd'ge *Twist*, soect *Rust* en *Lust* gemeen,
Helpt 't neus-wijs *eyghen*. waen onder de voeten
treen,
Dat *Liefde*, *Vrede* steets mach meer en meer vermeerden
Bemint de waerheys glans, *hout een in't hert*, u heyl,
Op Godt betrouw, haet trots, bedect u Naestens feyl,
Als ghy vvild u gheschied , en denct *Wie faelt mach*
keeren.

G.G. *Wie faelt mach keeren.*

MIDDELBVRGH,

't Bloemken Iesse.

Liedeken/Op de Stemme vanden 89. Psalm Davids.

Wp byz Peberlants-wolck// comt zingt den Heere blyz
Want onder 's Hemels wolck// heeft hy u gemaect vyz
En uwe schichte sterck// van nieu (wyt liefd) herbonden
't is Heer alleen u werck// dat wy niet zyn verflonden
Dooz tweedzachts misverstant// dus zingt niet stem
men moedigh

Lang blijf ons Vaderlant,, in Eendrachts-bant voorspoedigh,

Wy waren seer bezweet// vol angst/verdziet en smart/
Doen den twist-tupmel-gheest// de zinnen hadd' verwart/
Beyd' in kerck en 's Lants staet// was groot ghekijs gheresen
Dooz onrusts quaden raet// heeft d' een d' and're mispzesen/
Maer Godts rechter handt// beschut ons overbloedigh/
Lang blyf ons Vaderlandt,, in Eendrachts-bant voorspoedigh.

De Waren zyn ghestilt// die ons doen dreyghden/ Heer/
Den bukten-wyant wilt oock stutten t' uwer Eer/
En die noch binnen zyn// al haer raet slagghen bzeken/
Dat zy met haer senijn// de wrome niet en seken/
Thoont ons aen elcken cant// u Liefd' en gonste gloedigh/
Lang blyf ons Vaderlant,, in Eendrachts-bandt voorspoedigh.

Ghy hebt veel Jaren langh// ons Vaderlandt bewaert
Dooz der Maranen dwangh// die Czampe baert/
Ghy hebbet Roomsche Jock// van onsen hals ghenomen/
Den Spaenschen ouden wock// en is oock niet gheromet
Tot zyn vooznemen/want// wy segghen noch demoedigh
Lang blyf ons Vaderlant,, in Eendrachts-bandt voorspoedigh.

PRINCE.

Comt dan Peerlantsche Maeght// en looft met soet gheluyt
Dien: vooz u sozghes draeght// bidt hem dat hy zyn Wuyt/
En d' Heeren Staten t' saem// met den Pyns van Orangjen
Bewaer: dat zy bequaem// weerstaen t' gewelt van Spangjen/
Dat wy tot 's wyants schant// (en Godts Eer) zingen goedigh
Lang blyf ons Vaderlant,, in Eendrachts-bandt voorspoedigh.

In minnen groeyende.

Godt is mijn Burght.

LE Y D E N.

Orange Lely.

Liedeken / Op den zin :

Lang blyf ons Vaderlant in Eendrachts-bant voorspoedigh,

Op de Stemme :

GAILLIARDE ANGLOISE.

I.

Oo't kindt ghebaerdt / ghezoocht aen 's Moeders
bozscien zoet/

Met sinerten/ pijn/en angst sozghvuldigh opgheboet/
Dem vintd verplicht / bericht ghestadigh haer te
vrijsen

Daer alle Eer en danck gheduerigh te bewysen

So zyn wy dooz natuer verpandt

Ge wenschen in t'ghezangh

Dat ons weldadigh Vaderlande

In rust mach blyven langh.

I I.

Soo lang als Sorn' en Maen/en al der Sterren schijn

Ken't 'tbland' ghewelf so claer ghestellet sullen zyn/

Soo langh/en langher soo't den Heer is aenghename/

En ons waer' nut/ter noodt/en tot ons heyl bequame

Moet blyven hier de soete Rust

Het voetsel vande Ziel/

Dat gheen onweder noch onlust

Daer stooze noch verniel.

I I I.

Dem zy ghedaneht/gheloost/die ons zo lang en wel
Hier heeft ghejont/ dat wy van 's bypandts clauwen sel

Doch zyn bevypt/bewaert na IJf en Ziel boozsuedigh
 Daerby gheplant so groen het Olyfackken vzaedigh/
 Syn licht verdypt hier dupst ren nuff
 Tweedzacht en Oozlogh swaer/
 En ons booz t boof haer cracht en list
 Ghenaedelijck bewaer.

IV.

Wid Godt den Heer/ van wien ons comt ghedaelt
 Syn gonst so groot/en ons so Hemels schoon doozstract?
 Dat wy in Rust en Lust vooztaen noch moghen leben
 Dooz Eendzachts- handt/verknoot als Schichten zeben/
 Met Liefd' / met kloech belepdt vol trouw
 Ghebruyckt in recht saysoen/
 En dan besproept dooz s Hemels dauw/
 Tblpft als Laurieren groen.

PRINCE.

In sulcken standt het Landt dus zynde soet ghebeught/
 Laet ons met Rust en Lust ghenieten s levens vzeught/
 Doch eerst en meest met alle cracht/ghedacht en zinnen
 Des Heeren Woozt/aenhooyzen zoet en recht bewinnen/
 En dan elck vzyupt s levens Jonst/
 Laet vloepen vzeed s gheschal/
 So mach elck zien dat repne konst
 In Liefden groepen sal.

In Liefden groeyende.

Ick vvensch om 'tbest Celosse.

SE Ge

SEGVVAERT.

Segh vvaerheydt.

Liedeken / Op te Stemme:

ô Rethorica Bloemken puere.

Met Lof stemmen op zyn gheheben
Vreughdigh tot Godt met herten bly /
Die zo lang van ons heeft ghedreven
De wyede Spaensche Heerschappy/
Dooz den Nassouschen Helde kloeckmoedigh:
Die becht op dat ons Vaderlande
In Vrede lang blyve voozspoedigh
Ghehecht om Gendrachts vasten bandt.

Wie zou sulchs niet hert-grondigh wenschen:
Ons Vaderlande twelck is vermaerd /
Dooz een Herbergh der vreemde Menschen
Die soecken haer zielen welbaert/
Die wyt een pber zyn ontspronghen
Om te leven gherust en stil
In zyn consciency onbedwonghen/
Alsoo hy Godt behaghen wil.

Of den Paus dreygd' / of Spaengiaerts woelen:
Met veel dursenden in 't ghetal/
Des Heeren hulp wy steers ghevoelen/
Die dooz ons is een stercke Wal
Daer dooz dat zy al moeten swichten/
Hoewel dat zy 't hadden ghepast/
Des wy in synt van haer aenrichten
Wy de Vpheynt noch blyven vast.

114

Onder 't ronde beloop der Sonnen
En kan gheen Landt wesen bespoort?
Daer men claerder zou hoozen konnen
's Heeren Salighmakende Woorz/
Tot doetsel van veel duysent Zielen/
Liebers van't Vaderlant ghetrou/
Die't al tot des Spangiaerts vernielen
Willen by-setten met Nassou.

PRINCE.

D'oppersten Prins aller Princieren
(Die ons betwaert upt 's Levens Jonst)
Wil gheluckigh laten regieren
In ons lieve Vaderlants woust/
Ons Overhept tot vreughtes verstoppen
Verbult met Goddelick belept/
Op dat wy langhe moghen blyben
In Gendracht vast/ en Segh vvaerheyt.

Segh vvaerheydt.

P

LEYDEN.

LEYDEN.

Liefd' es 't Fondament.

Liedeken. / Op de Wyse:

Laet ons den Heere loven,
Prijft zyn Almachtigheydt.

1.
Met recht machmē wel wyse
D' aenghename Eendracht,
Want zy ons gaet bewyfen
Haer sterckheyt groot in macht/
Niet en mach meerder krencken.
Als tweedzacht boos van aert/
Laet ons daer wel op dencken
So blijft vrede bewaert.

2.
Het is een grooten zeghen
Daer dat de Dzyde woont/
Eendzacht wert daer bereghen
Die oock liefelijck loont/
Sp daelt van boven neder
Tot rust naer onse wensch/
En bloept ghelijck den Ceder
Derquicht den goeden Mensch.

3.
Ewedzacht maect boos en nydig
Den Mensch wat hy begint/
Dies hy 't verderf onpdyg
Maect in zyn selven vint/
Eendzacht die doet vergeten
Al 't leet wel eer gheschiet/
Wil daer niet meer of weten
Nicht het ghelijck als niet.

4.
De gulde Eendzacht vzeugdig
Lang by ons blyven moet/
Dit is ons wenschen deughdig
Dat tweedzacht onder voert
Gheheel mach zyn vertreden/
Op dat de herten trou
Roepen met goede reden
Leest wel ghemoet Nassou.

Prince.

Prins dus is nut seer goedigh
Dat blyft aen elcken cant
Des Eendzachts bāt boozspoedig
Lang in ons Vaderlant /
So sal de Dzyde blyven
By peder een ontrent/
Die vzeughde can verstyven
Als Liefd' es 't Fondament.

Liefd' es 't Fondament.

Trou baert vrientschap.

GOUDA.

GOVDA.

De Goudts-Bloem.

Liedeken / Op den Keghel:

Lang blyf ons Vaderlant in Eendrachts-bandt voorspoedigh.

STEMME: *Het Nachgezackten kleyn.*

WEl aen God der Heerscharē
Die van 's Werelds begin
(Dooz u eeuwighē macht)
Gast nae wensch om bewaren
d' Mensche u wijs hepdt in/
Doet noch werckende kracht
Des Gheestes vol boozdacht/
En kenniss niet verbreemen/
Soo blijft en zal Eendracht
In Liefd' volcoom toe-nemen/
Ja bloepen dach en nacht.

Ghy die doen niet verstande
Verbulden d' herten rijck/
Deughdelick hebt bekleedt/
En gaven beiderhande
Toeliet sonder beswijck/
Heerschapp' p erven deedt
Over wat d' Hemel breekt
Begypt/die die u vreesen
Doet vryen soomen weert
Vaderlande blijft in w' sen/
Dat d' pdt danck' igh bekeedt.

Dooz welboene aenschouwen
Op dit lust-sozeest Hof
Dw' wonder wercken goedt/
Die de gheboden houwen
Des gheisof t' uwen Lof/
Crouwe behaegh' igh voet/
Mits d' krachtighe kracht doet
Vermoorden quaet opsetten/
Dernieuwende t'ghemoedt/

Jont thouwen uwer Wetten /
En blyvende voorspoet.

Deel raedtgeber s wilt gheben
Shelijck zynde u Doozt/
Betrachters der Waerhepdt/
Dooz-ganger s van vroom leven
Als die draghen recht' boozt
Inder herten berept
De Keghels der beshepdt
Een ghemepnte vol hopen
Levende toeghelepdt/
Die ghy hebt anberlopen
Kust en Breeb' toeghe sept.
Prince.

Du Dins dit salinzinghen
Die smoozen pbel Cer
Doozspoet bestendigh ziet
De kroon der weistinghen
Godtruytigh vanden Deec/
Met Borgherlich ghebedt/
En behulp' lick ghen et
Wt Jonsten by d' Gouds blomen
Begreepen ons gheschiet
Gheduerigh als den Dromen
Eendracht dooz Godts onthiel.

Wt jonsten begreepen.

Per Hucal(zoon Zas.

Godts Wet.,, /s nee.

VLAERDINGS

Liedeken / Op den zin :

Lang blyf ons Vaderlant in Eendrachts-bant voorspoedigh,

Na de Stemme :

VANDEN 68. PSALM.

I.

Wangh' blyf ons Vaderlandts-ghewelt/
In Eendrachts stercken bandt verselt /
Langh' blyden onse Steden/
Langh' blyf al onse Borgheer/
En al het gheen' ghe dat ons is /
In Eendracht end in Vreden/
Langh' blyf al ons ghemeene nutt'
In Eendrachts-bandt / ons Landts beschutt' /
In Eendracht / end in Trouwe /
In Eendracht / end in Trouw' ghebest /
In Trouw' / die ons ghemeene best,
Met Eendracht can behouwe.

I. I.

Eendracht maecht macht (als men leest)
Want t heeft altydt alsoe gheweest :
Dat doo Eendrachts verbonden /
Dat doo Eendracht (dat stercken gheeft /
En vooz zyn macht gher niet en beeft)
Sijn macht ger wierde verstonen :
En dat een grooten macht ghen hoop.
Veld-bluchtigh raecten opter loop /
En dat veel macht' ghe Lieden /
Die niet Eendrachtigh wilden heen :
Dan wepnigh Menschen zyn vertre' en /
Dan weyn' ghe moesten vlieden .

I. I. I.

Doo Eendracht ons Landts ooghen-merck /
Doo Eendracht / ons Landts sterckst' hol-werck /
Doo het Eendrachtigh leven :
So is ons Landt dus langh bewaert /
Doo is ons Landt dus langh ghespaert /

118
En in voorszpoet ghebleben/
So is ons Landt ghebenedyt/
Doo heeft ons landt tot 's byands syt/
Tot syt van't Machtigh' Spanjen
In Eendzacht's-bandt ghebloept altpyt:
End' met Eendzacht ghedaen vrosstyt/
Dooz d'opsicht van Oranjen.

IV.

Godt die de Eendzacht seer bemint
End' waer Eendzacht hout vooz zijn kindt/
Sal d' Eendzacht niet verghten /
Maer sal all die eendzachtigh zijn:
Hier gheven Welck ende Wijn:
End' spysen om te eten/
Hy sal (men mach daer vast op staen)
Al die in Eendzacht's-band voozt gaen:
Hier rijckelijcken zeg nen/
Hy sal zijn kindt/ de waer Eendzacht/
Dat hy bemint/dat hy gheeft macht.
Met zyn voorszpoet bejegen.

V.

Des mach ons Nederlantsch' Gemeent' /
Die met Oranjen is ver-cent/
Die met d' Oranje Stammen
In Eendzacht's-bandt is vast verknocht/
En tot de voorszpoet is ghezocht/
Wel op de Eendzacht vlammen/
Des mach ons Nederlantsch' gheslacht/
Dat dooz Eendzacht zijn heyl betracht/
Met ons wel zijn bly moedigh/
Met ons wel zingen handt aen handt:
Lang blyf ons liebe Vaderlant-
In Eendzachts-bandt voorspoedigh.

Aensies Liefd'.

R. V. Wael., 16:24.

BEVERVVYCK.

Wywvijken Toorn.

Liedeken / Op den zin:

Lang blyf ons Vaderlant in Eendrachts-bandt voorspoedigh.

Op de Wijs:

DEN TYDT IS HIER.

De Eendrachts macht /
Doo spoedigh t'allen tyden /
Dy sonder clacht /
Lang blyft ons Vaderlande /
Als met voordacht /
Men ziet aen alle zyden /
Dat wert ghetracht /
Te keeren ons Vyant /
Aen elcken cant
Waer hy hem keerd / of went /
Om hem te bewysen goet /
Dat wy behaelen prijs / en moedt /
Als hier onrent // zyn aencomst wert bekent.
Doo langh Nassoutw'
d'Edel Vyns van Orangien.
Ous blyft ghetrouw /
Met d'Heeren Staten meed' /
Wepndt van routw'
Sijn wy booz die van Spangien /
Wiens krauck gheboww'
Op een gheveynsde breed' /
Tot elcker steed'
Men ons die weer aenbiedt /
Dat wy als Onderdaenen // zeer
Soud' kernen die Maranen // Heer /
Belofte ziet // Is kraucker alseen Riedt.

Dooz d'Winter strangh.
 Die ons sel quam besoecken/
 Des Vpandts gangh
 Men haest vernomen heeft.
 Dooz sulck bedwangh
 Gendrachtigh als den kloecken/
 Spanglaerden bangh
 (Dooz die het heeft beleest)
 Menight gheineest/
 Van roud ghebleven dood/
 't wasser al in roeren// doen/
 Soldaten ende Voeren//coen/
 In grooten nood//vertrock de Vpandt blood.
 Dooz sulck ghewelde
 Alsmen daer mocht aenmercken/
 Elcks als een Helde
 Die trock stout-moedigh boozt
 Op't gladde veldt/
 En stelden haer tot wercken
 Doo zy ghesteloc//Daer waren als 't behoort
 Van Zuyd en Noozde
 Doozspoedigh opten tocht
 Met Vplen ende Haecken//blaentw/
 De Burghers saghmen waecken//gaentw/
 Om wel bedocht//te keeren't Spaensch ghedoecht.
 Prince.

PRINCE soo blift
 In Gendachts-bandt te saemen/
 Dat langh berlyft.
 Om keeren vroegh en laet/
 Doozspoedigh dyft
 Het den vpyant by naemen/
 Ons macht verstyft/
 Dus Weest niet obstinaet,
 Leght of den haer//Die by u is begonst/
 Laet trontw' by u blijcken//dier/
 Want wy den Toorn vijcken,, hier/
 Ghebruyck de konst//Aluyt Levonder Ionst.
 Wy wijcken Toorn.

H A E R L E M.

De vuyngaert-ranck.

Liedcken/

N A D E S T E M M E: Van Helena.

Langh blyf Godts Gheest en Doozt op onse Ziel en Monty
Langh blyf by ons ghebruyck de rechte Leer ghesont/
Lang blyf des waerheits-glaes op onse kruppen vloedigh/
Lang blyf ons Vaderlant in Eendrachts-bant voorspoedigh.

Langh blyf de waere Liefd' in onser herten: Slot/
Langh blyf in ons ghemoet het recht gheloof van Godt/
Langh blyf Godes ghenaed' op onse kruppen goedigh/
Lang blyf ons Vaderlandt in Eendrachts-bant voorspoedigh.

Langh blyf de dolle nydt des Dypbels upt ons Landt/
Langh blyf de waere vreed' by ons tot rust gheplant/
Langh blyf by ons [o Godt] dees gaven overvloedigh/
Lang blyf ons Vaderlandt in Eendrachts-bant voorspoedigh.

Langh blyf de tyranny der bloet-honden te niet/
Langh blyf van onsen hals het toeghelepydt verdziet/
Langh blyf t hups van Nassou (als voozen) woom en moedigh/
Langh blyf ons Vaderlant in Eendrachts-bant voorspoedigh.

P R I N C E.

Langh blyf ons Borsgher in Dreed' in Liefd' en Rust/
Langh blyf by haer den ouden Bataviersehen lust/
Langh blyf Godts kracht by ons tot smaet des tyants bloedigh/
Langh blyf ons Vaderlant in Eendrachts-bant voorspoedigh.

Liefd' boven Al.

Lyuyckt gheen Deught.

L E Y E

122

LEYDEN;

In Liefd' vverckende.

Liedeken/ Op den Reghel:

Langblyfons Vaderlant in Eendrachts-bandt voorspoedigh.

NADESTEMME:

Onlanght vroegh in het Morghen-roor.

Heeft nu te samen Lof en prijs
Den Heere der Heyscharen,
Met Keelen, Pfallters, Snaren,
Die ons als in een Paradijs
Hier heeft soo langhe Iaren
Bevryt voor drucks beswaeren,
Voor het Spaensche ghebroet,
Enckel bitter als roet,
Welck doch niemant en doet,
Dan tyranny onsoet,
Elck hem van zonden boet,
Godt sal ons noch bevaren.
Heft op demoed'ghe handen doch
Ghy trouwe Batavieren,
Burghers, en die regieren,
Eer dat u weder-vaert bedroch
Van die bloedt-dorste gieren,
Die om u heenen swieren,
Groot en cleyne neemt acht,
V van twisten doch vvacht,
Houdet Vreed' en Eendracht,
Want Eendracht die maeckt macht,
Bidt Godt dach ende nacht,
Dyn wensch sal hy u stieren.
V Overheyt vveest onderdaen,
Gheenfints u laet bekooren
Van die haer flux verstooren
Alsmen hier strijdt moet vanghen aen,

Das

Dat men u leydt te vooren
Schattingh om Kryghs-oorbooren
Maectt gheen queft, maer als Helt
Onderrecht, die daer ſchelt,
's Lants Regenten ghefelt,
Want Schriftuer die vermelt
Weeft onderdaen 'tghewelt,
Wederſtaet niet met tooren.

Hoe ſalmen Godt te vol ghenoegh
Loven met hert en tonghen,
Die voor ons Oud' en Ionghen
Dus langhe Iaren ſpaed en vroegh,
Ons vyant heeft ghedwonghen,
Lof moet hem zyn gheſonghen,
Want tot hyden men ſiet
Ons zyn jonſt is gheſchiet,
En ons vyant verdriet,
Al haer dreyghen acht niet,
Volght 'tGoddelijck ghebiet,
Schrickt niet wort ghy ghedronghen.

B E S L U Y T

Gheeft onſen **PRINS** naeft Gode lof,
Door zyn regieringh goedigh,
Is Godt ons dus behoedigh,
Hy ſchickt ons Prins en Raedt in't Hof,
Harten als Leeuwen moedigh
Teghen het oorlogh bloedigh,
Door d'Eendrachtighe hant
Sietmen aen elcken cant
Wordt gheſtut den vyant
Langh blyf ons Daderlant
In Eendzachts-bant voorſpoedigh.

Aenmerckt den zin.

In Liefde werckende.

124

SANTVOORT,

Aensiet de Kintsheyt.

Liedeken / Op den zin :

Langh blyf ons Vaderlandt in Eendrachts-bant voorspoedigh;

Nae de Stemme :

Sal ick noch langher in heete tranen.

I.

Eendracht is wanneer de ghemoeden
Ver-cent doo? Godes wille zyn/
Dan werckt elchs wil d'anders behoeden/
Dan treckt men al te saem een lyn/
Dan ducht elchs smert
Des anders hert/
Dan sterckt elchs Liefd' d'anders ghebrecken kleen
Elck niet alleen lyd/ 't lyden is ghemer.

II.

Hier doo? groept dan d'Heplighe Dzebe
Vernoeginghe en ware Lust/
Hier grypt haet/nydt/noch twist gheen stede/
Maer wort doo? Liefd' al upt-gheblust/
Liefd' overwint/
Wat toorn begint/
Liefd' evenaert wat schadelijckste is/
Opghen schae of ghemeen verderffenis.

III.

Als willigh dan elck is gheneghen
Om zyn sich self en ander nut/
Zendt d' Opper-Heer zyn milde zegghen /

En booz onheyl 'tghemeen beschut/
Ja keert de straf
Dan't Lant wel af/
Sent dan welbaert/neeringh ende boozspoet/
Wiz den Mensch goet doet/Godt doet den Mensch goet.

IV.

Deel Rijf kens swack aen een ghebonden
Die werden sterck dooz anders kracht/
Maer als elck alleen werdt ghebonden
So is het teer en heeft gheen macht/
Dereenight dan/
Men weerstaen kan/
Maer 't vyer datmen in eyghen boesem draeght
Dat is de kancker die op 't meeste knaeght.

PRINCE.

Eendzacht die hout de sterckste Beste/
Tweedzacht vernielt en werpt ter neer/
En ghelijck Eendzacht is 'tghemeens beste/
So is tweedzacht het quaetste weer/
Ons Vaderlandt
Met Eendzachts-bandt
Langh blyf om-gozdt ist moghelijck altydt/
Doozspoedigh vry van inwendighen strydt.

Aensiet de Kintsheyde.

Hout u matigh.

AMSTERDAM.

126

AMSTERDAM.

In Liefd' bloeyende.

Liedeken/

OP DE WYSE: De lustelycke Mey.

1.

Almachtigh/ eenigh/ eeuwig
Godt/
Verand'rick/ noch verganchlick/
Al- b heerfer Heere Zebaoth/
Dooz u moet zyn ontfanchlick
't Heere ghebede van d Eglentier,
Dat zyn ontfancht dooz 't kraech-
tigh vier
Van Liefd' apt u geboozen/
D Godthept dzaecht te boozen.

2.

Dat u al-beschickende kracht
't seifd' gheliefd' te verrijcken
Met wyshept die weick eens
berisnacht
Croonen Croon doet bes wijcken
Dat de Wet zyn boven t gheveidt
Die droom is aen het roer gestelt
En d eersten Ingheseren
In Landts dienst niet vergeten.

3.

En is dat ghy dit Vaderlant
Met ghenadighe ooghen/
Die geen baec quelt aen elck eant
Kenzen wilt met den hooghen/
Bewaren dat in 't oude gheloof
Gheven 't geen vyant tot een roef
Noch valsch gheciende Vynden
Die zich meer als dit munden.

4.

Dat elck ziet op 't ghemeens-
best
In 't ghebien en gh' hoozsaemen/
Dat de Deught zyn in elck ghe-
best
En billichet doet raemen/
Dat Manhafrigh zyn het beliet/
't Welck in stoute kriegghshandel
schiet/
En tusschen Rook en Wapen
Gheen twist zyn om betrapen.

Prince.

Godt/ Vader/ Zoon/ Heplighe:
Gheest
Daerachtich In Liefd' bloeyend',
Mijn beed ghezang ghebachtich
weest/
Hout ons in Eendracht gloeyend
In Eendracht/ ghelucks-sonda-
ment/
Dat zyn het cleyn doet wassen/
Maer rwer-dzacht 't groot bere-
wassen.

In Liefd' bloeyend'.

© 3

HAER

H A E R L E M.

In Liefde ghetrouwve.

Liedeken / Op den zin:

Lang blyf ons Vaderlant in Eendrachts-bandt voorspoedigh.

Op de Wyse:

Den lustighen Mey Christus playsant.

1.

Lof / Wys / Eer / Danck / yz Godt Almachtigh goet
Van zyn groote ghenade /
Die hy bewyft wyt louter liefde soet
Men ons vzoegh ende spade /
Hy sterckt zyn swacke leden teer
En hout zyn kerck meer ende meer /
Iae bewyft ons ghestadigh
Dooz't Spaens ghebroet moordadigh.

2.

Met Den / noch Tongh / noch Mondt en can niemandt
Ghenoeghsaem zyn verhaeligh
De weldaedt die Godt doet 't bereenight Landt
Wt rechte Liefde straeligh
Gheeft hy ons Doester-Heeren vzoem /
Hy laet van den Orangien-boom
Spruyten tacken vzychtaerigh /
Die den Chyn zyn bewaerigh.

3.

Wandts ghewelt stozt hy ter neder heel /
En vzeckt haer loos aenflaghen /
Hy gheeft ons Wyzs hier in het teggen-deel /

Wep

128
Heplēn spoet in zjyn daghen
Godt waech voor ons dagh ende nacht /
Hy gheeft ruste ende Eendracht
In ons Vaderlandt zedigh /
Het rechte trouwe vzedigh.

4.

Zucht/zinght in't hert vzeughdigh Baravia,
Looft den Schepper ghezeesen
Dooz Julants-twist of verderfflycke scha
En hoeft ghy niet te vzeesen:
't Eenstemmigh woordt/wozt nu ghehoordt/
Burghers Eendracht men in u spoordt/
Dies den vpant ontzinnigh
D niet kan zjyn verwinnigh.

Prince.

Lof opperst' Prins, die't al regieren gaet
Daer u wil en behaghen/
Gheeft rust en vzed' in kerck/in staet/in staet /
Laet ons Prins niet vertragen
In zjyn dienst om den vpant si rangh
Te heeren sterck/gheeft Heer dat Langh
Blyf ons Vaderlandt vzedigh
In Eendrachts-bant voorspoedigh.

In Liefd' ghetron.

Omhelst de Deught.

BERGEN.

BERGEN-OP-ZOOM,

Liefde maect Eendracht.

Liedeken / Op de Wyse:

VAN DEN 91. PSALM.

HEt Landt van Griecten seer vermaert
Cost d'Oorlogh houden teghen,
Van XERXES macht gheenints verdaert
Als kloecke Helden pleghen,
Maer doen'tydt wiffen al te saem
De een Stadt teghen d'ander,
Seer lichtelijck en seer bequaem
Verwan haer ALEXANDER.

Wanneer een Prins zyn Kind'ren al
Veel Pylen t'saem ghebonden,
Die t'saem te breecken haer beval,
D'welck zy niet doen en condon,
Daer naer gaf hys' haer een voor een,
Blyft t'saem, en wilt ghedencken
Ghelijck ghy dees licht breeckt ontween,
So soumen u oock krencken.

SARTORIUS stelt een quaedt Peert,
En ginck een Man ghebieden
Sterck-man treckt teffens uyt den steert,
D'welck niet en cost gheschieden,
Daer naer nam hy een Jonghen teer
Die trock allencken haeren,
Blyft ghy niet t'saem ('t is u een Leer)
Soo sout ghy oock noch varen,

Tgheten

'Tgheen ick hier vooren heb ghezecht,
 Dat fiet op onse Landen,
 Den Vree tot Vtrecht opherecht,
 Laet die blyven in banden
 Eendracht maect macht tot aller tydt,
 Dus wilt die zeer beminnen,
 Ghy vvort daer door gheheel bevrydt,
 V Landt is niet om winnen.

PRINCE.

Princesse schoon Hollandfche Maecht
 Met al u naerghebueren,
 Ghy hebt soo menigh Vorst behaecht,
 Hout vvacht tot aller uren,
 Waect als de Craen met achterdacht,
 Ghy sult altydt beclyven,
 So ghy vast blijft in goed Eendracht
 Ghy sult in voorspoet blyven.

Liefde maect Eendracht.

Wie weet der Creken eynd.

ADRIAEN vander CREKE,

BREDA.

B R E D A.

Een is noodigh.

Liedeken. / Op den zin:

Lang blyf ons Vaderlant in Eendrachts-bant. voorspoedigh.

Na de Stemme:

De fiere Nachtegale, &c.

1.

O Nederlant gheprezen/
Schoon rustplaats uptgelese
Hoe lustigh ist om wesen
In u seer schoon Landouwen/
Het doet van d'zuck ghenesen.
Den Mensch met u verresen/
Veracht/ verjaecht/ begresen
Dooz Wabels booz upspoutmen/
Menschen vol nydt en haets/
Die u Heer doen veel smaets/
En kellen met haer Maets.
Den Afgod in u plaets/
Ja vzenghen in't verseeren/
Die hem niet willen Ceren/
Dus looft den Heer der Heeren/
Die plaetsse gheeft
Daer eick in ruste leeft.

2.

Den byant comt bestyden/
Met kracht sonder vermyden.
Dit Landt aen alle zyden
Met zeghen overgaten/
't Is booz hem crups en liden/
Maer booz ons een verbliden.
Dat hy niet can in schyden
Den Cupn seer vast ghesloten/
Want schoon hy daer nae tracht/

't Is te verghhefs bedacht/
Om dat dooz Godes kracht
Woont in ons Lant Eendracht
Hoe wel eertpdyt verschoden
Wt dese schoone Doven/
Doch dooz u Heer van boden
Ous weer verleent/
En 't Landt gheheel vereent.

3.

Laet Eendracht zyn bevonden/
In ons Landt t' allen stonden/
Hoe wel Heer onse zonden
Dooz u grantich leelich riecken/
Want tweedracht onghelonden/
Dernielt en herft verflonden.
Derwoest Landen en gronden/
Exempel aen de Griecken/
Dier Landt tot haeren fleur
Hadden in haeren fleur/
En quam niet dese scheur
Dooz tweedachts quaep colen/
Dat macht haer is ontmenen/
Ghedoebet veel vromen/
Is dit niet al ghecomen
Dooz desen stroom
Dan t'weedachts quaden boom.

Mus.

Prince.

4.
 Wilt ons daer booz bevaeren/
 En altpdt openbaeren
 Die spinnen tweedzachts-garen/
 Dat rust by ons mach blippen/
 Gheeft oock in onse Jaeren
 Deel neeringh en welvaeren/
 En Babel met zyn Schaeren
 Wilt dooz u handt verbyppen/
 Die haere macht aenwent/
 Op dat werde gheschient
 Dwen Naem groot bekeut
 Tot aen des Werelts ent/
 Behoudet onse Pylen
 Dooz Eendzachts vaste stypen/
 Laetse Heer niet dooz-ypen/
 Maer onsen Schildt
 Dit Liefde wesen wildt.

O Prias van Eeuwigheden
 Verciert doch onse Steden
 Met Eendzacht hier beneden/
 Dat bidben wy ootmoedigh/
 Verhoort doch ons ghebeden
 Daer me wy booz u treden/
 Dat 't Landt naed'oude zeden
 In Eendzacht/bant boozspoedigh/
 Want Heer ghy zyt de Maan
 Die alleen helpen can/
 Daer wy troost wachten van/
 Wilt doch moet gheveden
 De Edel Heeren Staten/
 Den Prins met zyn Soldaten/
 En al haer Onderfaten/
 Dooz Liefden trou
 Het Edel bloet Passou.

Een is noodigh.

Vande Camer van Vreughden-dal, genaemt 't BERCKEN
 Rys, binnen B R E D A in Brabant.

82

BERGEN

BERGEN-OP-ZOOM.

Liefde maeckt Eendracht.

Liedeken / Op den zinn :

Langh blyf ons Vaderlandt in Eendrachts-bant voorspoedigh.

Nae de Stemme :

Si tanto gratioso.

I.

D'Wysheyt van hier boven /
Int Vaderlandt / beneden hier ghezonden /
Ghy zyt weerdigh om loben /
D' Lof is groot by yeder een bebonden /
Langh blyft ons Landt // in Eendrachts-bandt /
Deur u heel overbloedigh /
Twist en onvreden // ghy soecht staegh te vertreden /
Heel voorspoedigh.

II.

D'Overhepdt te beweeghen
Het wyshepdt goet / dat is al u hanteren /
Dan comt des Heeren zeghen
Deur d'wys beleyt / en wysfelyck regheeren /
Eendracht maeckt macht // wel hier op acht /
Ons Vaderlandt verheven /
Blyft deur u staende // nimmermeer ist vergaende /
In dit leven.

III.

Soo langh de wysheyt krachtigh
In onse Steen de overhant mach houtwey

Soo

Soo blijven wy Eendrachtigh
 Den vbandt straf en kan ons niet benouwen/
 Sijn macht is kleen/ als Godt alleen
 Het wijshepdt ons wilt laben/
 Wie mach ons deeren/ of pewers me verbeeren/
 Prins/ noch Gzaven.

III.

Men moet de wijshept pypsen/
 Die't Landt vast bindt met eendachts-bant verkooren/
 Sp komt van boben rypsen/
 Van Godt alleen/maer van gheen Mensch ghebooren/
 Het Landt hout zy// uyt slaverny /
 Alsoo't noch claer mach blijcken/
 Hout haer in waerden//ghy Princen hier op Herden.
 Sonder wijcken.

PRINCE.

Prince goedertieren
 Die't Vaderlandt van alle quaedt comt vpen/
 Deur wijshepdt en manieren/
 Al soeckens u hier te bzenghen in Ipen:
 Al deur fenijn/ of ander pijn/
 De Heer sal u bewaren/
 O Prins verkooren/ van Passouwen ghebooren/
 Godt wil sparen.

Liefde maect Eendracht.

Timmert met Liefde.

B R E D A.

In lyden verduldich.

Liedeken / Op den zin:

Lang blyf ons Vaderlant in Eendrachts-bandt voorspoedigh.

Op de Wijse:

O Schoonste Personage.

1.

Godt Heer der Heppscharen
Behout ons Lant in Eendzachtz-bant voorspoedigh/
Schut des vbandtz Dienaren
Die zeer bloet-dozstigh comen oberbloedigh/
Op soecken Heer // u Woordt en Ge/
Soek u Welck t'onder-hynghe/
Bringht haer Raedt-flaeghen
Tot haerder eyghen plaeghen
Sonderlinghen.

2.

O Liefd' ghy ons betoonet/
Want ghy u Kerck in He'erlandtz-perck houdt vzedigh/
Neder niet rust daer woonet/
Hoe dat hy is als hy stil is en zedigh/
De Leeraerz hoorz // daen nae Godtz Woort/
t'Overhepdt 't Smeert ghebyupcken
Teghen verraders/
Soek alle Godt versmadersz
Doen zy dupcken.

3.

Daer hintmen in Chronijcke
Sen Landt so cleyn en reyn van sulck vermoghen/

Soo schoon en oock soo klyck
 Dat Spaengiens macht soo dickwils heeft gheboghen
 Als Belgica// dooz Godts ghens.
 Du ghedaen heeft veel tyden/
 Den vbandt wijcket
 Als den Leeuw eens op klyckes
 Moet hem myden.

In dit Landt staet seer schoone
 Een Hof met Lof seer vol van wyse Heeren/
 d'Oraingens Prins s Landts Croone/
 Met d'Staten s Landts daer dagheijcks verkeeren/
 Ons Prins houdt wacht
 Dagh ende Nacht
 Met Ruyters en Soldaten/
 Die vzoomlijck stryden/
 Om ons en t Landt te vryden.
 Conser baten.

Prince.

Prins Godt ons Lot verheben/
 Wilt den Heldt vzoom den Prince van Oranjer:
 Doch een lanck leven gheven/
 Belet t booznemen vanden Wolf van Spanjer:
 De Staten wilt// o Heere milt
 Gheven een hert cloeckmoedigh/
 Dat zy Eendzach igh
 Den boosen vprant vprachtigh
 Weeren vzoedigh.

In lyden verduldich

H. W. Muysenbloet.

B R E D A,

'T geloof aengrijpe.

Liedeken/ Op den Reghel:

Lang blyf ons Vaderlant in Eendrachts-bandt voorspoedigh.

N A D E S T E M M E:

'T ghelas van myner Ieughe.

1.

Angh blyft ons Vaderlandt
In Rust en Vrede,
Door Godts seer sterke handt,
En verleent mede
Ons een Prins seer vermaert, van Orangien,
Die altydts opte vvacht,
En naer de vvaelvaert tracht,
Teghens Spangien.

2.

Want Vrede is den bandt
Van vastigheden,
Onvrede maect tot schandt
Landt ende Steden,
Hoe wel hebben gheacht veel boose Menschen,
Om ons te samen al
Te brenghen totten val
Naer haer boos wenschen,

Nassau

BERGEN OP-ZOOM

Nassauwens-Haen die leefte
 Door Godts ghenaden,
 Die sich rontom ons gheeft
 Vroegh ende spade,
 Met Godt gaer hy te raedt in zyne faecken,
 Soo dat den vyandt boos
 Naer zyn voornemen loos
 Niet can gheraecken.

IV.

d'Heeren Staten oprecht
 Onse Lants-Vaders,
 En thoonen haer niet slecht,
 Maer zyn vergaders
 Van 's Landts middelen goedt, om te betaelen
 Den seer kloecken Soldaet
 Die voor 's Landts vrydom staet
 Om Eer te haelen.

PRINCE.

O Prince Godt Eerbaer,
 Wilt doch vermeerden
 Den Vrede voor en naer
 Tot uwer Eeren,
 Wt rechter Liefden soet, laet altydts bloeyen,
 Op dat u Heyligh Woordt
 Werdt gheleert met accoordt,
 En liefflijck groeyen.

't Gheloof aengrijpt.

IONGSKENS.

BERGEN

BERGEN-OP-ZOOM.

Weldoen verwint.

Liedeken / Op den zin :

Langh blyf ons Vaderlandt in Eendrachts-bant voorspoedigh.

Nae de Stemme.

Ick roep u ô Hemelsche Vader aen.

Door lust/ tot rust van Oorlogh/ want
Die was in't eerste bloedigh/
So comt daer nae rust (nae mijn verstant)
Dooz't ghewelbt van Eendrachts-bandt/
Lang blyf ons Vaderlandt
In Eendrachts-bant voorspoedigh.
In vrede zietmen aen elcken cant
Veel Consten overbloedigh
Ghemaeckt seer fraep van 's Meesters handt/
Dus wijcht dan des Oorloghs-brandt/
Lang blyf ons Vaderlandt
In Eendrachts-bant voorspoedigh.
Den Bouman verheught vzo van menigh quant/
Die hem als dan niet woedigh
En quellen noch soecken op Landt of zandt/
Dooz den vreed' die haer verpandt/
Lang blyf ons Vaderlant
In Eendrachts-bandt voorspoedigh.
Overlast/ Cracht/ Oneer/en Schandt
Die ismen dan verhoedigh/
Men breecht dan tot niet der vreeeder tandt/
Die dan zijn in vzedes standt/
Langh blyf ons Vaderlant
In Eendrachts-bandt voorspoedigh.
Dus is dan den vreed' als een claer Diamant/
Seer lustigh/stil/ en goedigh/
Als d' Oorloghe/ rust/ die hier veel vermant/
Als ons is seer wel bekant/
Langh blyf ons Vaderlant
In Eendrachts-bant voorspoedigh. *Weldoen verwint;*

145

HAERLEM.

Trou moet blijcken.

Liedeken / Op den zin :

Lang blyf ons Vaderlant in Eendrachts-bant voorspoedigh

Na de Stemme :

Silvester inden Morghen-siondt.

Ghy die bestuyt den snellen loop
Van't Star-draghend' ghebou/
Bestuyt dooz Eendrachts-bandt den kindop
Doozspoedigh vast en trou/
Van ons bereende Vaders-Landt/
Op dat wy langh in vrede
Bedyt dooz des verraders-hande/
Bezitten onse Steden/
Laet haet en haet-sucht/ende staet-sucht van ons blien/
Doo sal dooz de oprechtigheyt
Ons Landt veel deught gheschien.

Dat alle twist verbannen wy/
Tot boozdeel van Godts Kerck/
Dat oock niet een dan aen een zy
Het eyghen Liedens-werck
Ghestelt wort in verghetenheyt/
Op dat de Lied' mach bloepen/
En ware trou d'ontwetenheyt/
Daer deur komt uyt te roepen/

2 2

Warc

Waer dat oprecht en trontwe Liefde plaetse heeft.
Daer zietmen dat de Mensch met rust
En lust eendrachtigh leeft.

Stret dan o Opper-Hemels-Dooght.
De herten van de gheen
Die ghy by ons in staet verhooght
Dat zy eendrachtigh een
(Ghelyck een bondel pylen) zyn/
En daer dooz quaet om breecken/
Laet s' alcydt soo bevonden/
Op dat dan wert verstecken
Van zyne hoop ons byandt/ die nu op ons loert/
En dat hy nimmer tot ons last
'C boornemen boos uyt-boert.

Prince.

Het Passans Edel Huys/ en Bloet/
Inzonderheyde de Dorst
Die met een vast gheneghen moet
Ghewapent heeft zyn borst/
Wilt Heer met u ghenaed' en hande
Steets by zyn en behoedigh/
Langh blyft ons lieve Vaderlande
In Eendachts-bandt voozspoedigh/
'C welck wesen sal wanneer dat peders Trouwe blyckt,
En met oprechten raede en daet
Het Vaderlandt berryckt.

Trou moet blycken.

Ghelyck

GHelijck t' **LAVENDER** is soet-reuckich steeds
 bevonden,
 Soo is de Reden-Vrou, vviens lieffelijck gheluyt
 Klinck al de Werelt door, en gheeft, vvaer uyt dat
 spruyt
 Rust, luste des ghemoedts, vreught, vrede t'allen
 sonden.

Wie saelt mach keeren.

LEYDEN.

In Liefde vverckende.

Knie-werck/ Op de Dzaghe:

**Wat vyfheydt meest tot Lof de Reen-Vrou
baren kan?**

It comt my nu te vooz/ ick vind' my als ghedronghen/
Wt myne soete rust schiet ick daer als verschickt/
De fama blaest de Tromp/ versamelt oud' en jongen/
Om hoozen 't recht bediedt van haer gelievers tongen/
Wat wijsheyt dat Reens- Dyon wel op de reden micht
Tot lof hier baren kan. Ick stont schier als verstrickt
De slaep had my om-baen/ ick wist naen wat te dencken
Doch my quam pets te vooz/ t'ghen 'thart wat heeft verquickt/
Of uyt Pegalus bloet my pement vocht quam schencken/
Hoe-wel ick hadd' van doen om onverstandt te krencken/
Wel overvloet van't nat op myne teder haert/
Ick ben te plomp en dwaes/ my sat daer me te driencken/
My zinnen swieren wilt/ verby/tert/ en verwart
In myne fantasie/ doch zijnde dus ghetart
Om antwoorden dees vzaegh/ bestond ick wat te zinnen/
Ick dacht/ ziu ick 't niet recht/ my daerom naecht gheen smart/
Eck byenght maer vooz den dagh 't naest hy sal come: binnen/
Ick handt my als die graeght/ om me wat Eers te winnen/
Ick dacht op Redens- Dyon/ wat wijsheyt soet van aers
Op baren can tot Lof/ ick cond' 't niet houden binnen/
Maer byenghen vooz den dagh Deughts-konst-oeffning vermaert/
Gerlick in sprak/en zangh/ Const 't uyt en onbes waert/
Dus d' wijsheyt meest tot Lof/ die y baer: onbes veghen
Gerucke reenen zangh/en deughts-konst-oeffningh plegghen.

In Liefde vverckende.

Aenmerck den zin.

LEYDEN

144

LEYDEN.

Liefd' es' t' Fondament.

Knie-werck/ Op de Vraghe:

Wat vvijsheydt meest tot Lof de Reen-Vrou:
baren can ?

Het vvit Levender s'choon uyt 's Levens Ionst' gaet vraghen:
VVat vvijs heyt meest tot Lof de Reen-Vrou baren can?
Welch het vvit Accoley, is een Liefdigh behaghen/
En wilde wel met lust daer yet verclaren// van/
Dies zj haer rupd' verstandt niet en sal sparen// dan/
Want zj' mit van dees Vrou ghestadigh hout in Ceren/
Daerom 't liefst l'ick ghebruyck neemt in bewaren// an/
Sy sal haer nur met vzeught u dan ten rechten leeren/
Dus zjn zj seer verdwaelst/die haer selfs van haer keeren//
Want d' Oude hebben haer ghenoeimt Hemels van aert/
Dies zj haer nuttighepdt niet en wilden ontbeeren/
Maer hebben die te niet als Bloemkens t' saem vergaert/
Want wijshepdt haer met recht by haer nootwendigh p'aert/
Dooz haer soetighepdt groot/die zj peder can gheven/
Gheen wvshhepdt wert bespeurt waer dat zj wert ghespaert/
Daerom roept ober-luyt: o bloem waerdigh verheven/
Wat vzeught/sa wat vermaeck weter dooz u bedzeven/
't bedzoefde gheeft ghy troost/blipschap hout ghy in staet/
Dooz u kipmerij soet/die dickwils is beschzeven
Dan seer veel Gesken kloech/die veel rpd's vzoegh en laet
Daer in hebben besteeft/doch niet om eyghen baet/
Welch haest verkeeren kan/die haer daer toe bereyden
Wat wijshepdt zj meest baert/bemint waerhepdt gheen haet/
't is redens kenniss recht van d' oureen t' onderschepden.

Liefd' es' t' Fondament:

Trou baert vrientschap.

GOVDA.

GOVDA.

Vv. jonsten begreepen.

Knie-werck / Op de D'aghe:

Wat vvyfheydt meest tot Lof de Reen-Vrou
baren kan?

D E Wyl 't Levender vvit hier uyt Levender Ionst
Draeght de ghenoten al/ die inde Redens-Konst
Haer verthoonende zyn. In 't Anstelsche Parnas
Vvat vvyfheydt meest tot Lof de Reen-vrou 'tbeste was?
Dermits de reden meest deur veel onreden groot
Dikmael ghelastert wort/en l'pdet veel aenstoot
Van Momus en Mydas, en alle die Reen haten/
En opt hebben ghehaet. O reden boven maten/
Doozichtighepdt in al is u een gulden Croon/
So de Wyse Dan zept/zy maect u ciersel schoon/
Want de doozichtighepdt beschut den Mensch vooz't vallen/
Soo dan de Reen-vrou baert doozichtighepdt in allen/
Welck groote wyshepdt is/ en daermen lof van krijght/
Die vande Aerden af tot inden Hemel stijght/
En climpt van trap tot trap/dus ghy Redens-Wyous-kind'ren/
Die hier doozichtig is/niemandt en sal hem hind'ren/
Doozichtighepdt is Deught soo Aristoteles schrijft/
En Deught doozichtighepdt/al ist datmen wel krijft
Om Lof v'zys / onverdient/ dus d' onvoozichtighepdt
En is gheen wijshepdt-lof/soo als voozen ghezepdt/
Maer die doozichtig leeft/hier uyt jonsten begreepen,
Baert hem selven een Lof/dus segghen onbeneepen
D' Gouds blom/ dat d' Reen-Vrou meest Lof en wijshepdt kan baren
Deur doozichtighepdt al met Reden te verclaren.

Wt jonsten begreepen.

Cloeck-moedigh strydt.

VLAER.

14
VLAERDINGEN.

Aensiet Liefd.

Linie-werck/Op de Draghe:

Wat vvijsheydt meest tot Lof de Reen-Vrou
baren can?

H A! Minnaers vande Maeghd/Levender schoone bloem/
Hoe soecht ghy 't waerde Lof van u end' ons vziendinne/
Ghy soecht de wijsheydt selfs/ die haer den meesten roem
Haelt uyt een peders mondt/ haert in een peders zinnen.
Dooz eerst/ hier schuypt haer Lof/ dat al die haer beminnen
Dooz heimis vande re'en/ de reed'lyckheyt voldoen/
Want als men blood'lyck sal he'en-liebers naem beminnen/
Wat helpt/ tgaet clek sich tot gheen he'ens-betrachtingh spoen/
Dan' tghen hy and'ren leert/ het sal den laster boen/
Maer als zijn eyghen werck comt met zijn Leer vereenen/
So sal de Rieden-Dron daer duysenden op woen
Ghenieten Lof end' Prijs/ die by nae is verdweenen :
Een and'ren is den roem Methozicas verscheenen/
Wanneer men' tnoedigh nut met vzeughden leeren kan/
En met Orphei Harp/ de harten hart als Steenen
Met 't Snaren-spel beweeght/ en sachjes haer treckt van
O'heploosen wandel-pat. Ha! waerde kenniss' dan
Die in betrachtigh' byald' / end' weet dooz konst te sichten
't Verwoest' tonreed'lyck Volck/ dat met meest alle man
Meer' op het leven ziet/ dan op Leer end' Ghedichten
Des Leeraers leven self sal meer als Leer verlichten/
End' leert hy 't nutt' met vzeughd' dat is meest elcks begheert/
Des wijsheyt sal dan 't Lof van d' he'en-Dron meest oprichten/
Dat men met weldoen sicht/ en 't nutt' met vzeughden leert.

Aensiet Liefd.

Sticht of svvyght , C. I. van Aerd.

Ⓒ

HAER.

H A E R L E M.

In Liefde ghetrouwve.

Knie-werck / Op de Dzaghe:

Wat vvyfheydt meest tot Lof de Reen-Vrou-
baren kan?

De Reden-rijcke Vrouw kan sulck een wijs hepdt baren:
In den Mensch/ dat hy hier dooz zijn selfs kent wel/
En dooz dees kenniss kan hy dan niet re'en verklaren
Wat recht of onrecht is/ of hoe niet goet op-stel
Den Mensch hem voeghen moet/tot nut/en stichtingh
siel

Dan zynen eben Mensch/ ja hier dooz wort gheprezen/
Met Lof/ der Redens-Vrou/en al spottery sel
Dooz dooz't kennen sich selfs verwozpen en verknusen/
O Reen-Vrou/ dees wijs hept baert ghy repn upt ghelesen/
Dat dyn Minnaers niemant scheel-oogigh aen en zien
Dooz gonst of eyghen-baet/ maer niet kenniss by desen
Gheben elck konst-oef'naer loon nae 't werck om verblipen/
Sijn hert 'twelek lust verweckt om reden niet r'ontblipen/
Maer om tot meerder Lof en Eere te gheraechen
Wi het self kennen recht zietmen veel nut & gheschien
Op 's Werelts ronden Clood/het selfs kennen can maechen
Datmen het recht/ recht upt spreecht/ en onrecht gaet laechen/
Sich selfs kennen dat baert in ons hert en ghemoet
Een rechte wetenschap / dat wy nacht en dagh waechen/
Hoe wy niet stichtingh niet/en rechte leeringh goet
Het veel-hoofdigh Dier/ hier tot zeebarigheyt vzoet
Zinghen maghen/ hierom ziet hoe 't Lavender vzeughdigh
Oeffent haer nacht en dagh/ om 't werven kenniss soet/
Om leeren nut niet vzeught in Liefd' ghetrouwve deughdigh.

In Liefd' ghetrouw.

Omhelst de Deught.

H A E R .

H A E R L E M.

De vviyngaert-ranck.

Amie-werck / Op de Daghje :

Wat vvijsheydt meest tot Lof de Reen-Vrou
baren kan?

Alle wijsheyt is zotheyt dan 't gheen Godt ons geeft/
Wernidts den Mensche upt sich selfs gantsch niet en
heeft/

Doch natuer is van Godt gheschapen en ghebooren/
Haer meeste werckingh aert/en kracht is nae behooren
Van kennisse zich selfs het welck men mercken can

Wt Placo die alsulcks met woorden wpsfet an/
Dooz zijn vernuft /gelyckx meer ander buyten Goode/
Die sulckx dooz redenx-kracht de dolle dolligheyt doode/
Want wijshepdt om de Ziel te zalighen ontspruyt
Dooz Godex gheest : maer merckt de reden die ontslypt
Kennis van goet en quaedt om 't vleys te overwinnen
In haere lust/en stut de kracht der boose zinnen/
Dit x haeren hooghsten aert der wijshepdt: Weyl' ghe reen/
Ghy dzuckt de dertelhepdt/en wercket ja en neen/
Ghy stelt den Mensch gherust/ghy leert hem 'tquade haeten/
Ghy straft het onverstant/en regheert Prins en Staeten/
Ghy wercket Edelhepdt/en stuert het hert tot deught/
En doet dat Landt en Volck gheniet bepd' vzeed' en vzeught/
Ghy baert ootmoedighepdt/en domt de quade zeden/
En werckt goet oozdeel/ want de Heydenen en Deden
Gheen werken pypens waert/ dan die upt reden sprzoot/
De reden heeft haer tot Godt vzeughtighepdt ghenoot/
Doch 't meest de reden baert/en van haer wert ghegheben
Is kennisse zich self/ 't gheen vromelyck doet leven.

Luyckt gheen Deught.

SANTVOORT

Aensiet de Kintſheyt.

Nae-gesonden Kinie-werck/Op de Driaghe:

Wat vvyſheydt meeſt tot Lof de Reen-Vrou
baren kan?

Was d'waen-beradings Drou d'wel ſegghens Doeſterinne-
Des Menſchen hart regheert/ſo werckte onderſcheydt/
Wat hoozt/en niet behoozt/hoe dat moet zijn 'tbeginne/
Maect toe tot epghen nut elck ſal weſen bereypt/
Maer dooz men deughde doet/wat dat van Deught af-leyt/
Wat dat elcks eynde is/hoe dat hem elck moet keeren/
Wat Lof dit alles werckt/kennis ter ſaligheyde, Meeſte lof.
Dees rede-neering kan den Menſch dooz voozſicht leeren
Kennen hem eyghen ſelk,en Godt den Heer der Heeren. Doozſtel.
Self-kennen is wanneer men op ſich ſelven ziet/
Of men niet anders doet als Godes heyl'g begeeren/
Of dwaers verblinde waen het hert beheerſchet niet/
Of d'epghen domme Liefd' 'tghemoedt niet en ghebiet/
Of niet bedompt men leyt/in d'onder-aerdiſche dinghen/
Maer dat men oozdeelt recht het gheen van ons gheſchiet/
Of men kan beter vrycht/tot nut en Leer vooztbringhen/
Of wy om 't ghicke Godts ons al ghenoegh bedwinghen/
Eynd'lyck of 't gheen wy doen ons even Menſch doet quaet/
Godt kennen is dooz 't G'loof de Welcken dooz te dzinghen/
Daer te ſtoyt en ghebeen/zijn te vyeen ſoo het gaet/
Weten Godts groote macht/en waer in die beſtaet/
Te willen wat hy wil na zyn wil ons begheven/
De reden onderſcheydt/baerdt dan dees wyſe daedt/
Self-kennen, Welck gheeft nut/ Godt kennen, 't eeuwigh leven.

Aensiet de Kintſheyt.

LEYDEN.

LEYDEN,

In Liefd' groeyende.

Nae-ghezonden REFEREYN
tot Dancksegginghe.

Keune Levens Ionst, o Erbaer vrome Lieden/
O rijck-begaefde Volck in Wetenschap vermaert/
Hoe kan ick ydel wat soo teer als hzooffche Vieden/
Daer niet groots is by my vooz danckbaerheyt aenbieden/

Ick houde my verplicht/ doch in't voldoen beswaert/
Dat er maer weynigh Lof ten recht mocht zyn verclaert/
So waer 't hert wat gherust/ kond' ick maer daer toe commen/
Dat met beleefdighepdt d' Eere mocht zyn belwaert/
Ick soude selue my wel en gheluckigh nommen/
Hond' ick van veele een maer uwer daden rommen/
Die ick hebbe ghesmaecht/ ghevoelt mez lust aenscheut/
Wesend' in Ouderdom tot veel Jaren gheclommen/
So dat dooz tyd's verloop de Jeught en kraecht verflout/
't Hert zou met Levens Ionst ghelaest zyn en bedout/
Doch met vernietentheyt heb ick 't niet onderwonden/
Maer dooz een goet ghemoet eendvoudigh my betrouw/
V Lof baer daden zoet en can ick niet vermonden.

Vermonden can ick niet u soete groote daden/
Die ick met lust aensagh. wesend' in Dinxter-Feest/
My verlanghende hert en kond' ick niet verzaden/
Jae als ick 't zegghe dozst/ rwas als doen vol ghenaden/
Dan hoogh beneden quam den troostelicken gheest/
Welche met wonder groot aenzaghen minst en meest/
En hebben o ver sulchs die wonderen gheprezen/
Oock waren dan als nu spotters die onbeveest.
Hebben sulck wonder werck veroozdeelt en verwezen/
Doch ick ziende den Bergh Helicon op gheresen/
Daer van die Waegghden schoon als quamen af ghedaelt/
Eck met haer gaven ryck vrychtbaerigh up ghelesen
Was om binden den Wech vooz hun die zyn verdwaelt/
't Heest myn koel ghemoedt In Liefd' groeyend dooz traelt/
Welck sulcke hemmenis gheensints en kan doozgronden/
En om dat myne schult u niet kan zyn betaelt/
V Lof baer daden zoet en can ick niet vermonden.

T is waer/ ick heb wel meer u Camer schoon betreden
 Met vroom gheselschap soet waerdigh in Konst gheacht/
 Welcke veele van haer int graf rusten beueden/
 En ick (de Heer zy danck) ben ghespaert noch op heden/
 My heught daer was van u seer Const-rijck ijck ghewzacht/
 Oock stichtelijck ghespeelt/d'aenzienders tot aendacht/
 En lieff'ijck repn vermaeck seer aenghenaem ghezonghen/
 'Theester veele verheught van Constaers gheslacht/
 Maer dese leste Feest en can niet mond en tonghen
 Ruchtbaer niet zyn ghemaect/zoo heeft den lust ontspzonghen/
 In't aenzien van sulcks all' ontsteken was tghemoedt/
 Of wel de oude Slangh' den staert krom heeft ghezonghen/
 Och'twas vreughdigh om zien om t'over-mercken soet/
 Ja Ziel en Lichaent can daer dooz werden ghevoet
 Dooz haer die zyn belast onder t'pack haerder zonden/
 Berhozica ter Cer/de Waegghden vooz een groet/
 V Lof baer daden zoet en can ick niet vermonden.

PRINCE.

D zegh ick Lof en danck Wzinsijcke Cerbaer Welben/
 Die my/en veel met my/ veel goets hebben ghedaen/
 D lof baer daden soet en kan ick niet vergheiden/
 Maer late fama sulcks dooz Hemels-lucht vermelden/
 Of wel t' lichaem hier sterft nimmermeer sal vergaen/
 Maer dijn lughtenden glans soo langh als Zon en Maen/
 Met de schoon Sterren claer gheduerigh sullen lughten/
 D (zegh ick) die onlanghs so vziend'ijck hebt ontfaen
 Veele uwer Minnaers/ om wesen vyz van suchten/
 Waer ick de minst of ben/maer smaeck de soete vzychten/
 Die ick in't hert vooz Schar (hoop' ick) bewaeren sal.
 Hier meed' Dzienden de Heer vooz alle noodrs-gheruchten
 Wensch ick dat hy u vooz te saem wil sparen al /
 Epdelijck nemen op in zyn lieffte ghetal/
 Daer de volcomen vzeught onepndigh wozt bevonden/
 Maer denckend' in tghemoet/so ick u Godt beval/
 V Lof baer daden zoet en can ick niet vermonden.

Noyt Klerck vol-leers.

Onder 't Woort : In Liefden groeyende.

KLINCK-

EER-KLINCK-DICHT.

BRabantsche Phoenix-bloem (Levender) in Reen-daden,
 Puyck, cieraet onses Eeuws deur u gh'laurierde Mans,
 Wiens Deught, wiens Lof, wiens Eer, en vvonder-redens-glans
 Verdelght de laster-spot, de Slanghe-tongh der quaden.

O Helden! ey vvie can doch u Eer-doent verlimaden?
 Niemant. O groot onthael! tuygh'nis uw's Liefds, 'tgeen gans
 Elck een, ja nyders selfs, u doet den Lauwer-Krans
 Toe-eyghenen [voor Al] buyten pluymstrijcks-beschaden.

Ghy vvyst u even-beeldt den padt der vvare rust,
 Tot spiegh'lingh uw's ghemoets, gheloofs, en hooghste lust:
 En leert Reen-BABEL in Reen-IEBUS hier herbouwen.

Toont oock wat Liefd' ghy staegh tot u Vaderlandt draeght
 Eyndtlick d'opper-staet-Nymph zyt ghy van Redens-maeght
 Waer voor vvy u (nae recht) indees ons eeuwe houwen.

Liefde boven Al. Luyct gheen deught.

Bemint de vvaerheyt Mensch// Gedinct vvie faelt mach keeren,
 Volght niet 's vblepsch lust en wensch// Maer bout op't Woordt
 des Heeren.

Maer dit vermaen/de daet// Soe eynden alle quaet.

Luyck gheen Deught.

KLINCK-VEERS.

Omt lievers vande Konst der wel bespraecte reden,
 Siet aen 't cierlijc vercier van d'opgecierde Maegt
 Die waerdigh is dat zy de Lauwerier-croon draegt
 Door haer zin-rijcken geeft, en manierlijcke zede.

Dus en verquilt geen tyt, maer wilt tyts tyt bestede
 Als rechte Konst-oeffnaers, dat elck een haer behaeght,
 Op't twee-hoornigh gheberght, daer steeds den lust een jaeght

Om hoogher meer en meer op kundtschaps trap te treden,
 Waer ghy den Bloesem vint, end' oock de Kern daer by,

Die haer vvortel gront heeft tusschen d'Amstel en 't Y,
 Hoewel MINEVA kan een verhevender vvonste

Vercryghen, daer haer lof-baer saem meer vvort ontdeckt,
 Maer haer liefdighe gunst t'onswaert (schiijnt) noch wat streckt
 Zieënd' aen dat ons doen slecht is uyt Levender Ionste.

E. V. G. Liefde baert Vrede.

19379 745
153
Beslyt deser Reden-Feeft.

*t Levender spreekt tot de Konst-minnende Oeff naers.

HChthaeer gheliefde Maep / die uyt verschepden Hoben
Alhier verscheneen zyt deur Gieden my te loven/
Dies hout verzeekert t' uwaerts myn ghenegghen aert /
Doch dat u kloech betwys veel nutheyt heeft ghebaert.
Lof zy d' Keenrycke gheest soo voedigh in't verlichten/
Die vzeughdigh wysheydt leert/en met vermaeck can stichten/
Nu schepdent Minnaers, dat elcks loon in danck te vzeen/
Mer naerder insicht deur het smaecken vande reen/
Ghenoeghent op-gaf dit Prijs-deelen vande wercken/
Men sou dan Liefd' tot Konst recht redens-bloepfel mercken/
En zyn selfs d' Eer des Feeft verwecken nieuwe lust/
De Keen-vyan groatten my 't Levender gheven rust/
Verscheypen nieuwe Lof door 't wijs-gier reens betrachten/
Verreed't men 't neus wijs volck die van geen Keen-konsts crachten
En weten dienst noch aert noch van 't welssegghen d'eelt/
Deur dien d' ghewaende mom van schijn-beught in haer speelt/
Verachtend' 't gheen wel is goedt waerdigh deur een leerrigh
Wt hobaerdt/epghen-baet/ en al te veel begheerigh
Slabende sonder rust om 't Aertsch bedzieghlyck goet/
Versmaeden alle 't gheen dat niet met haer aen-waet/
Doch ghy Keen-lievers sult my 't al in rust beveelen/
Wilt deur voozbaer 'ghe elad gheen epghen Lof ontsteelen/
Noch d' Lauwer Helicons denckt wat ick heb begoft/
Eer Liefd' van Giedens-chooz ontsagh dies moept noch koff/
Behoorlyck 't werck volvoert/nae ons Jonstigh vermoghen/
Men wensch dat Giedens Lof tot slicht in peder's ooghen
Mocht bloeyen we'er te recht/met 't oudt vergaerde Lof/
Op d' Amstels Helicon in't Keen Levender Hof/
Of Momus Werdt's tocht tooant/graeplust in spotterypen/
Beroert/ontsticht berooft/ zyn en veel rusts somtyen
Deur 't doen van quaden aert/met walgingh als verspiet
Ghy hebt u selfs niet goets/dus op u seplen ziet/
Laet myn beroeyen Feeft met Jonst en Liefde schepden/
Die ick sal met mijn gunst verselschappen en leyden/
Daer uwe Musa rust op een onsepsbaer grondt/
D' wyl ghy naer reden tracht nu 't hart spreekt als de mondt/
Danck u Bloem Sust'ren/die opt lust tot Giedens-claetheydt/
Wdeckt uyt Levender Ionst-groepend' Bemint de vvaerheydt.

Bemint de Waerheyt.

V. E. Aller gunstighers Dienaer ende Vriendt
IAN SIEUWERTSEN KOLM.

ab 6666